Kulturně společenský časopis
2011 • 10
na internetu

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Tři noci na Boubíně

Z deníčku prasete

Pohlaví v našem životě

Příloha: Ze života figurín

Obsah:

Citát měsíce

In vina veritas.

Nápis na stěně římského vězení z počátku našeho letopočtu.

vybral

Vratislav Telátko

emeritní profesor filozofie

Začátečník

Kateřina Bolechová: **A možná i gregerie...** (4)
Hudební let z Česka do Evropy s mezipřistáním ve Finsku (Rozhovor s česko-finskou písničkářkou Lucií Niemelä**)** (8)
Jakub Šofar: **Strky frky** (12)
Liszt a Wagner v Piešťanech (16)
Jan Flaška: **fejetony Z deníčku prasete** (18)
Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek – Zločinci z povolání** (22)
Michal Kliment: **Extase československého filmu – Humoreska (1939)** (26)
Jakub Šofar: **Přečteno** (30)

Prostředník

Roman Szpuk: **Tři noci na Boubíně** (36)
Miroslav Boček: **Básně** (46)
Vít Erban: **Haiku** (50)
Zdeněk Volf: **Očnicemi** (52)
Reflektor mladých (61)

Konečník

Kateřina Bolechová: **Pohlaví v našem životě – několik rad z více než osmdesát let starého knižního rádce** (62)
David Jan Žák: **Digestoř – povídka** (65)
Zdeněk Mitáček: **Podél trati – Dovolená v jižních Čechách** (68)
Ludvík Mlha: **Ze života duchů...** (72)

Příloha

Jan Flaška: **Ze života figurín – fotografie** (74)

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Jan Flaška z cyklu „Ze života figurín“ (viz příloha)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 11, ročník 12. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Kateřina Bolechová. Zástupce šéfredaktora: Štefan Švec. Redakce: Marie Böhmová, Václav Dvořák, Martin Groman, Štěpán Kučera, Michal Šanda, Jakub Šofar, Petr Štengl, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Literární zádrhel

Jan Těsnohlídek, ml.
ani jeden z nich to nedokázal

seděli na sídlišti
pili lahváče
kouřili
–
–
–
– třeba
– je to takhle správně
–
– jednou za dva roky dovolená u moře

– pravidelnej příjem
– děti
– profesní růst
– život orámovanej hypotékou

smrákalo se

ve skleněnejch domech někde ve městě
důležitý lidi rozsvěceli a zhasínali světla
plánovali

–
–
–
– dovedeš
– si to vůbec představit
–
– žít do osmdesáti šesti?
– pomalu umírat zapomínat a hnít dovedeš
–
– si to představit?

Komentář k básni

pomalu umíráme zapomínáme hnijeme
–
– dovedeš
– si představit
seděli jsme na sídlišti
pili lahváče

kouřili
–
–
– kladli blbý otázky
– jako by bylo možný něco udělat jinak
– správně

–
– je nám osmdesát šest
– seděli jsme na sídlišti dovedeš
– si to vůbec představit?

Karl Thurgau von Jabkowicz

Úvodník

Tentokrát jsme pro vás připravili z velké části echt jihočeskou bramboračku. Ač se to možná nezdá, i na jihu vegetují psavci a daří se jim vcelku slušně, aby taky ne, když jejich metropolí jsou České Budějovice, město, kde by chtěl žít každý.

A co vás čeká na trati Dobré adresy? Samozřejmě jen to dobré, včetně pravidelných rubrik. S Romanem Szpukem strávíte Tři noci na Boubíně, v povídce D. J. Žáka prolítnete Digestoří, s Janem Flaškou se podíváte do Deníčku prasete a možná ještě dál. Pro poetické mozky je připraveno krmivo v podobě velmi chutných básní Miroslava Bočka a haiku, ba i háječku Víta Erbana. Máme pro vás i pár rad z více než osmdesát let starého knižního průvodce Pohlaví v našem životě, kde se mimo jiné dozvíte, proč by muži měli jíst luštěniny a zelová jídla, a že jistá část ženského těla není květinou. Po průchodu konečníkem obdržíte prémii v podobě fotografické přílohy Ze života figurína figuríny to v životě nemají vůbec lehké. Koneckonců, přesvědčte se sami.

Kateřina Bolechová

Začátečník

Kateřina Bolechová
A možná i gregerie...

Dráty troleje – kovové strašilky

Sklenka je vázou nápoje

Zeď má trudovitou pleť

V očích většiny soch
únava z neustálého stání

Sníh – zimní parašutisté

Klacík je pro ty,
co se hrabou v kontejneru
kouzelnou hůlkou

Letadla jsou šicí stroje na nebi

Labutě v letu jsou
jako zahradní konve s křídly

Koleje mívají anorexii

Nádraží je jako past na mravence

Smrt je až příliš intimní

Popelník je hromadný hrob cigaret

Déšť – nebeská inkontinence

Falešné zuby se nejlépe usmívají
ze sklenice

Na přechodu ležela ponožka:
Doporučuje se sedlat zebru na boso

Okno s žaluzií má hledí rytíře

Zatmění slunce je
jako vypíchnuté oko

Vegetarián je člověk,
kterému stačí maso,
co si nosí na vlastní kostře

Láska – tasemnice požírající rozum

Ocasy vlaštovek jsou nůžky,
které střihají kilometry

Řekl: „Squash je tenis v garáži."

Ne prachy, motorka je svoboda

Někdy je to stejně paradoxní
jako pokoušet se zalepit
Titanic izolepou

Odvaha – tanec na střepu

Nejsnáz se člověk vejde
do smrti vlastní nečekané,
třeba když večer ulehne
a ráno: Kokrhání umlčené

U pohřební služby leželo hovno,
zemřelo na správném místě

Pochybovat o pochybnostech: Nepochybně

V životě je to stejné jako v tenise,
je důležité z nevýhody vytěžit výhodu

Lidská kostra – ramínko na člověka

Podzimní listy jsou mrtvé
již před skokem ze stromu

Štěkot psa – kašel noci

Na druhém břehu děcko,
první kroky tolik podobné těm na konci,
člověk se vrací tam, odkud přišel

Začátečník

Hudební let z Česka do Evropy s mezipřistáním ve Finsku

Rozhovor s česko-finskou písničkářkou Lucií Niemelä

Lucie momentálně žije v Helsinkách - v pozadí se rýsujeFinské národní muzeum a v popředí nově otevřený Dům hudby. Foto: Michaela Kei.

Lucie Niemelä. Jako se v jejím jméně spojuje český a finský prvek, tak se spojuje také v jejím životě a v její hudbě. Lucka pochází z průmyslové oblasti Karvinska, konkrétně z Orlové. Od roku 2004 však žije ve Finsku, kde se věnuje hudbě na pomezí popu, jazzu a klasických prvků. V únoru příštího roku jí vyjde debutové album, a aby těch babylonských hlasů nebylo málo, písně na něm budou v angličtině a prodávat se bude v Německu, ve Francii a v dalších zemích na západ od nás. Lucie Niemelä je příkladem toho, jak hudba prakticky přesahuje ty hranice, které ještě v Schengenu zbyly.

Zajímá mě ten prostor, kde se stékají ty tři různé proudy – český, finský a anglický. Jak vlastně funguje mysl písničkářky na pomezí dvou kultur a tří jazyků?

Všechny kultury a jazyky se mi v hlavě pěkně prolínají a to obohacuje můj každodenní život. Už si ani nedovedu představit, že bych mluvila a přemýšlela jen jedním jazykem. Mně odmalička připadalo, že jednou řečí dostatečně nevyjádřím všechny myšlenky a pocity. V tom mi hodně pomohla hudba, která je pro mě vlastně taky jazykem.

Jestliže jednou řečí nevyjádříte všechny pocity, pak i hudbu musí něco doplňovat. Je podle vás nutná symbióza hudby a textu písně, aby obojí sdělovalo totéž? Nebo mohou vedle sebe koexistovat třeba smutná melodie a optimistický text?

Určitě mohou. Takovým kontrastem se může ještě zesílit hlavní vzkaz, který písnička v sobě má. Já občas napíšu veselou melodii a k ní smutný nebo nějaký dost drsný text. Ale není to něco, co bych si dopředu promyslela. Většinou mě napadá hudba i text zároveň.

Když si vzpomenu na některé své oblíbené písně, mám pocit, že hudba i text musely vznikat současně – že tam zkrátka v té melodii ani nemohla být jiná slova. Máte po napsání takové skladby taky ten pocit?

Během jednoho z finských koncertů, kde kromě kláves hraje i na kazoo. Foto Henrich Koncek

Přesně tak to funguje. Když skládám, musím cítit, že hudba a slova jdou ruku v ruce. Když mám při improvizaci pocit, že tlačím na sílu, přestanu hrát a nechám ty nápady uležet. To člověk většinou pozná, kdy vytváří něco originálního a upřímného a kdy je to tak trochu křeč.

A jakou roli v tom hraje fakt, že nepíšete ve svém mateřském jazyce? Fungovalo by to i v češtině?

Zatím jsem napsala asi tři písničky v češtině a jsou trochu jiné než ty v angličtině, takže si myslím, že český text určitě ovlivnil melodii a harmonii. Možná že v budoucnu složím více českých kousků, ale zatím mě to napadá hlavně v angličtině. Asi je to dané tím, že chci oslovit co největší počet lidí a že bydlím v prostředí, kde lidé česky nerozumí.

Když mám při improvizaci pocit, že tlačím na sílu, přestanu hrát a nechám ty nápady uležet. To člověk většinou pozná, kdy vytváří něco originálního a upřímného a kdy je to tak trochu křeč.

Mladá zpěvačka společně se svou doprovodnou kapelou. Foto Michaela Kei

A co skládání a psaní ve finštině?

Pár pokusů bylo, ale zatím čekají v šuplíku. Nebylo to úplně ono. Já se vyřádím radši při zhudebňování finských textů kamaráda Jaakka pro jeho skupinu Jaakko Laitinen & Väärä Raha.

Jak se to přihodí, že někdo z Česka začne dělat hudbu ve Finsku a album vydá v Německu nebo v Beneluxu – mimo své domovské scény?

Musím se přiznat, že jsem tohle nikdy neplánovala. Já jsem vlastní písničky psala už v Orlové a trápila sousedy v paneláku zběsilým bušením do klavíru o půl sedmé ráno – tímto jim děkuji za trpělivost – ale ani jsem si netroufala pomyslet na to, že se z hudby stane moje řemeslo. Byla jsem vychovaná tak, že jednou z nejdůležitější hodnot je akademická kariéra. Tím jsem se donedávna snažila řídit. Původně ze mě měla být překladatelka nebo jazykovědkyně. Do Finska jsem poprvé jela jenom kvůli finštině, ale náhodou jsem potkala šikovného Fina-hudebníka, který mě seznámil s dalšími talentovanými muzikanty, a už to jelo. Svou hudbu jsem nabízela nejdřív společnostem ve Finsku, ale pak mě napadlo zkusit to i v Německu. Je tam větší trh. Líbila se mi nová německá nahrávací společnost ZeitART, která dává umělcům volnost tvorby a která byla připravená adoptovat můj sen.

Už jste zmínila vaši spolupráci s laponskou skupinou Jaakko Laitinen & Väärä Raha. Je nějaký zásadní rozdíl mezi laponským a finským pojetím hudby?

Mně se tihle laponští kluci zdají bezprostřednější. Taky mají drsnější humor než lidé z jihu. To se potom promítne do hudby, kterou dělají, a hlavně taky do živých vystoupení. Kluci tak nějak hrají víc od podlahy a víc si stojí za svým. Spolupráce s nimi je radost. Navíc oni sami potřebují občas nějakou tu ženskou na jevišti, aby vyvážili to množství bujarého testosteronu.

Zmínila jste několikrát drsné motivy. Jedna z vašich písní se jmenuje Miners (text níže – pozn. red.). Je to odkaz na drsnou poetiku nebo prostě na kraj, z něhož pocházíte?

Na obojí. Havíři ve mně zanechali hluboký dojem. Už jako malá holka jsem je sledovala v autobuse, když jeli domů ze šichty, a obdivovala jejich uhelný oční make-up. Děda byl důlní záchranář a asi hlavně proto jsem viděla havíře jako statečné a silné chlapíky. Není divu, že v písničce Miners je povolávám do práce. Říkám si, že když má někdo hlavu plnou nepříjemných vzpomínek, starých a těžkých jak černé uhlí, je třeba vyfárat je ven.

Miners

You taught me how to eat and dress
You gave me most of the things I possess
You taught me the rules and how to pray
You gave me joy but more dismay

Miners, miners in my head
They are trying to dig out the coal
The coal you brought there, tons and tons of strain
I'll get out off my head
That's my goal

My sins kept piling up like glass
And very soon I stopped counting
But you punished me for every single one
Without explaining what I had done

Miners, miners in my head
They are trying to dig out the coal
The coal you brought there, tons and tons of strain
I'll get out off my head
That's my goal

But what if I love you
There is no rubber
No rubber to rub you out of my thoughts

The great mine in my mind dilates
The supply of coal is still detected
Miners, blast it off, I don't need it
No black stone weigh in my veins

Miners, miners in my head
They are trying to dig out the coal
The coal you brought there, tons and tons of strain
I'll get out off my head
That's my goal

Proč se vaše první album jmenuje Doses?

Doses míněno jako dávky jsou stěžejním pilířem mé životní filozofie. Všechno v životě k nám přichází po dávkách. Dostáváme dávky radosti, trapasů, srandy, bolesti, bezpráví a lááááásky. Někdy jsou ty dávky příliš velké a člověk si s nimi neví rady, někdy zase moc malé a člověk se souží po větších. Album obsahuje písničky o přijímání a rozdávání takovýchto dávek. Prostě podávám svou hudbu po dávkách.

Připravil

Michal Kliment

Písně česko-finské zpěvačky Lucie Niemelä můžete najít na YouTube nebo na jejích oficiálních stránkách www.lucieniemela.com.

Přípravy debutového alba finišují. Foto Michaela Kei

Začáteční

Strky-frky

Jako vždycky...

Simona Monyová byla zavražděna a od té chvíle poptávka po jejích knihách na „internetech“ stoupá. Tohle v současné kultuře funguje a taky takhle to v současné kultuře funguje. Hlavně aby nezačali manažeři smrt používat v situaci, když už nebudou vědět, jak dál své zboží prodat.

„No, Pavle, Věro, fanoušci už přestávají mít zájem, tak si vyřiď všechno, co potřebuješ, a sfoukneme to. Ostatně, máš to ve smlouvě. Tobě by asi nejlíp slušela strangulační rýha. Od piana. Neboj, to bude pěkná smrt.“

Tu je kára, ten to ryje...

Deník Referendum otiskl na začátku srpna text Michaela Hausera *Na obranu slova komunismus*. Aspoň poslední odstavec:

A jaký význam mají stará levicová slova, jako je komunismus, soudruh, revoluce, proletariát? Není jejich význam nakonec v tom, že samotné jejich užití vytváří odstup od vyprázdněného „demokratického“ žargonu? Říci o sobě: „Jsem komunista,“ to vyvolá řetěz otázek. Ty jsi proti demokracii? Ty schvaluješ vyvraždění miliónů? Ty si přeješ omezení svobody slova? Rozdíl mezi užitím slova demokracie a slova komunismus v dnešních podmínkách je v tom, že výraz demokracie je vyprázdněný a nic nevyvolává. Slova, jako je komunismus, nutí k přemýšlení. K přemýšlení o demokracii.

Diskuse, která se rozvinula článku, mě donutila, vytáhnout si složku s obsílkami k podání vysvětlení a s podobnými antikvárními tisky. Jestli se to opravdu stalo. Jestli je už čas na to, zase si to zopakovat. První by šli na řadu užiteční idioti. V pevném šiku prvomájového průvodu by mávali směrem k tribunám a jakmile by minuli jejich krajní trámy, byli by odchytáváni do přistavených antonů.

K diskusi mám jen jednu poznámku. Stále platí to, co řekl L. Vaculík, mimochodem přispěvatel Deníku Referendum: Komunismus je bití.

Bohužel, část občanstva už nerozlišuje mezi „i“ a „y“.

Vokurky...

Okurková doba letní. Mezi všemi nakládačkami i salátovkami vítězí kráva Yvonne. Tu prodal sedlák z rakouského Kremsu do Bavor na porážku. Ale Yvonne to nějak pochopila, nebo možná nepochopila vůbec nic, nicméně vzala draka do lesa. Skrytá v lesích poulí svoje kravské oči na jiné krávy, které z lesů míří rovnou na jatka. Mezi všemi kravkami jedna královna...

PS: Kravku Yvonnu chytili na přelomu srpna a září. Cukala se, ale šla nakonec do houfu. Není nad společenství, když ti nehrozí porážka.

Vo indženýrech...

Reklama z *Metra* (16. srpna).

Zvol si správnou vejšku. Nebo:

Přijetí bez přijímacích zkoušek.

Můžete třeba studovat Právo v podnikání nebo Právo ve veřejné správě. Nebo Marketing.

Jmenuje se to celé Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky.

Ráno přijede topenář s učněm opravit kotel, a odpoledne se už topenář vrací s inženýrem. Podle Komenského. Škola hrou.

Turismus...

Co na tento -ismus Václav Klaus? Taky ho honí po špryclích té hradní hitparády?

No jářku, nic není horšího než turisti. Vlezou všude, povykují a drze se ptají, zda Charles Bridge je doleva nebo doprava. Chtěl bych říct doleva, ale on je většinou doprava.

Ale nejde přece o Klause.

Taky jsem se stal na pár dní turistou, tentokrát v okolí Klatov. Pořád nadávají takoví ti manažeři turistiky, že cizinci jezdí jen do Prahy, případně do Českého Krumlova. Ale co ve městě, kde je všechno mezi 12.00 a 13.00 zavřené? Tohle turistické plánování nechápu. Buď je turista pán a pak ať je otevřeno přes celý den, neboť přestaňme plakat a zoufale nahánět přespolní, aby k nám přišli pobejt. To je, jako kdybych si domlouval rande a řekl své Marijánce: Strašně tě chci vidět. Přiď ke křížku v sedm večer. Ale ve čtvrt na osm už musím domů, budeme s mámou počítat preclíky...

Taky jsem se stal na pár dní turistou, tentokrát v okolí Klatov. Pořád nadávají takoví ti manažeři turistiky, že cizinci jezdí jen do Prahy, případně do Českého Krumlova. Ale co ve městě, kde je všechno mezi 12.00 a 13.00 zavřené? Tohle turistické plánování nechápu. Buď je turista pán a pak ať je otevřeno přes celý den, neboť přestaňme plakat a zoufale nahánět přespolní, aby k nám přišli pobejt. To je, jako kdybych si domlouval rande a řekl své Marijánce: Strašně tě chci vidět. Přiď ke křížku v sedm večer. Ale ve čtvrt na osm už musím domů, budeme s mámou počítat preclíky...

Už jde...

Předsedou rady ČT se stává... Voda, samá voda. Celé Vodňany. No přece Milan Uhde, majitel hlasu s úžasným buketem. Jak ozvěna vzdáleného dunění.

Proč tenhle chlapík opět strká hlavu do chomoutu, těžko říct. Ministrem kultury byl stejně špatným jako Pavel Tigrid. O tom,

Čtu si takhle v Reflexu (31/2011) v pravidelném příspěvku biologa Radka Johna (neplést s novinářsko-partajním fantómem), tentokrát s názvem: Podle hlasu poznáš záletníka. Najednou dojdu k odstavci: O neotenii se mluví, když vzhled nebo chování dospělého jedince připomíná mládě. U lidských žen jsou to třeba velké oči posazené dál od sebe (Barbína, Mončičák), kratší obličeje, menší nos, malá brada a lesklé vlasy. Testosteron zase... Počkat... co to je u „lidských“ žen? Co to znamená? A jsem K.O. Už dál nemohu číst, nevím, ztratil jsem se ve slovech, kontext se rozplynul, nevěřím sobě ani autorovi. Hotovo. Konečná. Hledám něco bílého, abych se mohl demonstrativně vzdát. Nikdo ale není přítomen. Hlavou narážím do zdi a snažím se morseovkou vyťukat SOS...

jak to bylo s Knižním velkoobchodem, to bych ani nevytahoval, dneska se už se žolíkem v rukávu nehraje, to možná tak v nějakých westernech nebo se o tom zpívá v písních o Johnu Hardym. Další dramatikovy (stále Uhde) funkce se podobají andělíčkovi, který na Vánoce předsunut v jesličkách děkuje za vhozenou minci.

Ale nic proti němu. Proč však má bytostný solitér potřebu stát se členem komunální party instalatérů, na stará kolena? České televizi už to stejně nepomůže, tam už se všechna živá voda vycejprala.

21. srpna...

Co kdyby tanky tenkrát nepřijely a usměvavý Saška by se dál naculoval do imperialistických objektivů? Socialismus s lidskou tváří by se stal oficiální doktrínou, něco jako korejské čučche. Jak dlouho by vydržel tenhle model polepšených komunistů? Půl roku? Rok? A co na to zbytky bývalých potlačovatelských tříd: Líbilo by se jim v takovém Disneylandu, s oficiálními, stranou podporovanými kritiky? Protože když není diskuse, tak si ji sakra musíme vyrobit.

Jak by to bylo dál? Co Šik a Mlynář? Jiřina Šiklová by asi zůstala ve straně. A toaletní papír, čočka a banány? Byly by na příděl?

Co kdyby tenkrát nic nepřijelo?

Ale vždycky něco přijede. Třeba zrovna teď na kolej dvaadvacátou přijíždí do stanice Touha...

Význam koblih v galaktickém všemíru...

Kolem 24. srpna se na většině internetových serverů i v tištěných novinách objevila mezi hlavními zprávami, které se anoncují do upoutávky, ta o dopadení koblihového gangu v Řecku. Na jedné pláži na poloostrově Chalkidi se nečestně bojovalo o trh s koblihami. Je to důkaz, že žádná informace není malá, všechny jsou důležité. Ostatně kobliha je podstatná entita držící tento svět pohromadě. Taky je důležité, co je v ní. A má cca tvar naší matičky Země.

Jenže, my, co víme, že konspirační teorie jsou tím jediným a skutečnám dějepisem, čteme tu zprávu ještě jinak. Jde o heslo. Že se to chystá. Už se to připravuje. Buďme bdělí a pozorní.

A ono se pak řekne jen tak kobliha...

Ze srpnové inzerce…

Hledám manažera/ku – Poptávka

Olomouc

Dobrý den, je mi 14 let a hledám manažera nebo manažerku:) Všichni mi říkají, že dokonale zpívám! Prostě všichni ..:) Toužím být slavná ;) Tak prosím, ozvěte se mi !!

(Bazoš.cz)

Polibek smrti…

Na zadní obálce knihy Simony Mahlerové-Šustkové *Štěstí někdy pelichá* (Plot, 2011) je umístěn propagační text ministra kultury. Současného. I kdyby byl text autorky sebelepší, tenhle pocel je smrtící.

Ztracen v textu…

Pohybovat se v textu na základě svých zkušeností, rozumět mu bez pomoci druhých, sdílet ho a být jím inspirován, patří k těm posledním výsadám jedince, které ještě zbyly. Na všechno ostatní už jsou komise, doporučení, tabulky, přípisy, výzvy a dobré rady.

Čtu si takhle v *Reflexu* (31/2011) v pravidelném příspěvku biologa Radka Johna (neplést s novinářsko-partajním fantómem), tentokrát s názvem: *Podle hlasu poznáš záletníka*. Najednou dojdu k odstavci: O neotenii se mluví, když vzhled nebo chování dospělého jedince připomíná mládě. *U lidských žen jsou to třeba velké oči posazené dál od sebe (Barbína, Mončičák), kratší obličeje, menší nos, malá brada a leskle vlasy. Testosteron zase…* Počkat… co to je u „lidských“ žen? Co to znamená? A jsem K.O. Už dál nemohu číst, nevím, ztratil jsem se ve slovech, kontext se rozplynul, nevěřím sobě ani autorovi. Hotovo. Konečná. Hledám něco bílého, abych se mohl demonstrativně vzdát. Nikdo ale není přítomen. Hlavou narážím do zdi a snažím se morseovkou vyťukat SOS…

Naším Vietnamcům…

chci věřit. Že to tak nenechají. Že si někde v garáži udělají továrnu na klasické žárovky a budou vyrábět stowatovky a šedesátiwatovky, protože je o ně poptávka. Protože zločinecké spiknutí EU nás připravuje o normální světlo. Nechte aspoň nám, starším ročníkům, normální světlo z klasických žárovek, na které jsme zvyklí a při kterém jsme si odžili většinu života. V úřadech si sviťte, čím chcete, ale žárovku nechte v podhradí.

Čeští Vietnamci jsou naše záchrana před eurovýzkumnictvím. Jak to udělají, nevím, ale tuším. Vietnamské večerky – nositelé domácí světla.

Brána do existence…

Podle dopravního podniku je nutno opět vrátit do metra turnikety, které jsou nejlepší ochranou před černými pasažéry.

Proč jen do metra? Ať je turniket u každé postele. Kdo se probudí a bude chtít „vstoupit“ do nového dne, ať musí projít turniketem. Jestli není černým pasažérem naší reality.

Turniket – další krok k vylepšení našeho nejlepčího života.

Jakub Šofar

Kolem 24. srpna se na většině internetových serverů i v tištěných novinách objevila mezi hlavními zprávami, které se anoncují do upoutávky, ta o dopadení koblihového gangu v Řecku. Na jedné pláži na poloostrově Chalkidi se nečestně bojovalo o trh s koblihami. Je to důkaz, že žádná informace není malá, všechny jsou důležité. Ostatně kobliha je podstatná entita držící tento svět pohromadě. Taky je důležité, co je v ní. A má cca tvar naší matičky Země.

Začátečník

Liszt a Wagner...

v Piešťanech

2.

Ááá,
nové lázně

3.

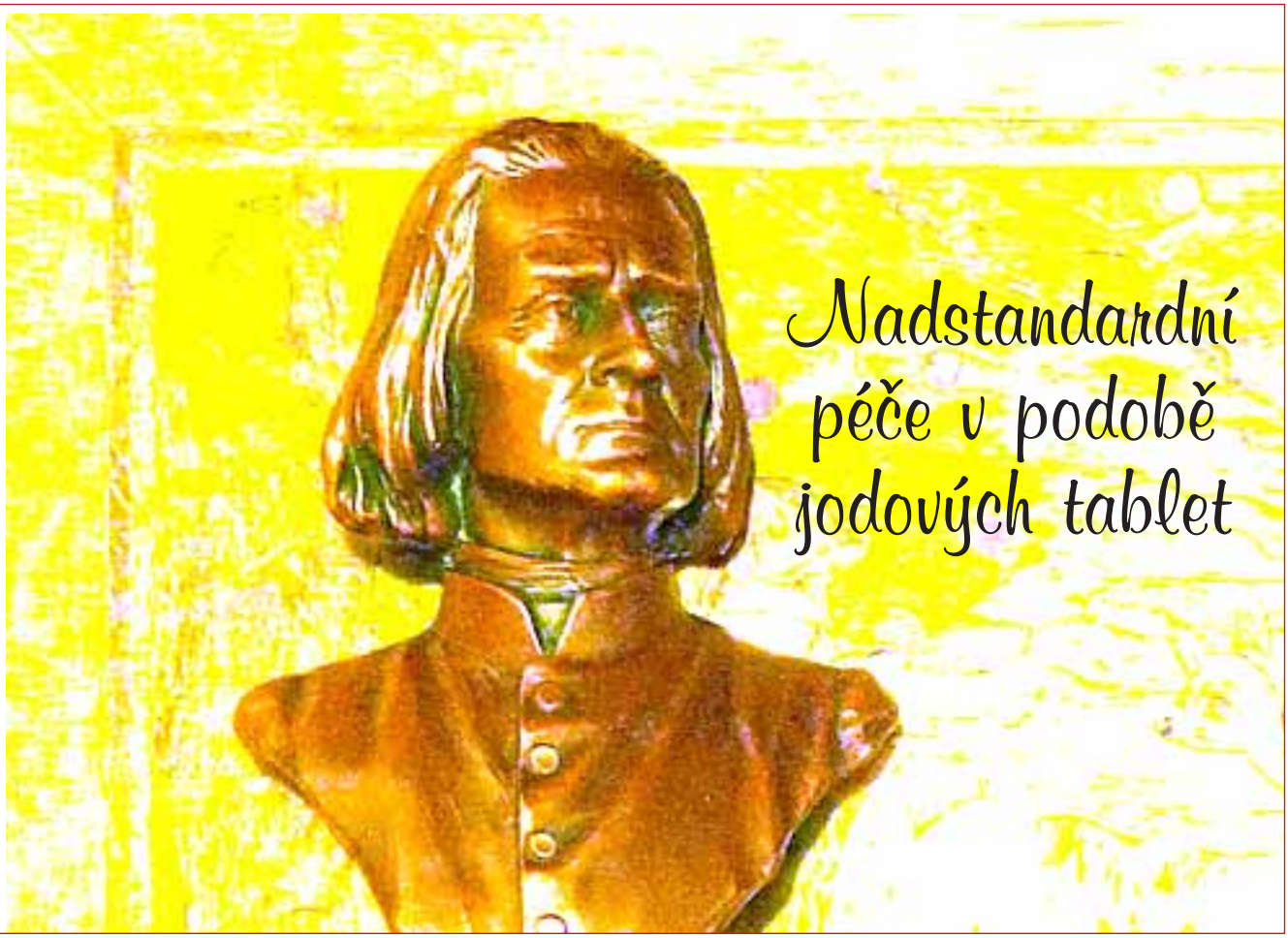
Nadstandardní
péče v podobě
jodových tablet

Začáteníček

Jan Flaška
Z deníčku prasete

Jan Flaška se živí tím, že v Českých Budějovicích vyučuje informatiku. Ve volném čase fotí, píše a vyrábí grafiku. Fotí zejména proto, že ze všech kreativních činností mu tahle přijde jako nejméně namáhavá, tím spíš, že obrázky pořizuje výhradně malými a lehkými kapesními aparáty. Velkou a těžkou zrcadlovku sice vlastní, ale používá ji jen jako zarážku do dveří. Kromě rádobyhumorných textů a fejetonů se občas pokouší zpracovávat i vážnější témata, ale lidi se mu smějí. Na svém webu ydiot.com publikuje kromě textů také jednu novou fotografii denně.

Teorie nepořádku

Doufám, že jste si, stejně jako já, vědomi toho, že akceptovatelnost stupně entropie rozmístění objektů v přirozeném habitatu člověka je čistě subjektivním kritériem hodnotitele. Pokud si to totiž neuvědomujete, budete mě, jako většina lidí, považovat za prase.

Pro návštěvníka mého bytu je totiž ohromně snadné vlézt mi do pokoje bez předchozího ohlášení a vykřiknout: „No ty tu máš ale bordel jak v tanku!“ Návštěva přitom většinou ani nespecifikuje, kterou vrstvu má na mysli.

Nejsem na návštěvy zvyklý a pokud se někdo neohlásí písemně měsíc předem, nejsem schopen dosáhnout stavu, který by dokázal běžný člověk označit jako pořádek. Běžným člověkem mám na mysli člověka, neseznámeného s mou teorií uspořádání věcí. Dovolte mi proto, abych vás s ní teď seznámil.

Vznik nepořádku

Jak vlastně takový binec vzniká? Rozhodně ho nevytváříme záměrně. Sem tam odložíme hrneček s lógrem, do něj zapomenutou žvýkačku, pár papírků, přes něj přehodíme nějaké to lejstro, na něj hrníček s instantní polévkou, kterou pak přikryjeme cédéčkem, na něj přijde dopis od banky, kartáček na zuby, časopis, náčrtník, použitý kapesníček a žvýkačka a – voila – svinčík je na světě.

A přitom – lze snad jednotlivé části bordelu nazvat bordelem? Nikoli! Vezmeme-li každou z výše jmenovaných věcí samostatně, jde vlastně o pořádek. Z toho plyne, že nepořádek je pouze tvořen přílišným množstvím pořádku.

Struktura nepořádku

Podobně jako diamant a tuha jsou různými strukturami téhož materiálu – totiž uhlíku – jsou pořádek a nepořádek jen rozdílnými strukturami téže matérie. Pořádek je tvořen stejnými věcmi jako nepořádek, rozdíl je pouze v uspořádání. Jsem přesvědčen o tom, že pořádek je pouze nepořádek, uspořádaný do pravých úhlů. Ověřme si to pokusem:

Autentický mužský pracovní stůl před uspořádáním věcí do pravých úhlů

Tentýž pracovní stůl po uspořádání věcí do pravých úhlů Výsledek je, myslím, jasný na první pohled.

Funkce nepořádku

Stejně jako mají diamant i tuha svá specifická použití, tak i pořádek a nepořádek mají různé funkce.

Pořádek je například vhodný do katalogů, pro hodnotící komise a cizí návštěvy. Pořádek svádí k tomu, aby byl obratem ruky proměněn v nepořádek. Pořádek je totiž ze své podstaty neměnný. Pořádek neinspiruje.

Naproti tomu je nepořádek určen k tomu, aby byl využíván, aby se v něm žilo, pracovalo, spalo a hledalo. Nepořádek svádí k dobrodružství. K činnosti. K životu. Nepořádek inspiruje.

(Uvedu příklad: Šel jsem do sklepa pro brambory, abych si je uvařil. Nemohl jsem je najít, protože se ukrývaly za prádelním hrncem, v němž byly uchovány staré kozačky a sádra. Když jsem je našel, zjistil jsem, že brambory za hrncem vyklíčily tak, že bych s nimi mohl hrát loutkové divadlo. Vidíte? Inspirace byla tady! Výsledkem této inspirace je teorie, kterou právě čtete.)

Rozdíly v chápání prostorového uspořádání věcí

Už tedy víme, že nepořádek a pořádek jsou tatáž věc. Každý člověk má ale hranici mezi chápáním pořádku a binec někde jinde.

Například přijdete na návštěvu. „Omlouvám se, ale mám tu hroznej bordel,“ řekne vám hostitelka. Nahlédnete do pokoje a najdete ten nejdokonalejší pořádek, jaký jste kdy viděli. Na koberci ani smítko, křesla mají čerstvě vyprané potahy, poličky se lesknou, všechno voní saponáty a v televizi jde Křesťanský magazín. Dokonce i moucha, která poletuje kolem lustru, má své jméno, vyčesaný kožíšek a v koutě pokoje svou misku. A v tu chvíli si řeknete: „Kde je ten slibovaný nepořádek?“ a zapřisáhnete se, že hostitelku pro ji-

stotu nikdy nepozvete k sobě do bytu, o němž jste si až dosud mysleli, že je uklizený.

Rozdíl v chápání toho, co je pořádek, je také patrný mezi muži a ženami. Zatímco ženy považují za pořádek vynesený koš, umyté nádobí, vyžehlené prádlo atd. atp., muži ví, že čas, strávený luxováním lze věnovat užitečnější činnosti, například rovnání cédéček podle abecedy. Ženským ideálem je přisoudit pevná místa pomíjivosti, tedy předmětům, jež bereme do rukou denně (tedy činnost vpravdě sisyfovská). Mužský ideál pořádku se naproti tomu jistým způsobem dotýká věčnosti – je jím například dokonale uspořádaná a vyleštěná sbírka historických vodoměrů (mezi hnijícími zbytky jídla).

Nesmíme si ovšem nepořádek plést s chaosem. Nepořádek je systém věcí, jež si našly svá místa přirozenou cestou, jejichž polohu jsme neznásilnili jejich umístěním na jim nepřirozená místa (např. kávový šálek do dřezu – upřímně, kdo z vás pije kávu nad dřezem?). Nepořádek je stav, v němž se vyznáme a vyhovuje nám. Naproti tomu když si uděláme v nepořádku nepořádek, získává tento novou dimenzi a nastává období chaosu. Ten je však vyhrazen šílencům a géniům a já proto nebudu ve svém výkladu dál pokračovat, abyste z mé teorie neměli v hlavě chaos hned od začátku.

Závěrem

Rád vám však detaily osvětlím nad sklenkou vína u sebe doma. Nyní, když už o mé teorii nepořádku něco víte, mohu vás k sobě domů s klidným srdcem pozvat. Jenom vás, než vejdete, upozorním, že mám uvnitř děsně útulno.

Pozn.: Autorem fotografií je Michaela Vachová, autorem a majitelem nepořádku její bratr.

Fejeton jak prase

Ležel jsem u vody a díval se, jak se jakýsi tlouštík vorvaním pohybem vrhá do vln.

„Jaká je voda?“ ptal se ho kamarád ze břehu.

„Čistá, ale studená jak prase!“ odpověděl tlouštík.

Jeho společník zavrtěl hlavou: „Tak to tam nejdu, jsem ze sluníčka rozpařenej jak prase!“

„Není to tak hrozný, jenže ty seš srab jak prase,“ ušklíbl se tlouštík ve vodě.

„Nejsem, akorát tebe chrání sádlo, protože seš tlustej jak prase, vole!“

A tu mě napadlo, jak k tomu přijde to nebohé prase*. Jedno z přikázání praví, že nemáme brát jména Božího nadarmo, na jméno prasečí se ale nic takového nevztahuje, a tak se prase válí v našich ústech co chvíli. Jen si to představte: Narodí se selátko. Roste a roste, a jen co se z něj stane normální prase, začnou si ho lidé brát do úst, aniž by o tom vědělo. Ba co víc, pomlouvají ho za jeho zády, přirovnávajíce k němu lidi a věci, se kterými ubohý savec nemá nic společného. Špinavý jako prase, smradlavý jako prase, tlustý jako prase, hnusný jako prase, blbý jak prase, těžký jako prase, ale taky horký jako prase, studený jako prase, slizký jako prase, vychytralý jak prase, zelený jak prase, romantický jak prase... Prase, nevědomé jak prase, netuší, že pro toho tvora, od nějž přijímá potravu, důvěřivé jak prase, je jednotkou špinavosti, smradlavosti, tloušťky, hnusnosti, blbosti, tíhy a kdovíčeho ještě. Spokojeně hltá pomeje a netuší, že je neustále používáno coby náhražka za hodnotnější přirovnání. Je dobře, že je blbé jak prase, protože kdyby bylo chytré jak prase a dozvědělo se, co si o něm lidé říkají, dostalo by z toho depresi jak prase, a ani fakt, že má svůj vlastní chemický prvek – totiž praseodym - by ho z ní nedokázalo vyprastit. Proti jeho prasečí vůli ho lidé neustále berou do úst s takovou lehkostí, že si často ani neuvědomují, že mají v puse prase. Na sklonku svého špinavého, smradlavého, tlustého, hnusného, blbého atd. života je prase zabito, rozemleto, naplněno do vlastních střev a zabalené v igelitu prodáváno v supermarketech coby výběrová lahůdka. Nato je zakoupeno zákazníkem a následně vzato do úst naposledy. Pokud ho zákazník při vaření nezprasí a ono nepopraská, pochutná si na něm jak prase.

Jenže já bych vás málem připravil o konec celého příběhu, napínavého jak prase. Tak tedy ten hubenější se do vody nakonec taky odvážil a nechal už prasata na pokoji. Prohodil sice ještě několik slov, ale ta neměla se zvířaty nic společného. Vztahovala se k jeho kamarádovi a zároveň k zcela nelékařským názvům některých částí lidského těla a jejich výměškům. Mezi vlny postupoval zprvu pomalu, a když mu voda začala smáčet plavky, rychle do ní vnikl. Byla studená, a tak u toho řval jak kráva, tedy vlastně prase.

* na Moravě „sviňa“

Jde i o váš p.3n!5

Tento fejeton bude věnován památce zástupce Vesmírných lidí na Zemi Ivu A. Bendovi (až umře)

Kdykoli otevřu e-mail, pocítí někdo nutkání mi zvětšit penis. Mou schránku s neúprosnou pravidelností zaplňují zprávy od cizích lidí, kteří mi chtějí zvětšit pohlavní orgán na velikost atomové ponorky. Díky nim vím, že nejnovějším trendem v oboru zvětšování přirození (o němž se vždy mluví jako o pen.i su nebo o p.3n!5u) jsou zázračné náplasti, po nichž můj p.3n!5 poroste sám od sebe, podobně jako chlupy z nosu nebo daně. Dumal jsem nad tím, jak se dá zvětšit přirození pouze za pomoci náplasti, a napadl mě jediný způsob: přirození je nutno násilím natáhnout pěkně dolů podél stehna a na pár týdnů si jej přilepit k lýtku. Nechápu ale, proč k tomu objednávat drahou náplast z Ameriky, na tohle určitě stačí i lepící páska na koberce.

Stejně by mě zajímalo, jak všichni ti cizí lidé se jmény jako Olivier, Samantha nebo Natalie mohou vědět, že mám malý penis. Mně osobně si zatím nikdo nestěžoval a připadne mi tedy neslušné, pokud o tom psal Olivierovi. Nejsem na tom ale tak špatně. Olivier, Samantha a Natalie totiž píší nejen mně, ale i mým kamarádkám. Myslím si však, že odpovědi se od nich nedočkají. Kdybych byl žena a měl malý penis, určitě bych si ho nenechal zvětšit, natož pak lepící páskou na koberce.

Kromě rad na zvětšení mi mailem denně chodí spousta rad, jak udržet svého nově nabytého obříka v permanentní pohotovosti díky zázračným, zcela přírodním preparátům V1a.grA a C!ali5. Tyto informace mi chodí dokonce i teď v létě, kdy se na ulicích vyskytují spoře oděné ženy a člověk má problém spíš přesně opačný, zvlášť pokud je muž.

Dalšími pravidelnými novinkami, které mi zaplavují schránku, jsou skvělé nabídky, jak správně investovat. Na burze se prý dá pohádkově zbohatnout na akciích firem, co vyrábějí vodu v prášku a perpetuum mobile. (Nekecám, fakt na vodě v prášku!) (No ne, vážně nekecám!) (Tak dobře, tak kecám – ty firmy ve skutečnosti těží vodu ze vzduchu – ale to už si opravdu nevymýšlím.)

Pravidelně jsem také nucen seznamovat se s nabídkami firem, které nabízejí software Microsoft, Adobe a Corel, který je legální do doby, než na něj začnete chtít doklad o legálnosti. Firmy nabízejí Windows a Photoshop v ceně asi tak od dvou do devíti korun, což jsou částky zhruba stejně uvěřitelné jako to, že po požití nabízené jetelové pilulky budete schopni udržet své přirození zbytnělé do velikosti atomové ponorky v celodenní pohotovosti.

V této konkurenci jsou mi vysloveným zpestřením pravidelné německé reklamy na německé ručníky, německé ponožky a německé kalhotky. Německy umím docela bídně, takže vlastně jen hádám, že jde o německé ručníky, německé ponožky a německé kalhotky. Cosi německého to ale asi bude, i když je dost dobře možné, že ve skutečnosti mi i Gerhard chce něco zvětšit.

Při čtení všech těch mailů si představuji život jejich ideálního čtenáře: Ráno vstane, natáhne si německé kalhotky a odebere se na burzu vydělávat veliké peníze na vodě ze vzduchu. Namísto toho, aby si po práci zašel jako jiní lidé do kavárny, nechá si každý den na cestě domů zvětšit svůj p.3n!5 a celou noc jím ukojuje svou přítelkyni. Nad ránem zkontroluje ve Windows za dvě koruny nové nevyžádané reklamy, objedná si V1a.grU a C!ali5, načež se otře německým ručníkem, natáhne kalhotky a spěchá na burzu.

Kromě výše uvedených dopisů z cizích krajů mi pravidelně chodí i pravý český mail od Vesmírných lidí, zastoupených na zeměkouli Ivo A. Bendou a jeho hodně legračními webovými stránkami (http://www.vesmirni-lide.cz/). Vesmírní lidé mne v mailech nabádají: „Milujte se a mějte se rádi!“ Proto jsem si nejprve myslel, že maily Vesmírných lidí krásně zapadají mezi ty ostatní o pohlavních orgánech. Jednou mi ale Ivo A. Benda napsal, že bych měl ostatní milovat a mít rád „vyciťováním“ a ne nateklou atomovou ponorkou.

Protože jsem se jednoho dne zhroutil z odmítání všech těch báječných nabídek, rozhodl jsem se nastavit si v e-mailu tzv. spamový filtr. (Vložka pro lingvisticky zvídavé čtenáře: Slovo spam si v roce 1937 nechala patentovat americká potravinářská firma Hormel jako zkratku pro spiced ham, tedy ochucenou šunku, a proto se tak dnes zcela logicky říká nevyžádaným e-mailům.) Můj spamový filtr se překonal: jeho účinnost byla více než 300%! To se dá srovnat snad jedině se stachanovskými brigádami. Obrovská účinnost filtru se projevovala tak, že zahazoval pro jistotu úplně všechny maily, které mi kdo psal, s výjimkou řetězových dopisů. Stěžoval jsem si proto výrobcům filtru, ale nepřišla mi žádná odpověď. Počítám, že buď odfiltrovali oni můj mail nebo já ten jejich. Příště jim napíšu řetězový dopis.

Mezitím si budu zvykat na to, že mě každý den budou masírovat miliardy mailů a zesměšňovat velikost mého mužství a jeho funkce. Já se ale nedám, nepodlehnu jim a nic si zvětšit nedám. Počítám, že většina z vás je na tom podobně jako já a že se Olivierovi, Samanthě ani Nicole nepovede nás donutit si koupit jejich náplast nebo pilulky a vychovat z nás ideální čtenáře spamových mailů. Koneckonců řekněte sami – jak byste chtěli jít na burzu vydělávat jmění na vodě ze vzduchu, když byste si ani nemohli svůj p.3n!5 šestkrát omotat kolem pasu a zastrčit si ho do německé ponožky, neboť byste trpěli permanentní erekcí?

Z antikvariátních banánovek

Začátečník

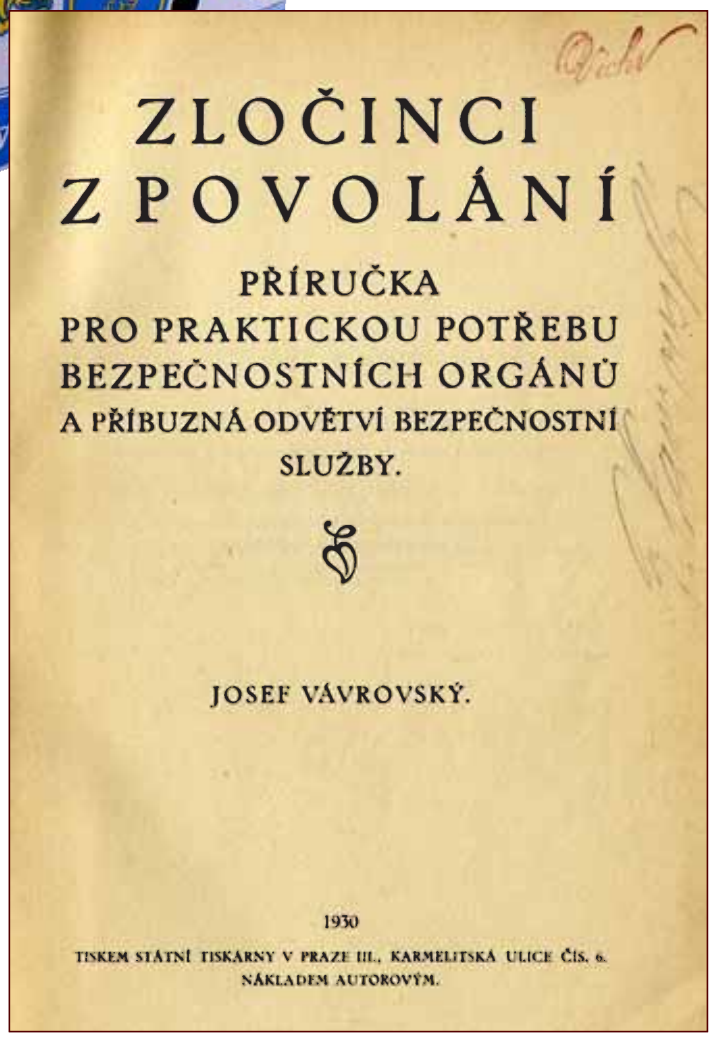

Vrchní četnický strážmistr Josef Vávrovský se narodil roku 1879, zemřel 1946. Byl činný i v policejním esperantském hnutí a příručku Zločinci z povolání vydal v esperantu pod názvem Profesiaj krimuloj.

Za svého dřívějšího několikaletého působení u Ústředního četnického pátracího oddělení v Praze byl jsem pověřen „Evidencí zločinců z povolání“ (specialistů). Měl jsem tudíž možnost obeznámiti se s nejrůznějšími druhy trestných činů páchaných zločinci, o nich soustředily se zprávy z celé Čsl. republiky a z veliké části i ze zahraničí u tohoto úřadu. Tu seznal jsem právě, že jest potřeba nějaké příručky pro výkonné bezpečnostní orgány pojednávající o „Zločincích z povolání“, o trestných činech jimi páchaných, o jejich evidenci u bezpečnostních úřadů atd. a to tím více, poněvadž pomůcek z oboru pátrací služby máme velmi poskrovnu a pomůcka tohoto druhu snad dosud nikde vydána nebyla.

Zloději páchající krádeže povozů na silnicích

Stává se tak dosti často o výročních trzích, kdy různí obchodníci, živnostníci, trhovci apod. jedou s povozy v noci po silnicích. Pacha-

Zločinci z povolání

telé bývají často z blízkého okolí místa činu a nemusí zboží proto daleko odnášeti. Velkou vinu na tom, že krádež se stala, mívá často kočí (vozka), který sedí na voze, celou cestu spí nebo je opilý.

Také se stává, že jeden ze společníků jde pomalu po silnici a když k němu povoz dojede, prosí vozku, aby si směl přisednouti a kousek cesty se svézti. Rozpřádá s ním pak na voze rozhovory a odpoutává jeho pozornost od povozu, zatímco druzí společníci vzadu vůz vykrádají.Po nějaké době $^1/_4$–$^1/_2$ hodiny, když je krádež provedena, poděkuje kočímu za svezení a odchází udánlivě do místa, o kterém se dříve zmínil, že jest cílem jeho cesty.

Někdy se krade vůz i před hostincem, před kterým kočí zastavil, aby nakrmil koně a sám se také v hostinci posilnil. Tu sejdou se ihned kumpáni, kteří kočího nebo majitele povozu v hostinci upoutávají a zdržují, pije se stále „ještě jedna“, zatímco společníci nestřežený vůz venku vykrádají.

Krade se všechno. Balíky nebo menší bedny se zbožím, s látkami, oděvem, prádlem, mlékařům nádoby s mlékem, řezníkům maso, zabitá domácí zvířata, vepři, ovce, telata, rolníkům pytle obilí, brambor, zelí a jiné polní plodiny, sadařům koše s ovocem, hokynářům zabitá drůbež, koše nebo bedničky s máslem nebo vejci atd., kočímu z pivovaru se ukradne jeden nebo více soudků piva, kupci pytel kávy, homole cukru, bedna likérů a jiné kupecké zboží.

Vloupání do úřadů, bank, kanceláří

Zvláštní zmínky pro svoji specialisaci pro vykrádání škol zasluhuje Josef D., topič z V., který v roce 1927 vykradl během 4 měsíců v Čechách 43 škol (z toho byl ve 24 případech daktyloskopicky usvědčen). Ve dne tiše vešel do školy, procházel chodby a obhlížel zařízení budovy, otočil obrtlíky u některých oken, aby pak mohl v noci lehce okno otevříti. V noci pak prošel všechny místnosti, učebny a kabinety, které byly otevřené, uzamčené odemykal svými paklíči. Pro zajímavost, co všechno se mu hodilo, uvádějí se zde věci v tom pořadí, jak mu as padly do rukou: v první řadě slídil po penězích a pak přišlo to ostatní – ukradl klíče, lupy, různé legitimace, brýle, šatstvo pánské a dámské, hrnec sádla, škvarky, poštovní známky, hudební nástroje, radioaparát, kreslící a psací potřeby, kružidla, rysovadla, malý model parního stroje, fotografický aparát, kopací míč, magnet, drobnohledy s čočkami, flobertovu pistoli, vrchní část šicího stroje, dýmku, kapesní kalendář atd. Věci, kterých ze skříní a sbírek neodcizil, jako učební pomůcky, přeházel, někdy je rozházel i po zemi, pošlapal, rozbil akvárium, vypáčením poškodil skříně a zásuvky a způsobil tímto více škody než měly odcizené předměty; z odcizených předmětů bývaly často mnohé nalezeny za městem na cestách neb v polích, kde je Josef D. po spáchaných krádežích zahodil.

Měl zvláštní zvyk, že ve školách zanechával obyčejně některý z předmětů, které před tím v jiné škole odcizil a to buď klíče, lupy, housle, kružidla, rukavice, nebo si vzal ve škole na chodbě pověšený kabát některého profesora, svůj kabát tam pověsil a zanechal.

Jako druhou upomínku na svoji návštěvu vykonal často ve škole svoji tělesnou potřebu, ne však na patřičném místě, nýbrž v učeb-

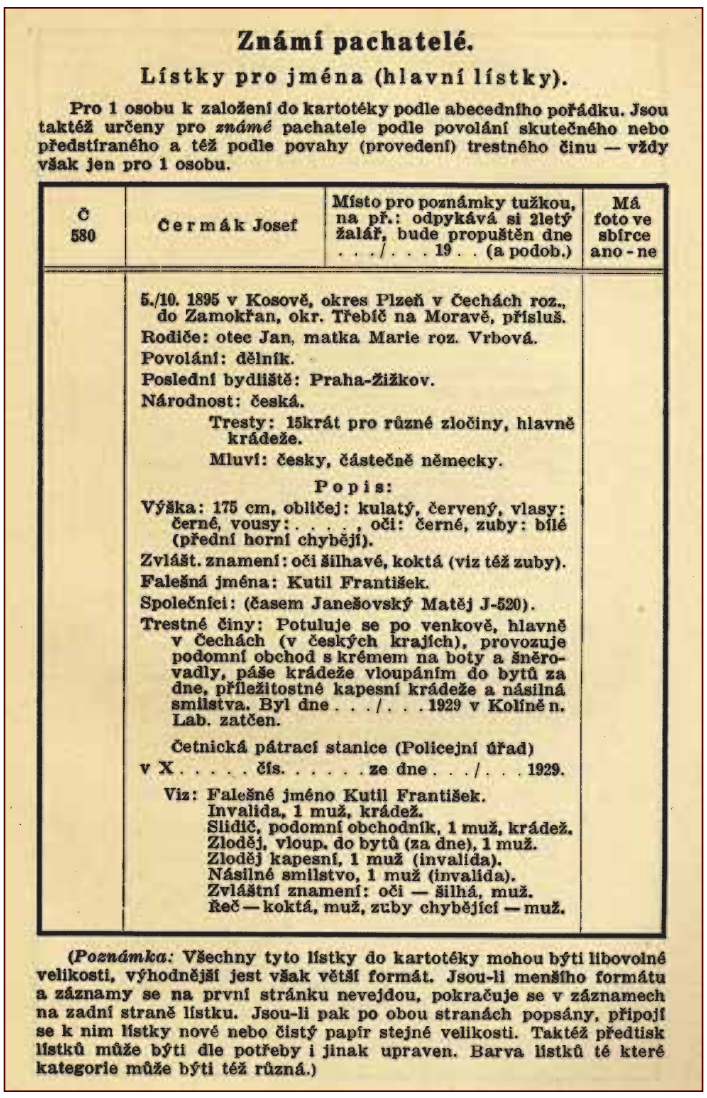

Známí pachatelé.

Lístky pro jména (hlavní lístky).

Pro 1 osobu k založení do kartotéky podle abecedního pořádku. Jsou taktéž určeny pro *známé* pachatele podle povolání skutečného nebo předstíraného a též podle povahy (provedení) trestného činu — vždy však jen pro 1 osobu.

Č 580	Čermák Josef	Místo pro poznámky tužkou, na př.: odpykává si 2letý žalář, bude propuštěn dne . . . / . . . 19 . . (a podob.)	Má foto ve sbírce ano - ne

5./10. 1895 v Kosově, okres Plzeň v Čechách roz., do Zamokřan, okr. Třebíč na Moravě, přísluš.
Rodiče: otec Jan, matka Marie roz. Vrbová.
Povolání: dělník.
Poslední bydliště: Praha-Žižkov.
Národnost: česká.
Tresty: 15krát pro různé zločiny, hlavně krádeže.
Mluví: česky, částečně německy.

Popis:

Výška: 175 cm, obličej: kulatý, červený, vlasy: černé, vousy: . . . . , oči: černé, zuby: bílé (přední horní chybějí).
Zvlášt. znamení: oči šilhavé, koktá (viz též zuby).
Falešná jména: Kutil František.
Společníci: (časem Janešovský Matěj J-520).
Trestné činy: Potuluje se po venkově, hlavně v Čechách (v českých krajích), provozuje podomní obchod s krémem na boty a šněrovadly, páše krádeže vloupáním do bytů za dne, příležitostné kapesní krádeže a násilná smilstva. Byl dne . . . / . . . 1929 v Kolíně n. Lab. zatčen.

Četnická pátrací stanice (Policejní úřad) v X . . . . . čís. . . . . ze dne . . . / . . . 1929.

Viz: Falešné jméno Kutil František.
Invalida, 1 muž, krádež.
Slídič, podomní obchodník, 1 muž, krádež.
Zloděj, vloup. do bytů (za dne), 1 muž.
Zloděj kapesní, 1 muž (invalida).
Násilné smilstvo, 1 muž (invalida).
Zvláštní znamení: oči — šilhá, muž.
Řeč — koktá, muž, zuby chybějící — muž.

(*Poznámka:* Všechny tyto lístky do kartotéky mohou býti libovolné velikosti, výhodnější jest však větší formát. Jsou-li menšího formátu a záznamy se na první stránku nevejdou, pokračuje se v záznamech na zadní straně lístku. Jsou-li pak po obou stranách popsány, připojí se k nim lístky nové nebo čistý papír stejné velikosti. Taktéž předtisk lístků může býti dle potřeby i jinak upraven. Barva lístků té které kategorie může býti též různá.)

ně nebo v ředitelně, tam dokonce do koše na papír a v jednom případě i do umyvadla. Pravděpodobně jde o známou pověru u mnohých zločinců, kteří věří, že vykonáním tělesné potřeby na místě činu, budou míti štěstí a nestane se jim žádná nehoda a hlavně nebudou zjištěni neb dopadeni.

Josef D. byl dopaden 27. května 1927 četnictvem v Podolí, okres Tábor a dodán soudu.

Zloději pivních trubek

Zloději tohoto druhu páchají krádeže vloupáním všude tam, kde jsou cínové trubky, hlavně do sklepů v hostincích, ve výčepech, v pivovarech. Odcizené trubky prodávají svému překupníku. Někdy jsou ukradeny trubky na objednávku, když totiž překupník upozorní svého dodavatele (zloděje), že potřebuje tolik a tolik metrů. Objeví-li se v novinách inserát „Kupuji cín a různé cínové věci za nejvyšší cenu“, jest jisto, že v v krátké době bude spácháno několik krádeží pivních trubek.

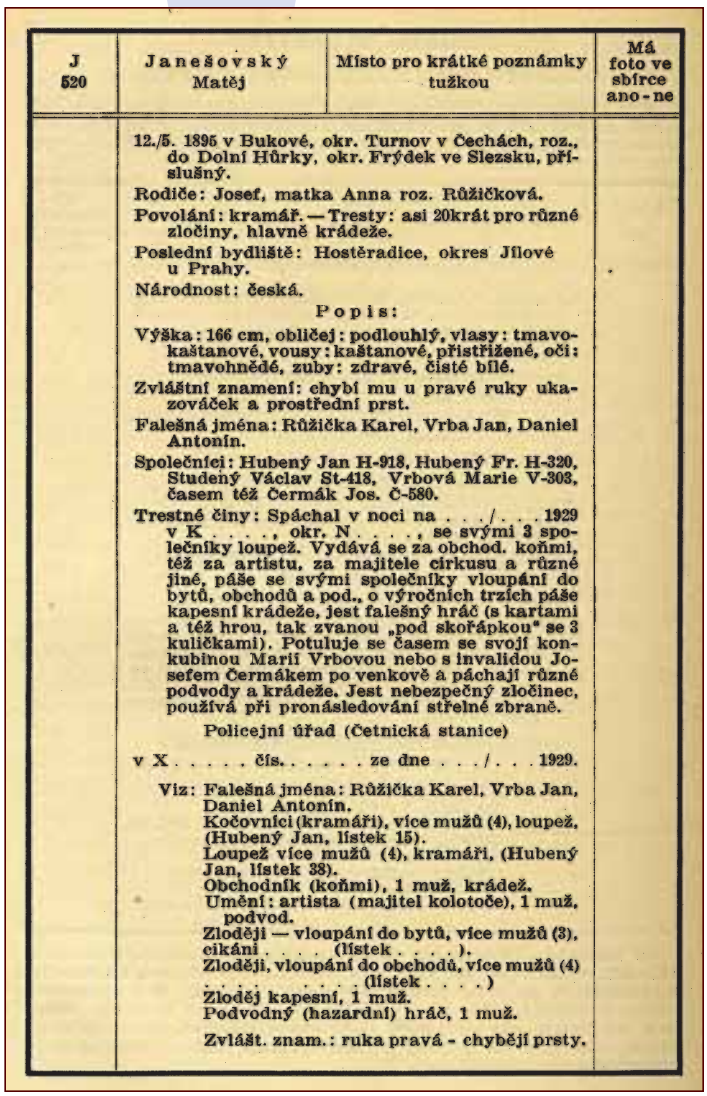

J 520	Janešovský Matěj	Místo pro krátké poznámky tužkou	Má foto ve sbírce ano - ne

12./5. 1895 v Bukové, okr. Turnov v Čechách, roz., do Dolní Hůrky, okr. Frýdek ve Slezsku, příslušný.
Rodiče: Josef, matka Anna roz. Růžičková.
Povolání: kramář. — Tresty: asi 20krát pro různé zločiny, hlavně krádeže.
Poslední bydliště: Hostěradice, okres Jílové u Prahy.
Národnost: česká.

Popis:

Výška: 166 cm, obličej: podlouhlý, vlasy: tmavokaštanové, vousy: kaštanové, přistřižené, oči: tmavohnědé, zuby: zdravé, čisté bílé.
Zvláštní znamení: chybí mu u pravé ruky ukazováček a prostřední prst.
Falešná jména: Růžička Karel, Vrba Jan, Daniel Antonín.
Společníci: Hubený Jan H-918, Hubený Fr. H-320, Studený Václav St-418, Vrbová Marie V-303, časem též Čermák Jos. Č-580.
Trestné činy: Spáchal v noci na . . ./. . . 1929 v K . . . . , okr. N . . . . , se svými 3 společníky loupež. Vydává se za obchod. koňmi, též za artistu, za majitele cirkusu a různé jiné, páše se svými společníky vloupání do bytů, obchodů a pod., o výročních trzích páše kapesní krádeže, jest falešný hráč (s kartami a též hrou, tak zvanou „pod skořápkou“ se 3 kuličkami). Potuluje se časem se svojí konkubinou Marií Vrbovou nebo s invalidou Josefem Čermákem po venkově a páchají různé podvody a krádeže. Jest nebezpečný zločinec, používá při pronásledování střelné zbraně.

Policejní úřad (Četnická stanice)

v X . . . . . čís. . . . . ze dne . . ./. . . 1929.

Viz: Falešná jména: Růžička Karel, Vrba Jan, Daniel Antonín.
Kočovníci (kramáři), více mužů (4), loupež. (Hubený Jan, lístek 15).
Loupež více mužů (4), kramáři, (Hubený Jan, lístek 38).
Obchodník (koňmi), 1 muž, krádež.
Umění: artista (majitel kolotoče), 1 muž, podvod.
Zloději — vloupání do bytů, více mužů (3), cikáni . . . . (lístek . . . .).
Zloději, vloupání do obchodů, více mužů (4) . . . . . (lístek . . . .)
Zloděj kapesní, 1 muž.
Podvodný (hazardní) hráč, 1 muž.

Zvlášt. znam.: ruka pravá - chybějí prsty.

Zloději kostelní, na hřbitovech a v hrobkách

Antonín T., 70letý dělník z P. již mnoho let páše krádeže na hřbitovech. K otevření kaplí, hrobek a márnic používá obyčejně motyk a lopat a jiného hrobařského nářadí; krade svíce, provazy, motyky, lopaty, konvice na vodu (kropáče na zalévání květin), hrnce, putýnky. Přespí obyčejně v márnici neb na hřbitově na listí ze hřbitovních věnců, ráno naloží všechno na trakař nebo kotouč (kolečko), který někde na hřbitově rovněž odcizil a jede pak veřejně za dne po silnici, pokuřuje si spokojeně z dýmky, třebas i přes několik okresů, kde tyto věci cestou rozprodává. Svým vzezřením a oblekem vzbuzuje dojem bodrého venkovana a nebudí u nikoho žádného podezření. Byl již 25krát trestán, ale nedá mu to pokoje, a jak vyjde z vězení nebo z trestnice, je již zase ve svém starém živlu a zdá se, že tomuto svému oboru, ve kterém jest tak dobře zapracován, zůstane již věrným do smrti.

Podvodníci různí

František Š., bývalý hostinský, potuluje se po republice, předstírá, že koupí hostinec, láká na prodávajících plánky, zavede je k notářovi neb advokátovi za účelem uzavření smlouvy, ale neplatí. Do nově koupeného (na dluh) hostince pozve místní občany, každý může píti a jísti zadarmo co hrdlo ráčí a když se takto hosté dobře pomněli, všechno snědli a vypili, „nový pan hostinský“ nadobro zmizí.

Podhazovači peněženek

Podvodníci a zloději tohoto druhu vyskytují se ponejvíce na Slovensku a v Podkarpatské Rusi a páchají podvody a krádeže hlavně o výročních (koňských a dobytčích) trzích; bývají při tom obyčejně tři, někdy též jen dva společníci. Vidí-li nějakého rolníka, že hodlá koupiti krávu a nemůže si vybrati, tu jeden z nich k němu přistoupí a řekne mu, že ví o takové krávě, jakou si rolník přeje, že bude laciná, poněvadž její majitel potřebuje nutně peníze. Je-li rolník ocho-

Josef Vávrovský

ten s ním jíti, řekne mu, že majitel krávy bydlí 2 km za městem a krávu má doma. Druzí dva společníci toho dohazovače rychle též z trhu zmizejí, hledí se dostati dříve za město, v místa kudy jejich společník rolníka povede, tam se v křoví ukryjí a jeden z nich vyhodí náprsní tašku na cestu. Když pak dohazovač s rolníkem dojdou až k tomuto místu, ukáže dohazovač na tobolku, zvedne ji, otevře, ukáže rolníku, že jest tam mnoho peněz, a ihned mu nabídne, poněvadž oba dva peníze našli, že se s ním přátelsky rozdělí, ale že musí stranou, někam pod most a pod., aby je nikdo při dělení neviděl. Sotvaže se uklidí někam stranou, přiběhnou k nim náhle dva neznámí muži, jeden z nich prohlásí, že ztratil tobolku a aby ji hned vrátili, hrozí udáním. Dohazovač se dušuje a zaklíná, že nic nenašli, rolník pak také zapírá, pročež oba tito muži provedou u nich osobní prohlídku. Napřed vezmou rolníka, prohledají mu kapsy, vytáhnou mu náprsní tašku, v níž hledají svoje ztracené peníze a při této příležitosti mu obratně a nepozorovaně ukradnou jeho vlastní peníze, vstrčí mu do tobolky kus starých novin nebo jiného papíru, tobolku jeho pak zavrou vstrčí mu ji zase do kapsy a prohlásí, že není jejich a prohledávají pak jeho průvodce dohazovače u kterého skutečně onu ztracenou náprsní tobolku najdou a tuto mu odeberou. Jakožto hlavního viníka jej násilím odvádějí udánlivě k bezpečnostnímu úřadu a rolníka nechají odejíti; tento je rád, že to tak dobře dopadlo, běží znovu na trh nebo ještě raději domů a tam teprve shledá, že byl okraden.

Cikáni (potulní)

Koho jest považovati za cikána, jest uvedeno v zákoně o „Potulných cikánech“ ze dne 14. července 1927, kde se praví: Za potulné cikány podle tohoto zákona pokládají se cikáni z místa na místo se toulající a jiní tuláci práce se štítící, kteří po cikánsku žijí, a to v obojím případě i tehdy, mají-li po část roku, hlavně v zimě, stálé bydliště.

Známou starou metodou při krádežích páchaných cikány jest použití malé kotvy zhotovené ze 3 nebo 4 udic, která jest zasazena do olověné nebo železné kuličky a kulička pak jest upevněna na dlouhé slabé šňůře. Někdy jsou v bytech otevřená okna, ale z různých příčin není cikánovi možno vlézti do takové světnice, kde v tu chvíli není nikdo přítomen. Uchodí kotvu, vhodí ji do světnice na předmět, který chce ukrásti, například na šatstvo ležící na posteli nebo přikrývku stolní nebo ložní, na polštář a podobně. Kotva, ať dopadne jakkoliv, musí se do předmětu zabodnouti a pak táhne cikán pomalu za šňůru, oknem protáhne a zmizí. Lidé se pak diví, jak se mohla krádež státi, když železné mříže v okně jsou nepoškozeny a nikdo cizí do domu nevešel.

Kapesní zloději

Albín Sch., narozen v roce 1903 v J.H. v Československu, hledán různými tu- a cizozemskými bezpečnostními úřady pro velké množství spáchaných krádeží, v Cařihradě ukradl neznámému muži jeho náprsní tašku, ve které byly různé spisy a 400 piastrů. Okradený však zpozoroval, jak mu Sch. kabát rozřízl a s taškou zmizel, začal jej pronásledovati, avšak Sch. při útěku nepozorovaně zaskočil do jednoho hostince, kde z odcizené tašky peníze vybral a do jiné své tašky uložil. Asi za půl hodiny opustil hostinec, šel městem a pak přes most, kde přišel náhodou okradenému zrovna do rukou; tento ho zadržel a chtěl jej odvésti na policii. Proto mu Sch. raději vrátil odcizené věci, načež mu okradený dal facku a nechal ho odejít.

Připravil
Michal Šanda

Začáteční

Extase československého filmu

Humoreska (1939)

Josef Hupka (Rudolf Hrušínský) se snaží hraním na Karlově mostě získat prostředky na obživu.

Dožitých a prožitých sto let naší kinematografie symbolizoval režisér Otakar Vávra. Za kvalitativní vrchol jeho tvorby se považují 60. léta, a to zejména díky třem snímkům – Zlatá reneta (1965), Romance pro křídlovku (1966) a Kladivo na čarodějnice (1969). Pokud bychom však měli najít kvantitativní vrchol, musíme se obrátit do 30. a 40. let, tím spíše, že úroveň mnohých snímků překračovala nejen dobový standard, ale i většinu pozdější režisérovy tvorby. Velká část těchto děl je divákům poměrně dobře známá. Některé filmy vyšly na DVD a pravidelně se reprizují, ty ostatní se za posledních deset let objevily minimálně jednou na některé z našich celoplošných stanic. Až na jednu výjimku – lyrické drama Humoreska.

Tento film je přitom v kontextu Vávrovy rané tvorby (vznikl v první polovině roku 1939, v době, kdy bylo filmaři 28 let) velmi podstatný. Po úspěchu svého třetího snímku Cech panen kutnohorských (1938) – bavíme se o Vávrových samostatných režiích, Velbloud uchem jehly (1936) natočil společně s Hugo Haasem a film Hlídač č. 47 (1937) dokončil po zesnulém Josefu Rovenském – si Vávra mohl poprvé sám zvolit námět nového titulu. Cech panen kutnohorských získal v roce 1938 zlatý pohár na mezinárodním festivalu v Benátkách, a co bylo pro producenty neméně důležité, uspěl i v kinech. Kostýmní komedie o Mikuláši Dačickém z Heslova obsahovala spoustu dobových aktualizací povzbuzujících národ k odporu proti hitlerovskému Německu a její uvedení v září 1938 nemohlo být příhodnější.

Jaro 1939 už znamená novou společenskou situaci – okleštěné Československo se mění na Protektorát Čechy a Morava, pryč je podzimní bojová nálada. Situace po okupaci země potřebuje (a umožňuje) jiný typ filmu. Vávra se tentokrát zaměřuje na aktuálnější literaturu, než v případě předešlého snímku inspirovaného divadelními hrami Ladislava Stroupežnického a vybírá si novelu

Humoreska od Karla Matěje Čapka-Choda, jehož dílo dobře zná z gymnaziálních studií.

Název odráží jméno jiného uměleckého díla – známé klavírní skladby Antonína Dvořáka. Právě ta provází klíčové okamžiky houslisty Josefa Hupky i jeho syna Hynka. Hupka ji úspěšně hraje po nezvládnuté maturitě a při její prezentaci na ulici, kde žebrá o drobné pro sebe i svého malého syna, si jej všimne právník Multrus, který mu zajistí živobytí. Humoresku si otec i syn pískají jako poznávací znamení těsně předtím, než se Hynek stane Multrusovým koncipientem, a zaslechnou ji i v podání flašinetáře při závěrečném shledání.

Výběr tohoto díla nebyl náhodný. Právě hudba mohla národu v obtížné situaci připomenout minulost, na níž by byl hrdý. Ve filmu zazní nejen skladba Antonína Dvořáka, ale i reprezentativní vzorky díla Bedřicha Smetany (árie Jsme svoji z opery Hubička a Z mého života). Vlastenecké pojetí podtrhává také výběr exteriérů – národními symboly jsou zde Karlův most, Hradčany, chrám svatého Víta (kde Hupkův syn skládá přísahu) i česká krajina.

Otakar Vávra tak jako první vymezil ikonografii jakési české filmové propagandy (kontrapropagandy) v době okupace. Pozdější snímky na tento trend navazují. Tulák Macoun (1939) opěvuje krásy české země a využívá významné české písně minulosti (Čechy krásné, Čechy mé, Kde domov můj). Jiný vzduch (1939) obsahuje provedení Smetanovy symfonické básně Vltava (které však s dějem příliš nekoresponduje). Ukázkovým reprezentantem této národní propagandy byl pak snímek To byl český muzikant (1940) o Františku Kmochovi, který Němci později během okupace dokonce zakázali.

Při obsazování hlavních rolí v Humoresce se Vávra spoléhal na herce, které vedl už ve svých předchozích filmech. Jaroslav Průcha (Hupka) a Ladislav Boháč (jeho syn

Josef Hupka už v podání Jaroslava Průchy se baví s agentem Forejtem (František Kreuzmann).

Otakar Vávra tak jako první vymezil ikonografii jakési české filmové propagandy (kontrapropagandy) v době okupace. Pozdější snímky na tento trend navazují. Tulák Macoun (1939) opěvuje krásy české země a využívá významné české písně minulosti (Čechy krásné, Čechy mé, Kde domov můj). Jiný vzduch (1939) obsahuje provedení Smetanovy symfonické básně Vltava (které však s dějem příliš nekoresponduje).

Hynek) se objevili ve všech jeho dosavadních dílech počínaje Hlídačem č. 47, kde rovněž ztělesňovali hlavní postavy. Tvrzení, že Otakar Vávra v podstatě nastartoval jejich filmovou kariéru, tak nebude přehnané. František Smolík (Multrus) a Jiřina Šejbalová (jeho žena) zase sehráli výrazné úlohy ve snímku Cech panen kutnohorských. Vávra tak musel doplnit pouze mladé představitele Hupky a jeho syna v dřívějších obdobích jejich životů. V tomto případě vsadil na Vladimíra Salače a Rudolfa Hrušínského.

Salač o rok dříve debutoval v komedii Škola základ života (1938). Spolu s Hrušínským se v roce 1939 objevili také ve druhé z Fričových školních veseloher Cesta do hlubin študákovy duše. Není bez zajímavosti, že Hrušínský i v tomto filmu ztělesňoval podobně jako v Humoresce neúspěšného gymnaziálního studenta, jehož prokletím a zároveň životním naplněním byla hudba – byť se jednalo o snímky rozdílného žánru. Pro tehdy devatenáctiletého Hrušínského to byla první velká role, v kontextu úvodní třetiny filmu dokonce hlavní. Mladý herec se zhostil výborně zejména dlouhých pasáží hry na housle, v nichž jeho přirozený výkon graduje.

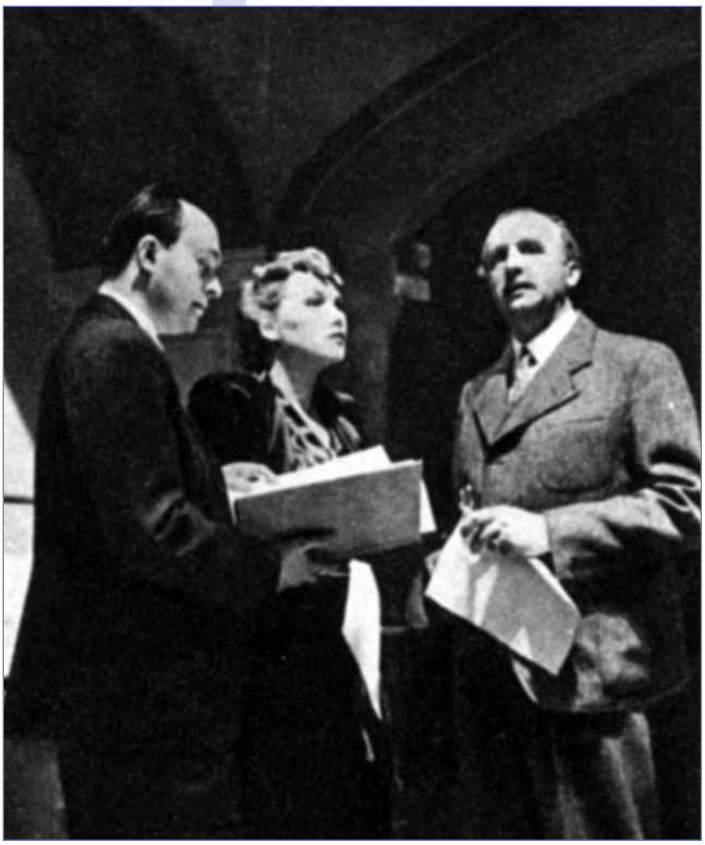

Režisér Otakar Vávra sděluje své představy Jiřině Šejbalové a Františku Smolíkovi.

Film se stejně jako režisérovo předešlé dílo dočkal uvedení v Benátkách a obdržel i dvě domácí umělecká ocenění – Svatováclavskou cenu ministra průmyslu, obchodu a živnosti za scénář a velkou zlatou medaili ministra průmyslu, obchodu a živnosti pro produkující Lucernafilm. Podle ohlasů v tisku byl úspěšný i v českých kinech. Snímek měl vysokou návštěvnost i bezprostředně po skončení druhé světové války (kdy už údaje o návštěvnosti začaly shromažďovat) – při jeho obnovené premiéře v roce 1945 jej zhlédlo více než osm set tisíc diváků. Byť toto číslo se nemůže rovnat několikamilionovému výsledku poválečných novinek, pro náročný a navíc reprízovaný titul takovýto údaj rozhodně nebyl prohrou.

I přes tehdejší kritický i divácký ohlas se dnes jedná o nejvíce opomíjený Vávrův titul z 30. a 40. let. Jen pro srovnání, na ČSFD jej zatím hodnotilo (a tedy doufám, že zároveň i zhlédlo) pouze 82 uživatelů – jasně nejméně ze všech Vávrových celovečerních filmů z té doby. Snímek přitom disponuje několika pozoruhodnými momenty, pro které stojí za připomenutí.

Jednak je to hned úvodní sekvence, která připomíná film Gustava Machatého Ze soboty na neděli (1931). Vávra neukazuje autora úvodního monologu, ale vybírá si prostředí a poté i tváře těch, jimž je promluva určena (jedná se o projev profesora k maturantům). Spálení notového zápisu skladby Humoreska po nezvládnuté Hupkově maturitě zase evokuje pálení knih nacisty a utlačování českého národa.

Klíčovým tématem díla je osudovost (ostatně oblíbené téma i v hudbě). Mladého Hupku postihuje osud od začátku – nezvládnutá maturita a poté i smrt jeho mladé ženy a kolegů muzikantů z kočovné kapely kvůli tyfové infekci vedou k jeho prvotnímu úpadku. Hupka je později nepřímo zodpovědný i za smrt svého chlebodárce Multruse – právě on totiž přivede do domu ženu, která právníka zničí, a je to zase on, kdo nedokáže včas vysvětlit zmizení a znovunalezení důležitého dokumentu, které by poškodilo reputaci kanceláře. V této osudovosti leží část žánrového prolínání v koncepci díla – vedle lyrické roviny sledujeme totiž i kriminální linii, která do značné míry koresponduje s tehdejšími psychologickými filmy a dokonce i s pozdějším filmem noir. Druhá polovina snímku přináší potemnělé interiérové scény jakož i střet původně čestného muže s prohnilou femme fatale, který všechny zúčastněné zničí. K psychologickému příběhu se Vávra vrátí ještě téhož roku v dramatu Kouzelný dům (1939).

Hlavní kritická výtka k Humoresce, opakovaná s podezřelou pravidelností v různých publikacích, směřuje k nepravděpodobnosti věkové proměny postav. Rudolf Hrušínský se odstupem filmových let změní v Jaroslava Průchu, Vladimír Salač v Ladislava Boháče. Jejich metamorfóza je náhlá a zejména u první dvojice ne-

příliš důvěryhodná. Otakar Vávra mohl jít při vyjádření tohoto vývoje několika cestami. Zadat mladší i starší role stejnému herci (což by ve druhém případě nebylo možné, protože Hynek figuruje ve filmu nejprve jako dítě) podobně, jako to o dva roky později učiní Orson Welles v Občanu Kanovi – tedy mladý herec sehraje díky kvalitnímu líčení stejnou postavu v různých fázích života. Mladého Hupku i pětadvacetiletého Hynka potom mohl hrát stejný herec, aby byla zřejmá návaznost otce a syna – to by však zřejmě diváky mátlo ještě více. Režisér Vávra tak šel cestou volby herců, na něž spoléhal a kteří si byli aspoň částečně podobní, protože v danou chvíli zřejmě lepší cestu neviděl.

Neopominutelným aspektem díla jsou také jeho sociální motivy. Příběh hlavně zezačátku ukazuje bídu a zoufalství hlavní postavy, která musí na ulici žebrat (tato pasáž je výborně ztvárněna jen kamerou a Hrušínského herectvím). Nejedná se zde přitom o ohlasy hospodářské krize. Novela vznikla už v roce 1924, její autor však patřil k těm, v jehož tvorbě se odrážely společenské aspekty. Špatná sociální situace přitom byla průvodním jevem válečných a poválečných let, která napsání díla předcházela.

Otakar Vávra vytvořil scénář filmu sám a děj přesadil do současnosti, což se liší od jeho další adaptace díla Karla Matěje Čapka-Choda. K tomu se režisér vrátil o dva roky později, kdy natočil tentokrát už mnohem nákladnější snímek Turbina (1941), ve kterém se objevil výběr nejlepších českých herců té doby i výpravné scény, z nichž můžeme zmínit závěrečné zhroucení věže. Vávra tak vlastně tohoto autora (v té době už zesnulého) objevil pro film. Jeho dílem se pak ještě za války inspiroval také Martin Frič, který natočil snímek Experiment (1943), a z jeho tvorby později vycházely i filmy Mstitel (1959) nebo Florián (1961).

Michal Kliment

Hynek Hupka (Ladislav Boháč) a jeho femme fatale, manželka právníka Multruse (Jiřina Šejbalová).

Začáteční

Přečteno

Když lidi nečtou, a prý nečtou, musí za ně číst jiní. Nakonec, proč by nemohli existovat profesionální čtenáři, kteří by za úplatu četli pro druhé.

Četba, s.r.o., čteme za vás a pro vás! Přivezte nám svoje knihy, my je za vás přečteme (očteme vám je) a zase si je můžete odvézt. Množstevní slevy, rychlostní příplatky. Podle vašich požadavků pak vypracujeme závěrečné zprávy, jež budou opatřeny kulatým razítkem.

Mohlo by to vypadat třeba takhle:

Za prvé

Experimentální poezie u nás nikoho nezajímá. Na tom není nic divného nebo nepochopitelného. Přemýšlet u poezie je bolestné…

Ladislav Nebeský, jeden z nemnoha, kterým je jedno, jestli to bolí, se dostal v poslední sbírce Obrazce slov až na práh jiné dimenze. Plošná binární báseň. Radikální rozšíření za hranice galaxie. Sudoku nebo děrné štítky? Poetická kryptografie? Za hranicemi hranic je většině lidí na nic. Ale i tyhle limity je třeba ukazovat. Já jsem to v tomto případě vzdal, už jsem mimo, ale to neznamená, že jsem proti.

Ladislav Nebeský: *Obrazce slov. Plošné binární básně*

Dybbuk, 2011

Za druhé

Je jisté, že v současné literatuře nemůžeme (ani příliš nechceme) hledat kánon morálních stanovisek, když její role emancipační i informační už přestává (nebo dokonce přestala) fungovat. Občas však přesto všech-

Ladislav Nebeský, jeden z nemnoha, kterým je jedno, jestli to bolí, se dostal v poslední sbírce Obrazce slov až na práh jiné dimenze. Plošná binární báseň. Radikální rozšíření za hranice galaxie. Sudoku nebo děrné štítky? Poetická kryptografie? Za hranicemi hranic je většině lidí na nic. Ale i tyhle limity je třeba ukazovat. Já jsem to v tomto případě vzdal, už jsem mimo, ale to neznamená, že jsem proti.

no zaskví se jako nečekaná hvězda na orbitě text, který se literárním způsobem vyslovuje k podstatným věcem (morálním hodnotám) naší současnosti, a my ani nedýcháme nad „šikovností“, jak lze pořád ještě důležité věci našeho bytí uchopit a zpracovat, aniž by z toho čněla nějaká karatelská či kazatelská mise.

Německý prozaik Bernhard Schlink (1944) prokázal v románu Předčítač, že patří k těm, kteří takhle čarovat umějí. Podobně se mu to povedlo v knize Víkend. Po více než dvaceti letech je propuštěn člen RAF a jeho sestra, která s ním udržovala celou tu dobu kontakt, pozve do svého domu na víkend několik jeho kamarádů z dob jeho studií a politického aktivismu. Právník, zubař, novinář... A také se tam objeví jeho syn. To celé je rámováno průběžným textem, který o dalším členu RAF, jemuž se podařilo zůstat na svobodě, píše Ilse, patřící také do této společnosti. Povídka končí 11. září 2001...

Kdyby se mohla i v knihách určovat „hustota“ textu, jako v případě vesmírných

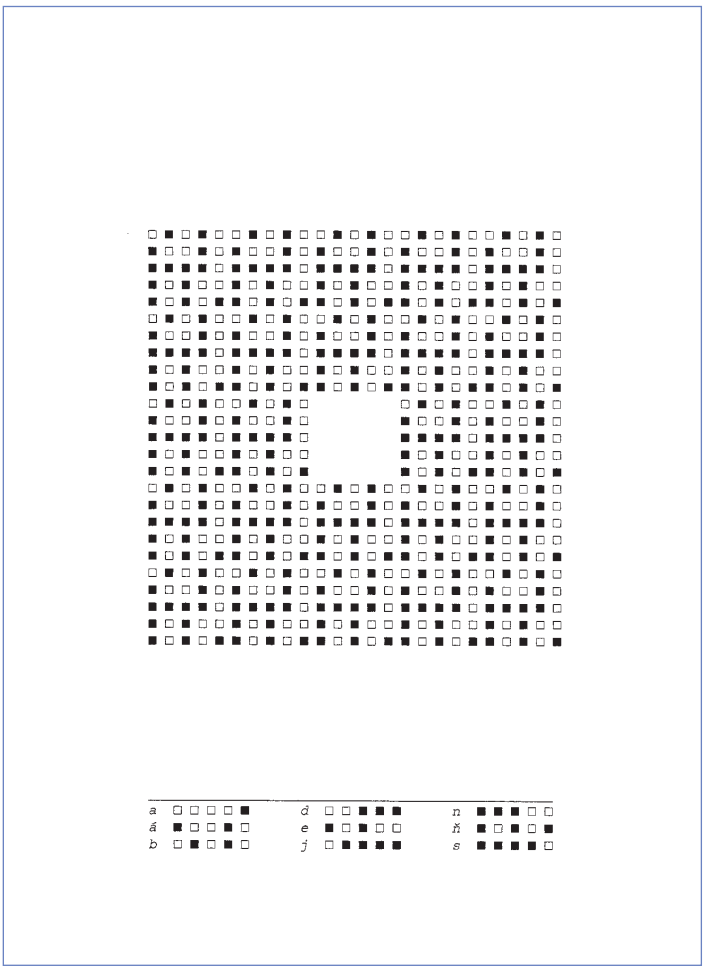

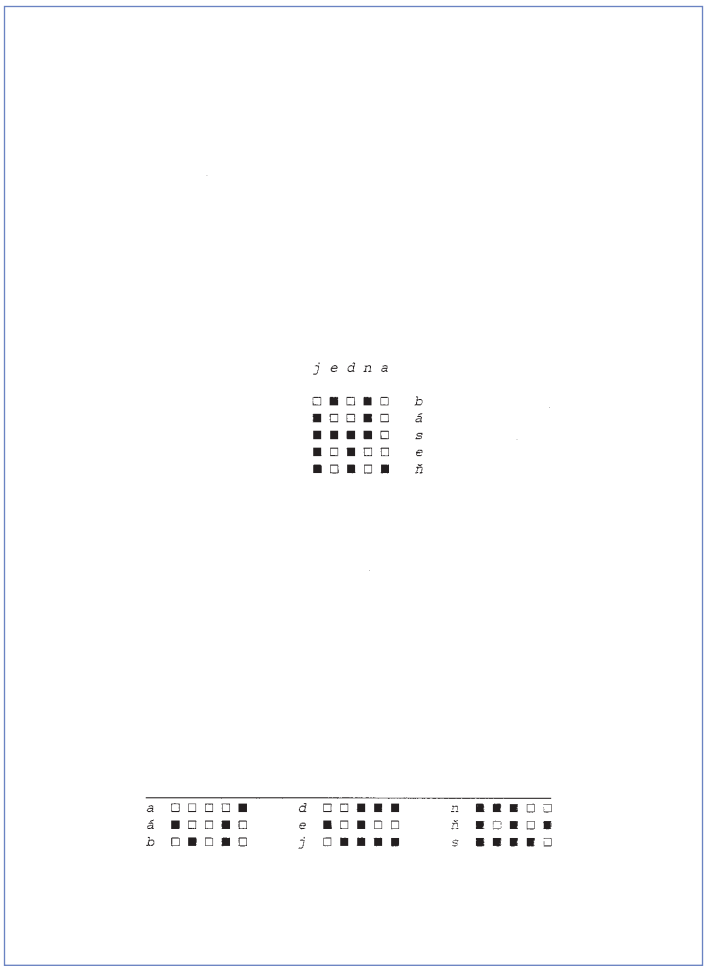

Jörg se zmateně podíval na svého syna. „Já...“

„Ano?“

„Já už to nevím.“

„Ty to už nevíš? Ty nevíš, jestli jsi ho zastřelil ty, nebo někdo jiný?“ Zase se smál. „Nakonec to opravdu nevíš, a ti starci už taky nevěděli, že vraždili, stříleli a posílali Židy do plynu.“

Jak je možné, že si toho nevšimli? Ostatní to nemohli pochopit. Teď viděli, že otec a syn jsou si podobní, vysoká postava, hranatý obličej, tvar očí.

černých děr, jedno z takových míst je i první „setkání“ teroristy Jörga se synem.

Gerd Schwarz byl po celý večer zamlklý. Teď promluvil s přepjatě zřetelnou výslovností a řezavým tónem.

„V malém městě, kde jsem vyrostl, jsem každý pár týdnů hrával s přáteli v hospodě karty. Jednou večer jsem zjistil, že všech pět starochů u stolu stálých hostů bylo u SS. Posadil jsem se k vedlejšímu stolu a nastražil uši. Vzpomínáte si ještě, vzpomínáte si ještě – tak to šlo celý večer. Ne: Vzpomínáte si, jak jsme ve Vilniusu vraždili Židy a ve Varšavě stříleli Poláky, nikoli, ale: vzpomínáte si ještě, jak jsme ve Varšavě chlastali šampus a ve Vilniusu píchali Polky? A vzpomínáte si ještě, jak holič oholil ty dědky s dlouhými vousy, haha? – Vy nejste jiní. Co kdyby se řeklo: Vzpomínáš si ještě, jak jsi při přepadení banky zastřelil tu ženu? Nebo policistu na hranicích? Nebo ředitele banky? Nebo prezidenta svazu? Dobře, u toho nevíme, jestli jsi to byl ty, nebo někdo jiný. Tak co, tati? Nerekneš svému synovi, jestli jsi to byl ty?“

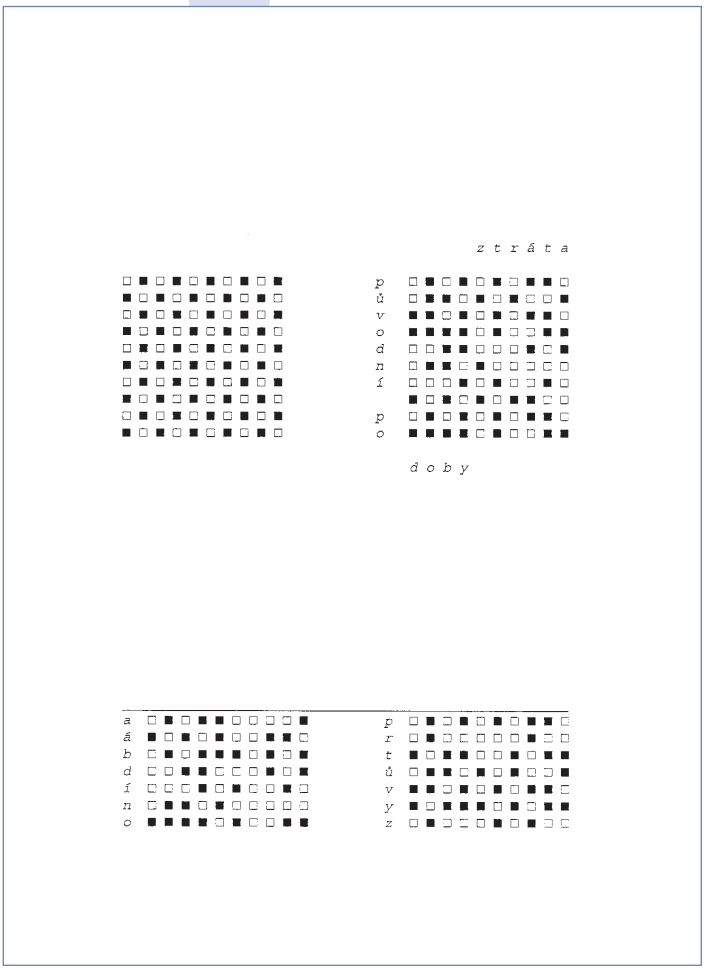

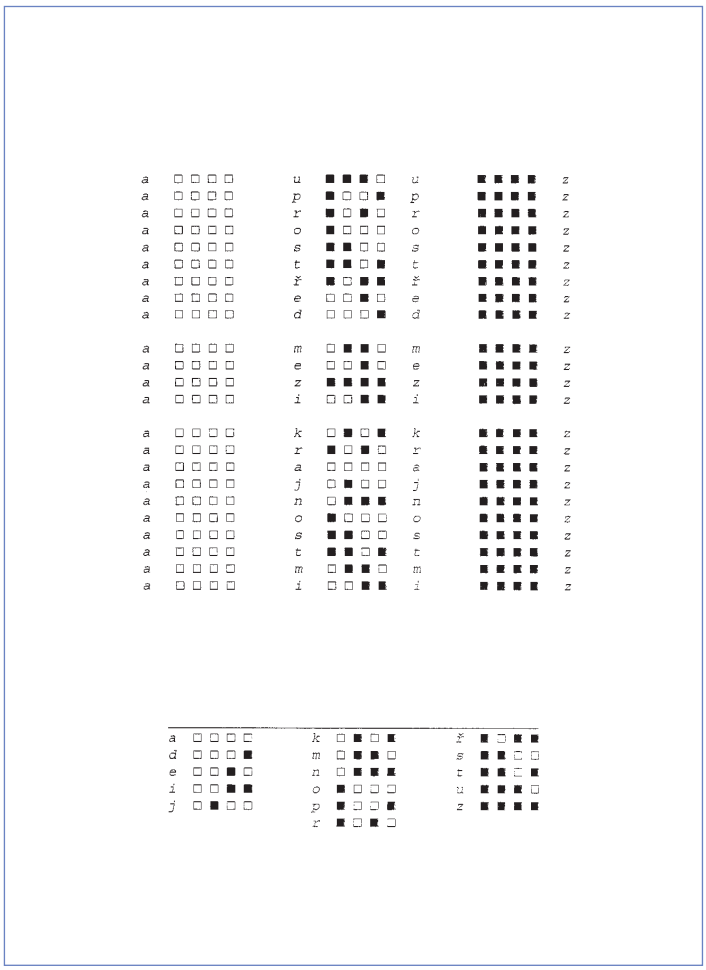

Jörg se zmateně podíval na svého syna. „Já…“

„Ano?“

„Já už to nevím.“

„Ty to už nevíš? Ty nevíš, jestli jsi ho zastřelil ty, nebo někdo jiný?“ Zase se smál. „Nakonec to opravdu nevíš, a ti starci už taky nevěděli, že vraždili, stříleli a posílali Židy do plynu.“

Jak je možné, že si toho nevšimli? Ostatní to nemohli pochopit. Teď viděli, že otec a syn jsou si podobní, vysoká postava, hranatý obličej, tvar očí.

Za třetí

OSA, čili Ochranný svaz vydává časopis *autor in*, s podtitulem magazín OSA nejen pro autory. Básnivé čtenářské typy mají s tou zkratkou problém, OSA se ihned po přečtení promění v osinu nebo v kosu. Obé by každý okresní strejda Frojd uměl vysvětlit. Otázkou je, zda by se pohled na tuto organizaci v myslích lidí proměnil, pokud by se třeba jmenovala Koláč, Pecen nebo Matka.

Mám takový sen, že na mém pohřbu bude hrát jen reprodukovaná hudba, cca čtyři fláky. Asi tak za týden přijde pozůstalým úřední dopis s kondolencí a s účtem za nenahlášené používání cizího majetku. Pořádek musí být, v životě i ve smrti. Pozůstalí od-

Mám takový sen, že na mém pohřbu bude hrát jen reprodukovaná hudba, cca čtyři fláky. Asi tak za týden přijde pozůstalým úřední dopis s kondolencí a s účtem za nenahlášené používání cizího majetku. Pořádek musí být, v životě i ve smrti. Pozůstalí odmítnou zaplatit a částka naroste do astronomické velikosti…

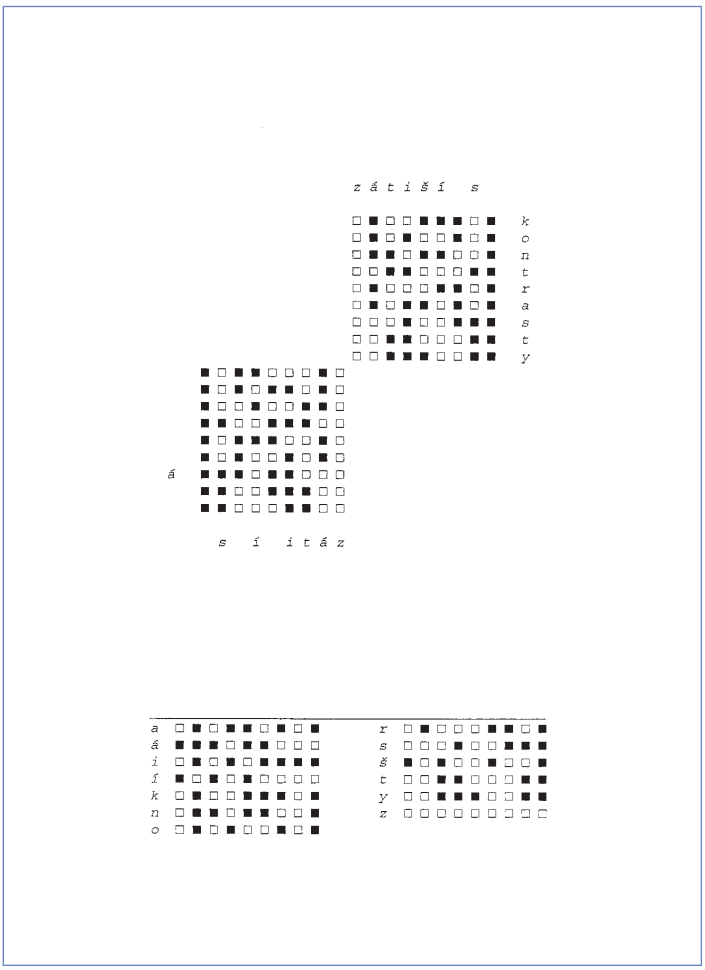

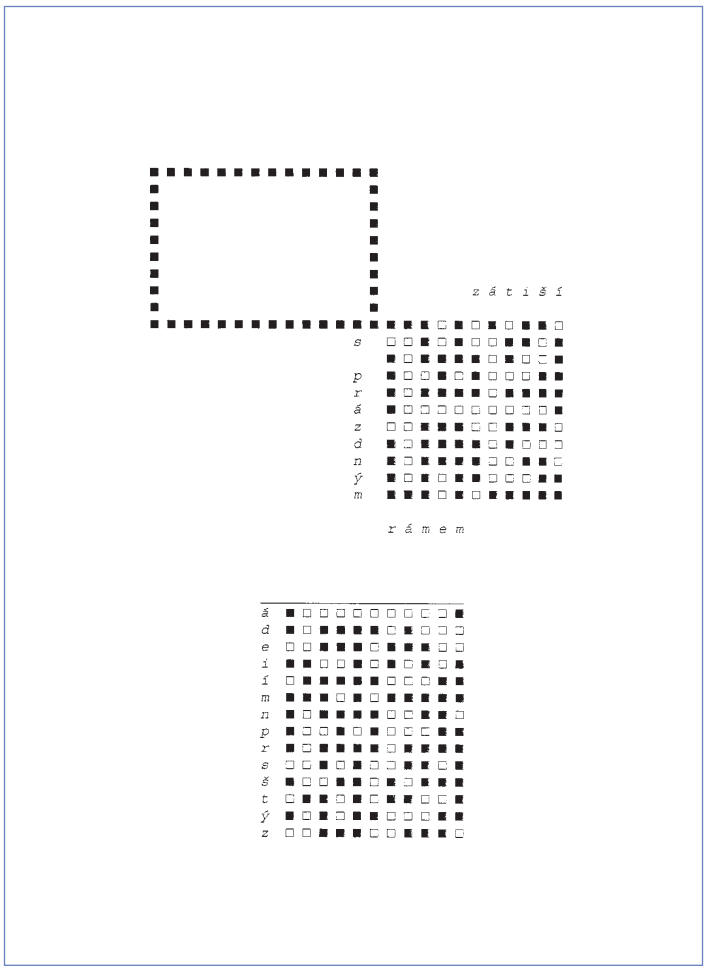

mítnou zaplatit a částka naroste do astronomické velikosti...

Jiný sen. Duchovní vlastnictví je nutno chránit. Po celé zemi budou působit desítky tisíc spolupracovníků a agentů OSA, kteří budou naslouchat, co si lidé broukají pod vousy. Zpívání u ohňů či v hospodě, tedy lidová činnost za účelem potěchy, úplně vymizí, o to víc budou špiclové bdělí. Všichni prošli důsledným školením, takže jsou schopni rozeznat i jen pouhé náznaky melodií. Budou používat nejmodernější odposlechovou techniku, a navíc z každého uloveného kusu budou mít provizi...

Tak o čem se taky u těhle čímanů píše:

Při poskytování licence k užití hudby v rozhlase či televizi, při provozování živé hudby (rozumí se hudba provozovaná za přítomnosti interpretů, tedy koncerty, taneční zábavy apod.) a při poskytování licencí u veškerých mechanických práv, OSA požaduje od uživatele seznam skladeb, které byly užity. Toto hlášení je podkladem pro rozúčtování honorářů pro autory užitých děl. Tržby za poskytnutí licence, tedy autorské odměny, kdy zároveň s platbou za licence OSA získává seznam užitých skladeb, označujeme jako ***identifikovatelné****.*

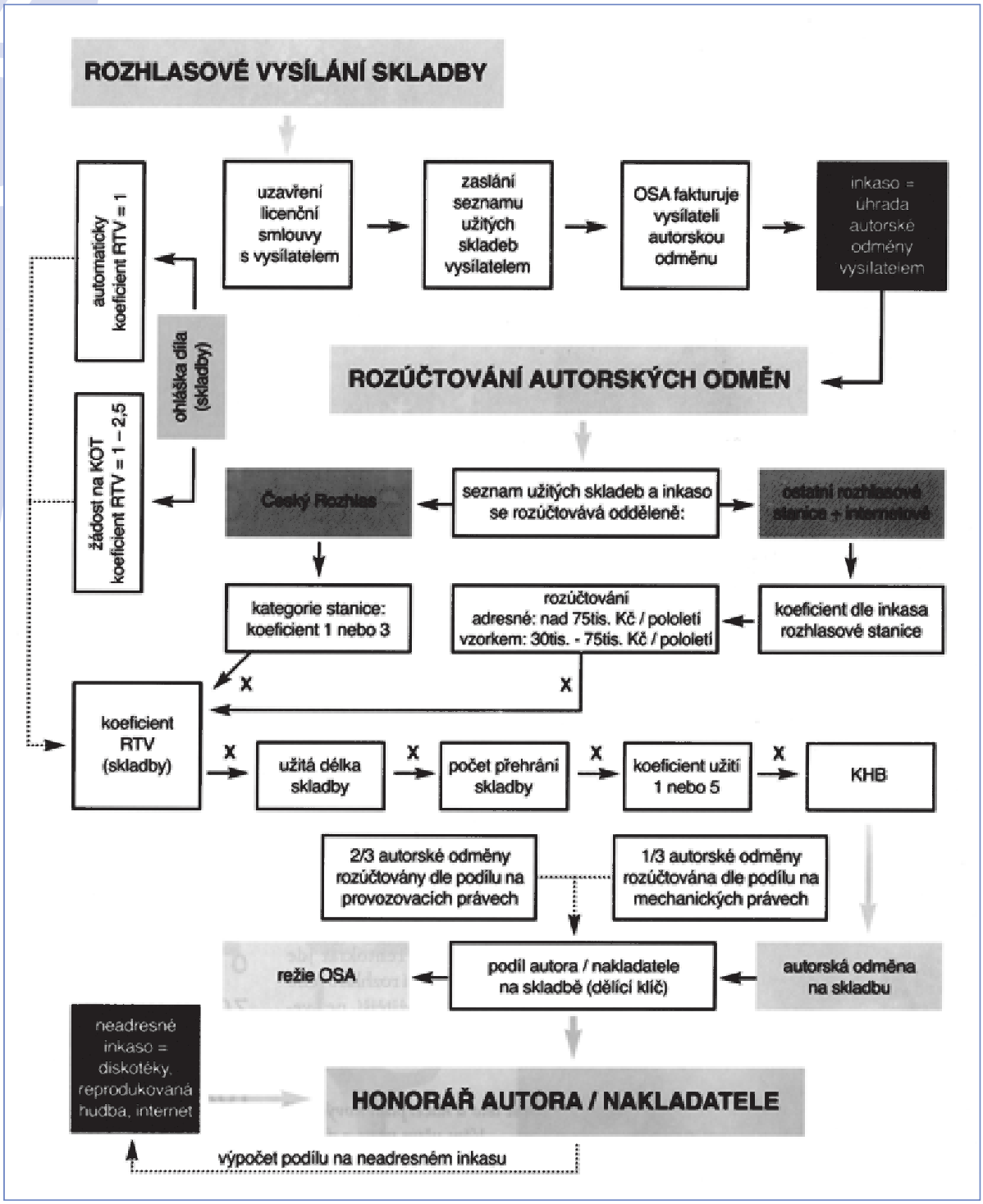

Při poskytování licence k užití reprodukované hudby na diskotékách nebo při ozvučování veřejných prostor, jako jsou obchody a restaurace, není myslitelné po uživatelích požadovat přesný seznam skladeb, které zazněly. Tržby za tyto licence se mezi autory rozúčtovávají podle pomocných kritérií, viz dále. Také odměny za možnost pořizovat kopie pro osobní potřebu – poplatky za nosiče přístroje – inkasuje OSA bez jakýchkoli údajů o zkopírovaných skladbách. Takové autorské odměny, kdy k tržbě za licenci OSA nemá k dispozici seznam užitých skladeb, označujeme jako ***neidentifikovatelné****.*

Obávám se, že v Česku je každé UFO identifikovatelné!

Za čtvrté

Časopis *His Voice* (o jiné hudbě) mně osobně nahrazuje předlistopadý Jazz Bulletin, než ho komundírci zadupali. O většině toho, o čem se tu píše, nemám potuchy, ale učtu to.

Číslo 4/2011 je věnováno penězům v hudbě a v kultuře obecně. Kateřina Koutná je autorkou textu *Proč by na kulturu (ne)měly být vydávány peníze daňového poplatníka*. Je to vzácná ukázka, že se dá napsat o něčem a okatě nestranit jednomu řešení. Naopak „nasvítit“, jak rádi a nevkusně píšou v některých médiích, všechny plochy, ty viditelné i ty méně viditelné, dokonce i do sklepa, kde už je tři roky rozbitá žárovka, se dostaneme, se silnou čelovkou.

Na argument „lepší je ponechat peníze mezi lidmi a nebrat jim je na daních, protože sami nejlépe rozhodnou, jak s nini naložit“, navazuje argument neefektivity týkající se jak fungování státní správy, tak i samotných kulturních institucí. Zmiňovali jsme argument zastánců dotací, který říká, že podpora investovaná státem do umění se mu vrátí na daních. Pro každého jen trochu doprava od středu smýšlejícího člověka je to argument hovořící naopak ve prospěch odpůrců veřejné podpory: v takovém případě jde o pouhou byrokratickou cirkulaci peněz, na jejíž chod je navíc spotřebována nezanedbatelná část zdrojů, které by mohly být využity jinak. Mickletwait podotýká, že pokud by vláda měla skutečně na srdci dobro svých občanů, jejich peníze by jim byly ponechány, aby si s nimi mohli naložit podle svého uvážení. Ernest van den Haag k tomu dodává, že vláda nemůže umět rozlišit dobré od špatného a musí rozdělovat dotace nediskriminačně. To však záhy vyvolá zvýšený zájem příjemců, mezi nimi i „pseudoumělců“, kteří se uměním začali zabývat právě jen kvůli této podpoře.

Haagovým argumentům oponuje Heilbrun, a to na příkladu Evropy, kde podle něj k žádné takové katastrofě nedošlo i přes dlouhotrvající subvence ze strany států. K argumentu nekompetence Heilbrun upozorňuje, že dotace nerozdělují vládní úředníci, ale specializované agentury s týmy hodnotitelů, kteří svá rozhodnutí opírají o posudky vypracované profesionály. Do zajímavých souvislostí se zde dostávají zjištění Hanse Abbinga ve studii Why are artists poor? *kde na příkladech z Nizozemí ilustruje, že v praxi má pravdu spíše Mickletwait. Abbing doslova říká „efekt vyšších dotací, podpory, sociálního zabezpečení a dotovaného vzdělání je, že se více lidí stane umělci a více lidí tak skončí s nízkými příjmy“. A potvrzují to i statistiky počtu umělců participujících na dotačních programech v závislosti na jejich výši, které ve studii předkládá.*

(…)

Ve stejném duchu se o veřejné podpoře vyjádřil i E. L. Doctorow v ironickém textu adresovaném v roce 1981 státní komisi pro dotace: „Osvícená národní nadace dává svoje peníze víceméně neznámým obsesivním individuím, která obětovala veškerý svůj komfort a útěchu ve jménu své umělecké tvorby.“

Tak mě to zaujalo, že odpouštím autorce i to Nizozemí, které neexistuje…

Jakub Šofar

Do zajímavých souvislostí se zde dostávají zjištění Hanse Abbinga ve studii Why are artists poor? kde na příkladech z Nizozemí ilustruje, že v praxi má pravdu spíše Mickletwait. Abbing doslova říká „efekt vyšších dotací, podpory, sociálního zabezpečení a dotovaného vzdělání je, že se více lidí stane umělci a více lidí tak skončí s nízkými příjmy“. A potvrzují to i statistiky počtu umělců participujících na dotačních programech v závislosti na jejich výši, které ve studii předkládá.

Prostředník

Roman Szpuk

Tři noci na Boubíně
(výpisky z deníku výstupů)

(Věnováno Marušce Dolistové, teplické básnířce, se kterou jsem v mládí zažil mnoho dobrodružství na mnohadenních přechodech slovenských hor)

7.–8. 10. 2010

Nastal den D, kdy se chci pokusit zastihnout na Boubíně východ Síria. V údolí leží těžké mraky, ale všechno nasvědčuje tomu, že vrcholky vyčnívají nad ně. Těším se, že budu nahoře sám, ale osud či Bůh tomu chtějí jinak. Kamarád zvaný Pošťák pil celé úterý ve Vimperku jako duha. V Alfě (nonstopu) ho zmlátili nějací nabušenci, o kus dál se k němu bezostyšně připojili dva Cikáni, prohrábli mu kapsy a připravili ho o starožitný mobil, zbytek peněz a doklady. Když, ještě zkrvavený, zazvonil na policii, poslali ho k čertu, že je opilý. Pověsil se tedy nahý na most, odkud ho odvezla záchranka do Českých Budějovic, nejprve na záchytku a z ní pak na psychiatrii. Ani tam se moc neohřál, brzy ho vyhodili na ulici bez koruny, takže mu nezbylo, než aby cestoval zpět na Šumavu na černo ve vlaku na záchodě. Teď se děsí samoty a rád by šel na Boubín se mnou.

No dobrá. Beru krosnu, čtyři karimatky, dva prořídlé péřáky, spoustu oblečení. Jedeme vlakem na Kubovu Huť. V hotelu Kuba pijeme pivo, Pošťák vychutnává dva gambáče, já za stejnou dobu stihnu čtyři. A pak stoupáme Severní cestou vzhůru na vrchol. Pospícháme. Chvátáme mlhou jak zběsilci, pot z nás stříká. Očekáváme, kdy se nad námi objeví modrá obloha, vždyť jsme se do oblačnosti vnořili brzy po výjezdu z Vimperka. Ale je to marné, jen na okamžik pod odbočkou ze Severní cesty, na vrstevnici 1 300 m. n. m. se nám zdá, že nad korunami smrků prosvítá blankyt. U rozhledny jsme za 44 minut. Ostře fouká od ESE. Mlha se usazuje na větvích smrků, ze kterých kape. U dvířek na věž stojí mladá žena. Lelkuje. Nudí se? Na co čeká? Krev mi ještě buší ve spáncích z alkoholu a divoké chůze, mám chuť se jí zmocnit. Pak vidím jejího průvodce, dědu s foťákem a stativem. V houstnoucím šeru fotí chapadla vývratů. Pošťák si otevírá konzervu fazolí. Tvrdí, že je to nejlevnější dostupné jídlo pro bezdomovce, ve squattech se prý těchto konzerv válí spousta mezi prázdnými krabičáky.

Chystáme se ulehnout dole pod schůdky na rozhlednu. Nahoře by to bylo kruté. Usínáme už před osmou, co také můžeme v té tmě a mlze dělat? Poprvé se budím o půlnoci. Pozoruju, že skrze chuchvalce mlhy prosvítají hvězdy. To je vynikající znamení! O půl druhé se budím znovu. Skrze dveře vidím zářit Mizar a Alkor z Velkého vozu. Stratocumulus již sestoupil do výšky 1 200 m. n. m. Nad Vimperkem svítí závoj, jak světla města prosakují nízkou oblačnos-

Mlha se usazuje na větvích smrků, ze kterých kape. U dvířek na věž stojí mladá žena. Lelkuje. Nudí se? Na co čeká? Krev mi ještě buší ve spáncích z alkoholu a divoké chůze, mám chuť se jí zmocnit. Pak vidím jejího průvodce, dědu s foťákem a stativem.
V houstnoucím šeru fotí chapadla vývratů. Pošťák si otevírá konzervu fazolí. Tvrdí, že je to nejlevnější dostupné jídlo pro bezdomovce, ve squattech se prý těchto konzerv válí spousta mezi prázdnými krabičáky.

tí. Na východě se pod mraky objevují světla Záblatí. Vycházím na věž. Čekám na svého Síria. Jeho první záblesk vidím v 1:58 SELČ (středoevropského letního času). Pozoruju ho dalekohledem, jak pomalu bliká, mění své barvy od červené přes namodralou až k modrozelené. Pak hledám v Perseovi, který se v tu chvíli nachází přímo v zenitu, kometu 103/P Hartley. Má být vidět i obyčejným triedrem, ale kdepak, moje oči slábnou rychleji, než bych si přál. Ležím na zádech na podlaze rozhledny a bloudím po hvězdách. Možné je, že jejich svit trochu tlumí cirry. Pak ještě zalézám do spacáku. Ale už se nemohu zahřát. Pošťák klidně pochrupuje, je na podobné noclehy zvyklý, spával s punkery i ve strakonických kanálech. Po chvíli se propadám do hrozivé nicoty. To už na obzoru takřka neznatelně svítá. Zmocňuje se mě panika z hroutící se mysli, není možné zastavit ten vnitřní pád do nikam. Toužím po Bohu jak slepec po světle. Tohle není hojivá noc…

Někdy před půl sedmou stoupám po schůdcích na věž vyzbrojen foťákem, dalekohledem a termoskou s už vlažným čajem. Široký pás při východním obzoru purpurově hoří. Pošťák jde za mnou jen v ponožkách, ve větru mu vlaje flastr, kterým si zalepil rozbité ucho z vimperské noční rvačky. Ale zima je ukrutná, tak se zase vrací dolů. Vlezavě fouká, inverze ještě o trochu klesla a vrstva mračen děraví. Tu pozoruju někde v přímce za Lipnem neznámé vysoké pohoří. Tam přece žádné tak mohutné horstvo není! Přikládám k očím dalekohled a rozeznávám vzácný jev: svrchní zrcadlení vzduchu. Několik kót, dosahujících potřebné nadmořské výšky nad 2 000 m. n. m., se protahuje do šířky i do výšky. Rozeznávám 180 kilometrů vzdálené hory Hochschwab (2 277 m. n. m.) G'hackt Kogel (2 215 m. n .m.) Zagel Kogel (2 255 m. n. m.) a Hochwart (2 210 m .n. m.). V jejich popředí se rýsují větrné elektrárny v oblasti Hirschensteinu (1 026 m. n. m.) při hranici s Rakouskem. Zploštělé vrcholy se po chvilce spojují v jediný kamenný strop nějakého polozbořeného antického chrámu. Pak se opět osamostatňují a připomínají stolovité skály v Údolí monumentů mezi Utahem a Arizonou s horizontálními ochozy a dlouhými výčnělky ne nepodobnými hlavním děl. Jinde se zrcadlovitý odraz volně vznáší nad skutečným vrcholkem, občas se s ním spojí, pak se zase oddělí. I kotouč slunce se při východu odráží od zrcadlové plochy nad sebou. Výška horní a dolní kruhové úseče se zvětšuje, oba ob-

razy se navzájem přibližují, dotýkají se svými vrcholy a slévají se v jeden celek[1]...

17.–18. 1. 2011

Série inverzních nocí mě znovu vylákala pod volnou boubínskou oblohu. Den před tím na Churáňově klesla během večera relativní vlhkost na 27 %. Teplota stoupla na 4,7 stupňů. Šel jsem na rašeliniště Polec, v úplném bezvětří bych tam mohl strávit noc i bez svetru. Obloha se jen třpytila. Předpověď hrozila změnou počasí až za dva dny. Vsadil jsem na ni, zabalil si dva spacáky a tři karimatky, dva svetry, tepláky, termosku s čajem, dva kvasničáky Primátor, dalekohled, služební Canon G 10 se stativem a hurá vlakem v 16:14 na Kubovu Huť.

Na nádraží stojí horda hlučných Němců. Upíjejí plechovkového Kozla. Slyším je ve vlaku celou cestu za sebou. Zvlášť odporně mečivě se chechtá jakási postarší žena, Bože, jistým lidem (třeba i sobě) bych zakázal se smát, ten skřehot je jakousi opileckou reklamou na poslední dny lidské existence. Naštěstí je zřejmé, že tahle partička se jen vykolébá z vlaku a zamíří do nejbližší hospody na šnaps.

Připravuju si hůlky a vyrážím ostrým tempem vzhůru. Svahy Basumského hřebene jsou promáčené posledním krvavým svitem

Upíjejí plechovkového Kozla. Slyším je ve vlaku celou cestu za sebou. Zvlášť odporně mečivě se chechtá jakási postarší žena, Bože, jistým lidem (třeba i sobě) bych zakázal se smát, ten skřehot je jakousi opileckou reklamou na poslední dny lidské existence. Naštěstí je zřejmé, že tahle partička se jen vykolébá z vlaku a zamíří do nejbližší hospody na šnaps.

Slunce. To však brzy zapadá a už jen hořící cirry mě doprovázejí svojí purpurovou září do nitra bukového lesa. Zde již začíná vládnout noc, která mi vychází v ústrety jako těžký sen nočnímu poutníku. Je ticho, cesta je pokrytá ledem, na který by platila snad jen stoupací železa. Kyčle bolí, jak mi nohy ujíždějí do všech stran. Ještě že mám ty hůlky. Rychle se stmívá. Měsíc se leskne na cestě přímo přede mnou, značí zledovatělý směr mému namáhavému výstupu. Ztrácím víru: Má to smysl škrábat se nahoru? Cosi za mnou chrastí. Šustí snad bunda? Nebo mám halucinace? Náhle jako by se černý pták oddělil od mého levého ucha a vletěl do lesa. Občas se zastavím a čekám, bude-li zvuk, který mě děsí, pokračovat. Ale nic – jen hluchá tma všude.

Jdu silou vůle dopředu a marně v sobě budím motivaci. Darmošlap je na konci svých sil? Dosáhl úvrati a nyní se od hranice svých očí bude nitrem vracet zpět? … První hvězdy už svítí, kopec jako by neměl konce. Na hřebeni už jen klopýtám zmítán sem tam hlubokými šlépějemi probitými do závějí. V údolí se mihotají světla měst a měsíc ozařuje sněhová pole tady nahoře. Soumraku vyprchává valem život. Podlamují se mi nohy v návalech slabosti. Co to má znamenat? Pokračuju bez zastávky na věž, odkládám batoh a tak, jak jsem, jen v bundě a tričku, se dávám do focení. Orion už je hodně vysoko. Když si oči zvykají, vidím dokonce i hradbu matně stříbřitých Alp, ve které po úplném setmění zahlédnu i slabé světlo. Uvědomuju si, že jsem díky průzračnému vzduchu na dohled nějakému neznámému horskému penzionu vzdálenému 160 kilometrů. I na sever a na východ, daleko, daleko je vidět každé městečko. Na západě zapadá Altair, blikají letadla, slabě fouká od WNW. Zdá se, že noc bude klidná.

Po nějaké době si rozkládám na dřevěné podlaze tři karimatky. Rozkládám si věci okolo nich tak, abych je měl po ruce. Mobil za hlavu, foťák se stativem vpravo vedle hlavy, kousek od nich boty. Do jedné z nich cpu obal od spacáku. Druhý dávám do batohu, který umisťuju k nohám. Hůlky opírám o zábradlí. Do jednoho spacáku vlézám, druhý rozprostírám mezi sebe a zábradlí, aby na mě nefoukalo. A už ležím na zádech. Zatím stačil ze závoje cirrů vyjít Sírius. Měsíc se skrývá za zábradlím, přímo nad sebou vidím Persea a Cassiopeiu. Obloha se od západu čistí a vítr, zdá se, nijak nesílí. Mám dva svetry, tepláky pod kalhoty, je mi příjemně jak doma pod peřinou.

Chvílemi se o mně pokouší závrať, vždy na okamžik do ní upadnu a hned se zase chytnu pevné půdy pod vědomím. Střídavě si zakrývám pravé a levé oko a poznávám, o kolik je pravé slabší. Hvězdy jsou neoblomné, prozradí každou vadu zraku. Plné světlo odhalí šrámy na cestě, ne však šrámy na duši, na ně je nejcitlivější noc. Nekonečně vzdálené konstelace se probíjejí blíž a blíže k mým očím. Nečtu v nich, ony čtou ve mně. A je to smutné čtení – obavy, jak dlouho je ještě budu smět pozorovat. Pohlédnu-li přímo do Měsíce, jsem jím oslněn do té míry, že nevidím ani krátery a skvrny sestavující se v tvář volajícího zoufalce. Volá mi Ivanka, sděluje mi svůj dojem z fotek rašeliniště Polec, které jsem pořídil předchozí noc. „Neumíš fotit“, sděluje mi rozverně. Ano, neumím fotit, neumím malovat, ani psát básně, pracovat ani se starat o rodinu, neumím hledat Boha ani vzdorovat zániku. A čím dál méně umím bezstarostně putovat, neboť bolest svírá moje nitro jak jíní postupující ze všech stran ke kamnům Richarda E. Byrda, meteorologa trávícího v osamění dlouhou polární noc na Antarktidě[2]

Za chvíli usínám. A v polospánku slyším, jak zprvu nevinný západní vánek nabírá sílu. Každým okamžikem se nadechuje v mocnějším poryvům. Naštěstí nemrzne. Informační desky, které zprvu provozovaly svůj alikvótní zpěv, začínají hučet. Les hluboko pode mnou v nárazech větru syčí, jako by v něm uvízly vyříznuté jazyky Sirén. Můj spánek je co chvíli přerušen. Cítím, jak se mi vítr snaží

Pohlédnu-li přímo do Měsíce, jsem jím oslněn do té míry, že nevidím ani krátery a skvrny sestavující se v tvář volajícího zoufalce. Volá mi Ivanka, sděluje mi svůj dojem z fotek rašeliniště Polec, které jsem pořídil předchozí noc. „Neumíš fotit“, sděluje mi rozverně. Ano, neumím fotit, neumím malovat, ani psát básně, pracovat ani se starat o rodinu, neumím hledat Boha ani vzdorovat zániku.

přehodit druhý spacák, sloužící jako větrný zátaras, přes tělo. Stále častěji a intenzivněji se mě tlak vzduchu pokouší převrátit na bok. Hledám nové a jistější polohy. Lituju toho, že jsem si neustlal dole ve věži pod schůdky.

V jedenáct je obloha vymetená, místo Persea mi nad hlavou svítí Vozka. I v údolí jsou světla měst ostřejší, jasnější, ale už nefotím. Vítr, který si jezdí mými hůlkami po podlaze nejvyššího patra rozhledny, by mi rozvibroval stativ. A vůbec: není radno vystrkovat hlavu ze spacáku. Každou škvírkou vniká dovnitř průvan. Na lebce mám vytahanou čepici, která mi padá přes oči, musím vypadat směšně. A znovu přerývaně usínám. Zdá se mi o lese. Brodím se na volném prostranství mezi stromy hlubokým sněhem, ale pod jednotlivými smrky mě překvapuje teplo, místa bez sněhu… Domovy? Občas mě budí ze spaní strach, že chrápu. Vím, že to Helena nesnáší. Hned si instinktivně lehám na bok, aby na mě nezačala mlaskat. A pak se mi uleví: tady to přece nikomu nevadí.

Někdy kolem jedné už vítr dosahuje v nárazech jistě přes dvacet metrů za sekundu. Odhodlávám se vylézt ze spacáku a přemístit se dolů pod schody. Ale vichr se hned opírá o uvolněné karimatky. Stačilo málo, a vznesly by se, zmizely ve tmě kdesi na východě. Instinktivně kolem sebe hmatám a snažím se kontrolovat, jestli mi nárazy větru neodnášejí ostatní věci. Nemá smysl pořádat tu nějaké rozsáhlé manévry. Přemisťuju se s veškerým příslušenstvím opatrně po čtyřech jen na východní stranu rozhledny, za další dvě zábradlí. Fouká tu o trochu méně. Usínám. Ve tři hodiny se Měsíc vsakuje do zákalu, ale bez náznaku korony či halového kola. Nejde tedy o cirry ani o cirrostratus nebulosus. Změna přijde náhleji a z nižších pater: vzduch vlhne, sytí se parami, hrozí mlha. Vítr se ale trochu uklidňuje. Od čtvrté je už zataženo, mračna přetékající přes vrchol zhasila Měsíc. Právě teď se cítím na vrcholku nejlépe. Vychutnávám si jedinečnost této temné noci v azylu nad krajinou.

V 6:50 vstávám, v prvních náznacích rozbřesku začínám balit. Vtom na věž vystupuje Honza, klavírista z Vimperka, který si předsevzal, že do svých šedesáti let vystoupí na Boubín tisíckrát. Vůbec jsem neslyšel, jak kráčí po schodech vzhůru. V noci se ve větru věž chvěla tak silně, že bych se byl vsadil, že někdo jde, ale teď jsem si už na podobné zvuky zvykl, takže mě příchod kamaráda dokonale zaskočil…

31. 5.–1. 6. 2011

Každá předpověď bouře ve mně vyvolává touhu putovat do hor. Přesto kdo ví, jestli bych tentokrát vyrazil, kdyby mě nevyzval k výstupu kamarád s přezdívkou Major, řezbář, přírodní člověk s neklidnou stěhovavou duší. Během dvaceti let vystřídal dvanáct obydlí, svého času pobýval i na Nových Hutích v maringotce a na staré faře tamtéž, se dvěma synovci, kteří mu házeli nožem kolem hlavy a trefovali se do starožitných skříní, dnes již jsou všichni za mřížemi.

Major je jurodivá mánička s ohromným plnovousem, lesní muž, který se nebojí kdekoliv přiložit ruku k dílu. Vzezřením mi připomíná legendu undergroundu Jaroslava Kukala. Často se nechával vykořisťovat grázly, kteří v něm objevili prostého podivína a snadnou kořist. Stavěl ohrady chovatelům krav, spal v dřevěných boudách, probouzel se na zemi při minus deseti stupních, s navátým sněhem na dece. Před lety nosíval mým dětem dřevěné hračky, jejichž výrobou se pokoušel živit. Má za sebou minulost těžkého alkoholika, proti kterému jsem se svým cucáním piva stál o několik tříd níže. Když šel na léčení, pracoval v lihovaru a aby ráno byl schopen vůbec vstát z postele, musel mít po ruce sklenici s čistým lihem. Zbývalo mu ke smrti málo. No, a tenhle Major že prý chce přespat na vrcholku Boubína. Věděli jsme o předpovědi bouří. On ale, že má velikou igelitovou plachtu. Tak jdeme.

Major je jurodivá mánička s ohromným plnovousem, lesní muž, který se nebojí kdekoliv přiložit ruku k dílu. Vzezřením mi připomíná legendu undergroundu Jaroslava Kukala. Často se nechával vykořisťovat grázly, kteří v něm objevili prostého podivína a snadnou kořist. Stavěl ohrady chovatelům krav, spal v dřevěných boudách, probouzel se na zemi při minus deseti stupních, s navátým sněhem na dece.

Prostře

Už odpoledne se vybouřilo nad Šumavou první pásmo cumulonimbů, ale nijak se neochladilo, vzduch zůstává dusný. Na Kubově Huti odbočujeme do hotelu Kuba. Dávám si pivo (bohužel tu mají stále jen ten nechutný gambrinus), Major se zahřívá kávou s rumem. Pak pokračujeme po staré cestě přes Johnův kámen výš a výš, pod utržené koruny odplouvajících buřin. Nahoře se okolo nás točí jak ve vířivce všechny druhy mračen. Na mnoha místech se spouštějí na okolní lesy smuteční srážkové pruhy. Atmosféra předrevolučně kvasí, bobtná a vaří. Na rakouské a německé straně se přesouvají nové oblačné útvary, nalévají se a temní těžké základny cumulů. A odtamtud jak zpod stropu nízké kaple, do níž lze vkročit jen po kolenou, sjíždějí ojedinělé blesky ozařující i nejvyšší patra nebes. Trochu poprchává, Major se pokouší fotit se svoji digitální briketkou. Rychle se stmívá. Objevují se světla Bishofsreutu, i na naší straně se rozsvěcují vesničky jedna za druhou. Natahujeme nad sebe na schodiště igelitovou celtu a zalézáme.

Půl hodiny před půlnocí mě budí dunění nové jižní bouře. Ostře úderné a hluboké hromy rozechvívají zem. To obří dlaně v krátkých časových rozestupech sahají hlu-

boko do němého údolí pralesa a vyvrhují z něj jak z antické orchéstry ohromné gejzíry hmoty. Zarachotí to a umlkne, jako by se hrom utopil v kotliskách pravěkých hor. Vystupuju bos na věž, abych se s bouří střetl tváří v tvář. Dosud vládne takřka bezvětří. Cítím ve vzduchu napětí, uvědomuju si, že moje pleš dosahuje v tomto jedinečném okamžiku nejvýše na celé české Šumavě[3]. A každý záblesk mě oslepuje. Ale to už začínají dopadat první kapky. Sbíhám po schodech rychle dolů, ale než se stačím schovat do spacáku, spouští se divoký přívalový déšť. Během chvíle se plachta plní vodou, která nás začíná shora častovat sprškami. Chci igelit narovnat, v tu chvíli blesk zasahuje nějaký strom pouhých sto metrů od nás. Věž se proměňuje ve zvonici vodopádu. K záchraně našeho provizorního útulku už nemá smysl cokoliv podnikat. Během chvíle jsem promočený skrz naskrz. Stačím jen pod svetr schovat spacák a vyběhnout pod malou stříšku u vchodu.

Stojím bos na karimatce. Vichr odnáší do okolních korun vodní tříšť, kroupy se kutálejí až k mým nahým chodidlům. Svítím si na ně displejem mobilu. Světelné výrony následují rychle za sebou a uvádějí mě do nadšení. Jak šikovně šermují žhavé nástroje v Boží temnotě! Tu a tam v záblehu rozeznám i perličkovitou strukturu blesku. Zároveň si však uvědomuju, že věž nemá hromosvod (vloni ho někdo ukradl, byl totiž z čisté mědi), je posetá kovovými spoji a že jsme široko daleko bez konkurence nejvyšším cílem jednoho z možných výbojů. A další úder, sto metrů od nás! Říkám Majorovi, jaká je situace. „Tak co tady ještě děláme?“, křičí zoufale. Jenže kam do té tmy, vichru a lijáku? Nezbývá, než se modlit a nebo se přidat ve všeobecné extázi tancem a hlasitým křikem po vzoru horala Tava ze Švantnerovy Nevěsty hor[4]: „Hu, svý starý se hrabej v sukni!“.

Tohle běsnění trvá nejméně půl hodiny, ale liják doznívá ještě o dost později. Blesky stále častěji přeskakují jen mezi mračny, jejich zvuk připomíná třaskavé sklapování dlouhých kostrbatých pastí. To je vždy neklamnou známkou, že bouře slábne. Teď se po frontě začalo ochlazovat a vítr sílí každým okamžikem. Stavidla chladného vzduchu se otevřela, jako by milostivé Boží gesto v jedinou chvíli propustilo ze svých věznic všechny zemřelé zločince Šumavy. Trámy věže hučí a rozechvívají se. Skrýváme se v neklidném, navždy vyhaslém a sténajícím majáku jako jeho strážci, kteří pozbyli zraku. Během bouře jsme se octli v obludných vnitřnostech mračen. Později se mlha o smrky roztrhala jak vetchá tenata. V údolí se opět vyrojila světla městeček. Ale do svítání nám zbývají skoro čtyři hodiny.

Chvějeme se chladem, v naprosté tmě, promočeni na kůži. Nakonec Major našel ještě jedny relativně suché kalhoty, schoulil se do pláštěnky, já do toho napůl mokrého spacáku a tak trpělivě čekáme na ráno. Spát se samozřejmě nedá. Napůl sedím a napůl ležím v rohu rozhledny, bez chuti se pohnout, podivně strnulý, asi jako horolezci, kteří se octli v zajetí tatranských skalních stěn během přívalových lijáků a nakonec zemřeli podchlazením a vyčerpáním[5]. Nesmím moc měnit polohu: když natáhnu nohy, ihned mi začíná shora kapat na spacák, opřu-li si hlavu až o stěnu, ucítím jiný proud kapek dopadajících mi na olysalý spánek. Zůstalo nám v termosce trochu teplého čaje, Major se zahřívá cigaretami. Nakonec se mu do nohou pouštějí křeče a tak raději stojí u vchodu. „Slabounce svítá“, hlásí mi po nekonečných minutách polospánku. Tak jsme se přece dočkali. A pak, jako na povel spouštějí ptáci svoje ranní písně.

Stojíme na věži, hory jsou rozorány tolika mlžnými pásy, cáry a cimbuřími, že až přechází zrak. Jako by se mraky s horskými hřbety předháněly, kdo má více tvůrčí invence. Červánky nesměle vyplňují oblačná okna do nebe…

Poznámky

[1] O pozorování svrchního zrcadlení z Boubína viz: http://ukazy.astro.cz/alpska-fata-morgana-z-vrcholu-Boubina.php a http://ukazy.astro.cz/atmosfericke-zrcadleni-na-Boubine-a-nezvykle-vychody-Slunce.php

[2] Richard Evelyn Byrd – Sám a sám (Mladá fronta 1966). Za pozornost v tomto ohledu stojí kapitola nazvaná „Mráz“

[3] Jelikož nejvyšší vrchol české části Šumavy Plechý má výšku 1 378 m.n.m. a rozhledna na Boubíně (1 362 m.n.m.) je vysoká 21 metrů, stál jsem v tu chvíli ve výšce 1 383 m.n.m.

[4] František Švantner – Nevěsta hor (Vyšehrad 1979). Na straně 61–65 je skvělý básnický popis frontální bouře, který mě strhl do té míry, že jsem se ještě v mládí vypravil s Maruškou Dolistovou do Nízkých Tater, do Švantnerovy rodné vsi Bystré pod Ďumbierom.

[5] Jan Suchl – Akce HS (Olympia 1970). Zde kapitola „Světlo na Malém Kežmarském“ na str 161–169.

Prostředník

Miroslav Boček

Barbie song

Zvuk jako když zacvaknou šanony
za jednou už provždy uzavřeným případem –
Kolosální nápad mít dítě
Bude to dcera s býčí šíjí
anebo chlapec s vrozenou vadou víry?
Nevím
Zato je na čase probudit všechny panenky
made in china už to začíná
Popleskávání po mase
hodiny nezřízeného žroutství
a nůžek toužících propojit to
co už bylo jednou navždy přestřiženo
(viď, ženo?)

Narozen 1981 v Českých Budějovicích. Žije v Dobčicích u Českých Budějovic. Vystudoval Pedagogickou fakultu UK, obor český jazyk a literatura a občanská nauka. V současné době pracuje jako editor v novinách. Časopisecky doposud publikoval ve Tvaru, Hostu, Reví mítingu, Psím vínu nebo Literárních novinách. Píše poezii a povídky. V roce 2007 získal cenu poroty v Literární soutěži Vladimíra Vokolka, v dalším roce pak 2. místo ve stejné soutěži. Na podzim by měla vyjít básnická prvotina v nakladatelství Dauphin. Je členem jihočeského sdružení spisovatelů Literární buňka. Spoluorganizuje multikulturní divadelní spolek Barevný děti a spolu se spisovateli Davidem Janem Žákem a Janem Flaškou pořádá každý měsíc multimediální autorské čtení Literární šleh v divadle SUD.

Básně

.....

Dosebezapletený hroznýš nakonec dusí i sám sebe
obrysy obrazovek
jež lemují dopolední pauzy okolojdoucích –
Dětem venku je zima zato dětem uvnitř je vedro
Skřípavé stromy už vábí jen
nabuzené šílence s kličkou ucha u země
jejich naslouchání
Občas je vídáme v zeleni příměstských trávníků

Ne, piknik se nekoná
jen lehká kapuce nad vší tou radioaktivitou
hromada listí
jako nepovedený skeč na téma společnost
a tvoje nutkavá touha vystoupit
vyzkoušet
jak by to celé asi hořelo

Předpostřelník

• • • • •

Přemýšlím
nakolik mizivá je naše účast
Pohnout světem už jsme dokázali
teď ještě vyjádřit pohnutí
Je taková zvláštní povětrnost
jako by mělo něco
vybouchnout
Kosodřevinové domky se šinou po svazích
a mezi vypuštěnými akváriii
plácání ryb
Jejich čas vypršel
teprve kaviár učinil diskuzi výmluvnou
Mluvilo se o rovnosti příležitostí
a taky
o rovnosti příležitostí

• • • • •

Teď
když je lego lásky uspořádané
nedokážeme najednou rozhodnout
která z odpovědí je správnější –
Věci zprotikladněly
a v ulicích panuje všeobecná panika
a všechno vyčtené je jenom vyčtené
a všechno čeho se nemůžem dotknout
se dotkne nás –
Padací mosty našich jazyků překonávají vzdálenost chuti
až na chuť přenést se přes vlastní srdce –
Lego lásky je možná uspořádané
však padací mosty trouchniví v marném očekávání nepřátel

Cheb náš vezdejší

To ráno jediný déšť připadal v úvahu;
přezimovali jsme v jakési lavičce. Hemenex,
narychlo osmažený v mých pánvích,
páchl jak nedovytřená výpusť.
Ve městě řádili čorkaři bot.
Museli jsme se mít na pozoru.
Obloha zakaboněná jak věnec z čertkusů, bez ambic cokoli věštit,
jen jako obvyklý rámec tohoto všedního víkendu.
Rok co rok
čím dál víc nábytku v ulicích,
procházíme se u lidí na návštěvě, mají tu levnější rohlíky.
Ožebračená Kolombína s pupkatým šaškem se zvedne
a s mlasknutím odvíkuje láhev od toluenu:
to je náš vezdejší chléb, říká.
Je pátá ranní
a předplatné svítání roznáší únavu do listonošek.

Opakované události nejsou událostmi;

prkenný Obama na fotce nějakého skomírajícího plátku,
na břehu koupaliště,
v jehož cípu se uvelebili nudisté
a nabízejí tak světu pohled na svoje neolízaná cornetta.
Opilý výletník,
jemuž série pijatik vyrýžovala hrdlo,
fidlá teď za dveřmi zaparkovaného autokaru.
Voda, která se nazastavuje, která má naspěch. Na mostě U Špačků
nad podplaveným dnem.
Ve světle pomaturitních večírků,
nabízejících svou útěšnou zapomnětlivost,
zkypřenou výstřihem nějaké ze spolužaček.
Vidíme zahrádky plné trsajících lidí.
(Nedokážeme se odpoutat od toho, co nám bylo odepřeno;
od lásky zaprané do kůže světa,
od sebe,
tady od toho znesplavněného ohybu,
v němž se zdá řeka jakýmsi předčasným mořem) –

Nevím,

co o mně prozrazují má gesta, moje ejakulace
Možná jsem Marilyn Monroe, bloňdatá slepice s grifem
jak zbalit chlápka
Divoký golfový míč, co sám sebe odpaluje
Ufňukané zvíře si lehá na bok
a nechá se drbat mezi nohama

Barva zdí nerozhoduje

V tom hnědém předpokoji
kde se od zrcadlem znásobeného šatníku
odráží čerstvě naštukovaná zeď
V tom předpokoji s dlaněmi pootočenými vzhůru
jako když svého otce přistihnu vyměňovat žárovky
a on mě pak přistihne u smyčky nad vratkou štokrlí
V tom předpokoji
kde jsem jako dítě jednou odhodil bubáka do zdi
a zazdil tak veškerou budoucnost
kam jednou rodiče přinesli pejska
i moji nevzkřísitelnou babičku
V tom předpokoji
kde jsem se přistihl s praženým marinovaným úhořem na špejli
a kde mě vítala hraběnka d?Este z pátého patra mých zubů
V tom předpokoji
kde jsem hrál obíhačku kolem vyvráceného stolu dveří
a kde mě navštěvovali Pažout a Horáček
s chocholy vytrhaných zvonků v ruce
V tom předpokoji
kde nikdy nepadl kámen vždycky jen nůžky
kde jsem si odkládal lakýrky z kocovin a z ostudy kabát
kde jsem měl někdy chuť sám sebe ošoustat před zrcadlem
protože nebylo na výběr
V tom předpokoji
kde se teď rozhlížím kde vidím jen
hnědý
beznadějně hnědý předpokoj –

. . . . .

Myslím na všechny navštívené pokoje –
na pětihvězdičkový Holiday Inn
s rekordním počtem televizních kanálů. Spala jsi v sousedním pokoji
čekala
na šramot kroků na parapetu.
A také ten sám sebe zastavující autokar
před kterým salutovali samotní Hells Angels
který však dostihlo znehybnění a jeho vizionářští obyvatelé utekli.
Ještě jedna noc v italské ubytovně
s odchlíplou záclonou zvířenou děním na ulici
obvyklé vyřizování účtů nic víc.
Ve všech mě doprovázela svorná chuť na sex
ale nepřítomnost té správné osoby.
Ve všech ten sebeujišťující pohled do zrcadla
a venku většinou déšť
pruhy světla na opuštěných nástupištích
doky a přístavy
osamělé troubení rádoby zaoceánského parníku
s obrovským nápisem „Jsem velký krokadýl“ na přídi –
Taky mě napadá ještě jiná ubytovna
šelest můr
které se ale do rána proměnily v masařky.
Splnily povinnost tak můžou zemřít
zmizet
do nevímkolikahvězdičkového hotelu
někam mezi tvé nahé rameno a mou nespavost –

Prostředník

Vít Erban (*1974 v Českých Budějovicích) vystudoval FAMU a FF UK v Praze, v současné době přednáší na JU v Českých Budějovicích. Kromě publikací v antologiích, sbornících a časopisech (Literární noviny,

The Café Irreal, UNI, Revue Prostor, Host aj.) vydal sbírku drobných próz *Velký vítr* (1999), vzpomínkový rukopis z pozůstalosti Karla Erbana *Starý kalendář* (2000), sbírku trojverší ve stylu haiku *Hora a obzor* (2009) a kulturologickou studii *Maska a tvář: hra s identitou v mezikulturních proměnách* (2010). Předkládaný výběr z nejnovějších a nejstarších haiku je publikován poprvé.

Bludným balvanem

•

teď dávej pozor
ať nepraštím tě veslem
radši se sehni

•

sáhl do tmy a
připálil si od ohně
dárkový doutník

•

zvedá se vítr
smích podnapilých dívek
utichá v dešti

•

hlesnutí ptáka
nočního nebo jen zpěv
vlastního dechu

•

telefon zvoní
po kapkách ztrácí se krev
pod proudem vody

•

horká brambora
jak rozkrojené slunce
září v talíři

•

v soutoku dvou řek
mezi proudy chycený
otáčí se míč

•

•

vešli jsme dovnitř
trhlinou ve zdi zval nás
opuštěný stůl

•

boří se v písku
boty pokryté pylem
na vodě má tvář

•

žádná odpověď
nedovřenými dveřmi
skřípání schodů

•

lezavá mlha
s vůní ječného sladu
táhne od řeky

•

na třetím schodě
druhý den naložené
maso z jelena

•

prudce zabrzdil
na čelní sklo se sneslo
prachové pírko

•

vzdálené hory
o chvíli později se
mění v oblaka

•

•

holubích křídel
město k místu přibité
balvanem bludným

•

pěkně otřepej
jako bych slyšel tátu
radím synovi

•

na bílé stěně
pozvolna zhasíná den
rozplývá se stín

•

v ohybu řeky
proudem se slunce vrací
v oblacích pěny

•

další hlt země
a přece kosti hřejí
teplejší než jíl

•

spím na stavidle
zpod hráze po celou noc
šeplavé hlasy

•

Prostředník

Zdeněk Volf

POČÍNÍ CEMI

„Nenechávejte mne samotného s mými slovy.“

Michel Butor malířům, sochařům...

Jana Ullrichová (*1938): Úplněk, 1995, olej, 96 x118 cm

OČNICEMI

...Jany Ullrichové zpod Soláně

Těmi obrazy jako by se tě dotýkal slepý masér
...noře se do Bečvy větrem rozčeřené,
jež tisíci ploškami rozřezává jako diamant.
Byla tvou učitelkou kreslení i malby.
Dodnes z té doby v dětském pokoji visí
zátiší s květinami, a ne hlas, obraz mluví k slovu –
když očnicí koňské lebky z Tance koní
přijímáš hostii úplňku za zloby i lútoby Loby.

Prostředník

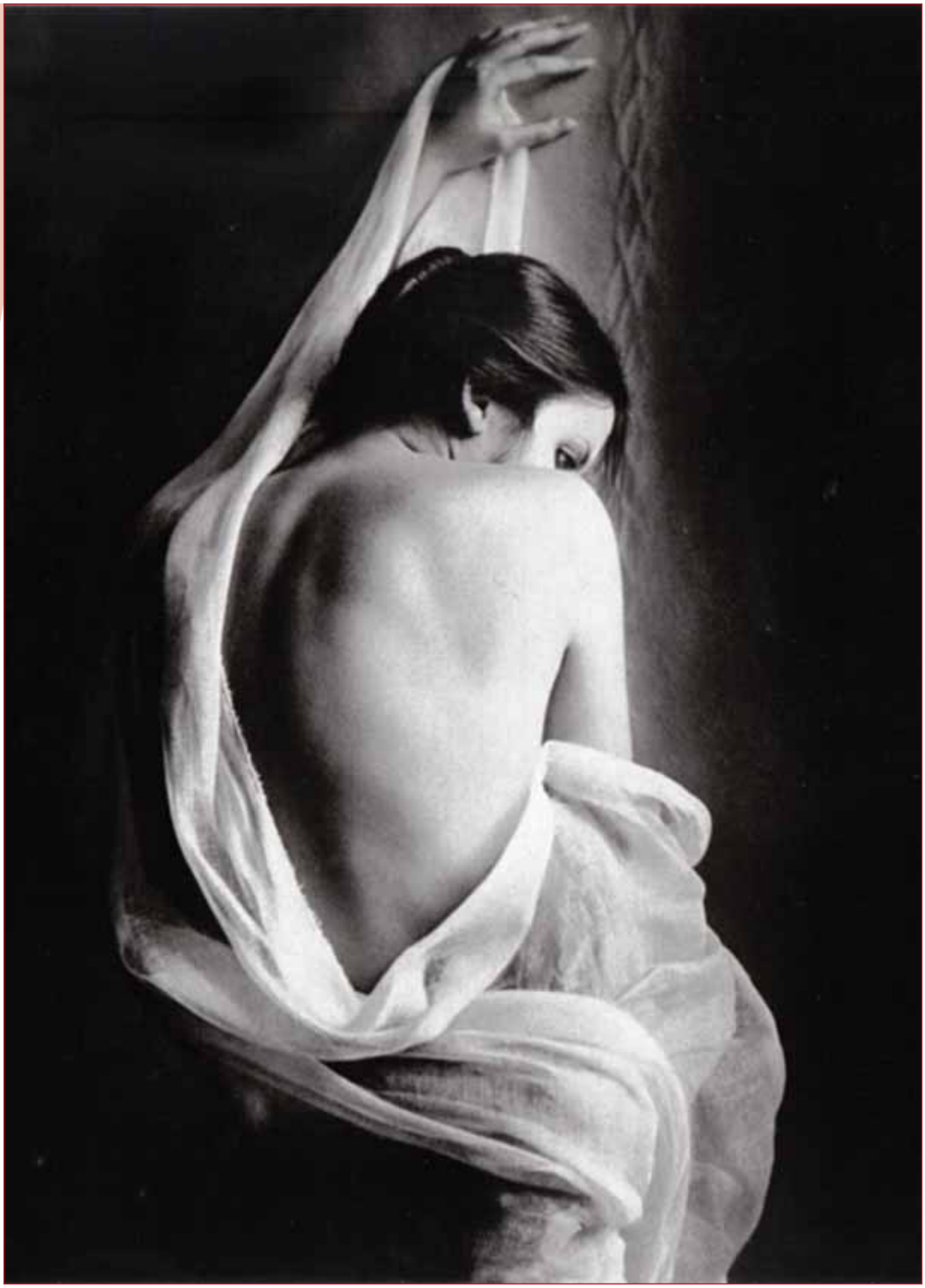

Milan Borovička (1925–2011): z cyklu Žena, 1979, fotografie

ŽENY

...Milana Borovičky

Nikdy jsem na koupališti nekoukal na klín otvorem mezi kabinkami. I na pornočasopis narazil jsem až u spolužáka z veteriny pod elpíčky pašovanými z Vídně. Ale kráva mě musela zbliknout už u bábičky na Vysočině mezi dojením a kojením. Jak žena na plakátě k výstavě vašich fotografií na dveřích do podkroví u přítele z dětství. Její pleť mne odstavila od tmy. V jejím negativu tají se můj genom.

Jindřich Štreit (*1946): z cyklu Cesta ke svobodě, 1999, fotografie

NASVÍCENO SRDCEM

...Jindřicha Štreita

Pohledem přes slévačova záda, shrbená uprostřed železáren
v hrob... vyvolávám si tchána. Vždyť u struků těchto krav
jsem na Bruntálsku usínal, probouzeje se v krajině kohoutku.
A přesně tak v ložnici, než jsme počali manželství, měsíc první,
a čtvrtý těhotenství, sedělas nad kyticí. Zde na stáří sebe slyším
vyhrožovat, necháš-li si zvětšit prsy, dám si implantovat zuby!
A tahle paní tančící v kroměřížském blázinci, zatímco v Květné zahradě uprošuji otce, vezmi ji ještě k sobě... Nesnímá viny
snímek kluků se sbitými samopaly vedle sovětských vojínů přebírajících za Sovincem brambory? Nevhání záběr – na kněze
klečícího mezi slepicemi, na traktor zagarážovaný v chrámu,
na narkomany objímající se po mši – slzy do žíly?

MLUVČÍM MLČENÍ

...Ludvíka Kolka

Vydržte
před svatostánkem,
než vytře
podlahu po mši.

Dá se s ním mluvit,
ne dělat rozhovor.

Ani myšlenku
– jen mlčení
na den
má pro média.

A jaképak obrazy
byste rád viděl?
Nic nepodepsal.

Zajeďte spíš do Újezda
k hrobu jeho otce,
matky,
před Krista
odlitého z lásky
až na poslední pohled.

Ludvík Kolek (*1933): retabulum, vitráž, liturgická úprava, 1973, kostel sv. Václava / boční kaple sv. arch. Michaela, Křižanov

Jan Jemelka (*1953): z cyklu Eucharistie, 2007, dřevořez, 70 x 50cm

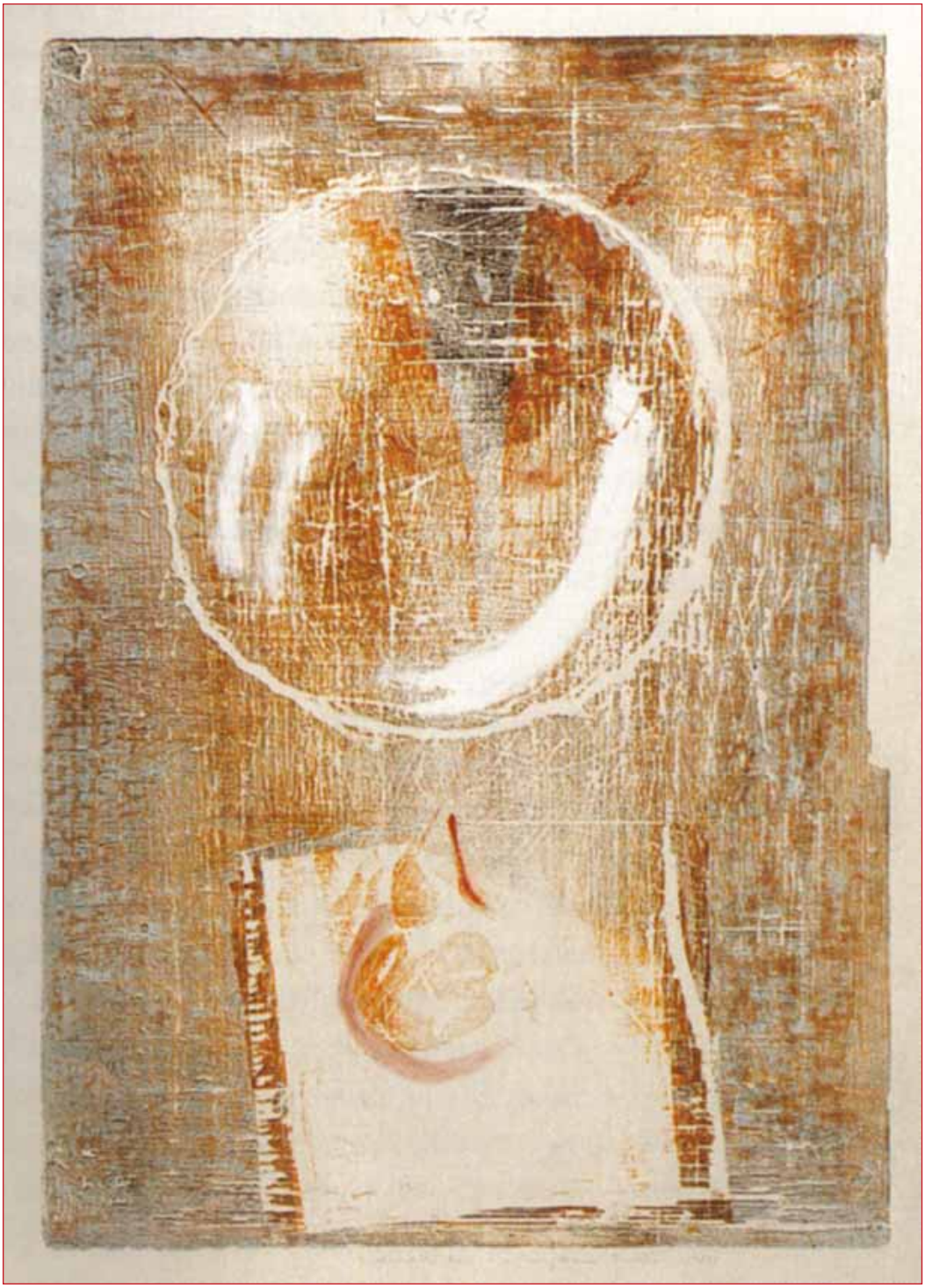

HODINY V HOSTII

...Jana Jemelky

I od slov vyprázdnit se
jako Boží hrob? Co bdění
u něj už jsem prospal. Půstů
projedl. A prolhal pravd.

Však ze lži až selhání
svléká? Pro malost hříchů
milujeme-li... méně.

Prostředník

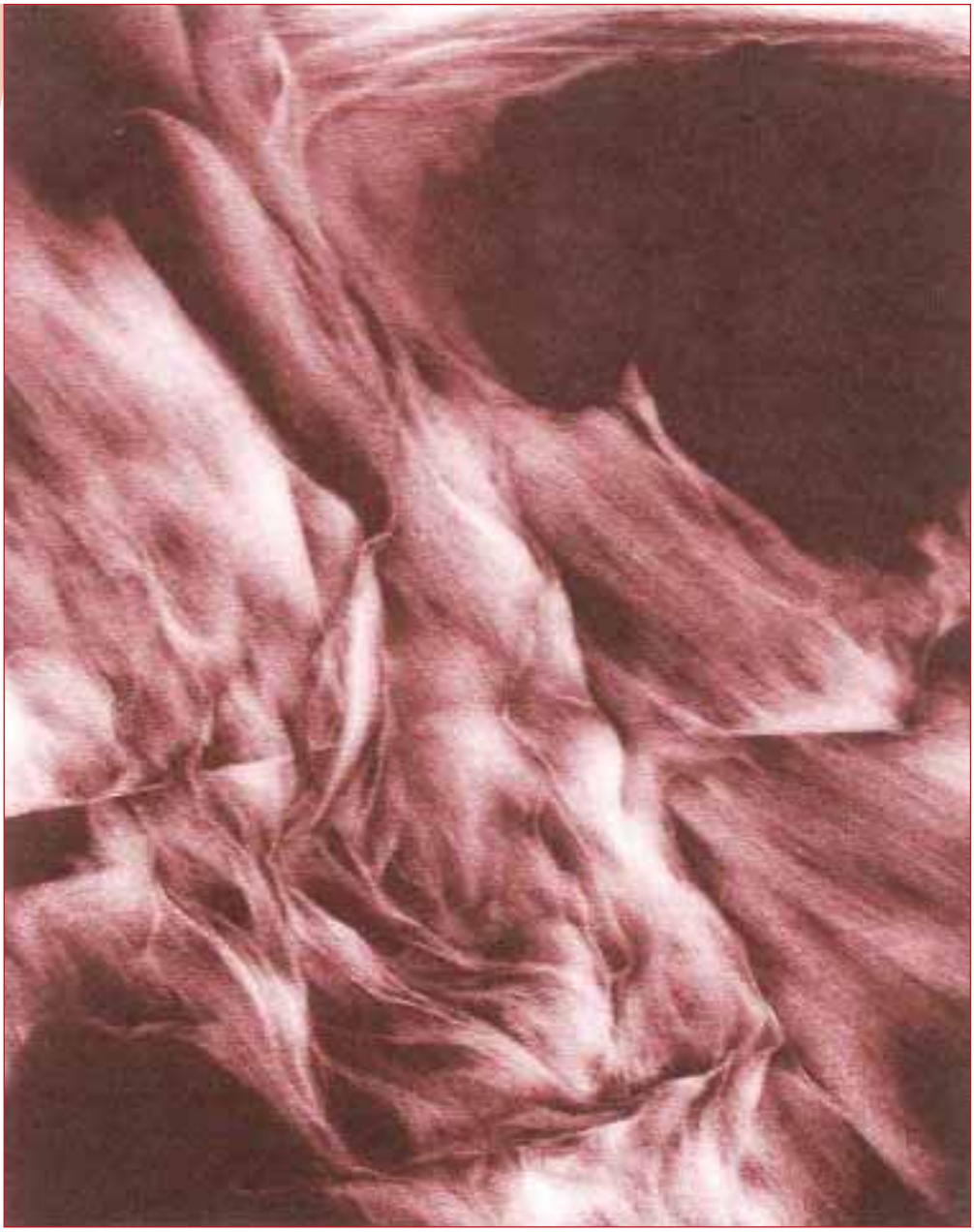

Ladislav Laštůvka (*1951): Pád, 1998, litografie, 15 x 12 cm

RÁMOVÁNÍ

...Ladislava Laštůvky

Do kamene se ryjí nejdůležitější data.
Narození. Smrti. Tak Ladislav Laštůvka
jak do náhrobku ryje to nejzákladnější
z života muže: ženu, madonu, Spasitele, psa;
zavřený v depozitářích Moravské galerie,
než zase ve vlaku namačkán mezi Brnem
a jeho Újezdem... Všechno ví o samotě,
kterou se platí za obraz. Nestřídá barvy
na paletě; věrný si jak ženě, jež ho opustila.
V očích má k tomu světlo, v sobě stín.
Za zády vykvetlou zeď, již mu nahodili.

Petr Veselý (*1953): Dveře / chodba, 2007, olej a email na sololitu, 189,5 x 122,5 cm

PRŮŘEZ VERŠEM

...Petra Veselého

Dlouho doma šlape po obrazu, než namaluje
dveře na chodbu. K zobrazení stropu
v nemocnici musel ležet po úrazu. Prkna
se nedotýkej, je umrlčí. Škvírou vejdeš
do chrámu, uzamčeného už v dětství. Těsně
a zběhneš z mnišství svého manželství.
Anděla, sebeodzbrojeného vinou, na stěně
za zrcadlem spatříš – na vlastní duši.

P

MODLY

...Josefa Zahradníka

Přesýpací hodiny,
do sebe dva
obrácené demižony.

Socha politika,
místo prstů
hrábě,
nad hlavou svatozář
jak zvednuté záchodové prkénko
nebo otvírák
na pivo.

Kulový s přehazovačkou
na kolečkách
s domácím barem
v útrobách.

Madona
s Ježíškem u prsu,
však s tváří
vydlabanou až
k vlasům.

Býk
na čtyřech zvoncích,
rohy
jako stehna,
očnice jak klíny,
na nichž můžeš
dlaně nechat.

Josef Zahradník (*1952): Modla, 2001, dub, výška 220 cm

Reflektor mladých

Prostředník

Milan Kozelka a Brad Pitt

Milan Kozelka a ligový titul

Milan Kozelka a Khamoro

Milan Kozelka a důchodová reforma

Milan Kozelka a konec světa

Milan Kozelka a waterboarding

Z nalezeného deníčku Milana Kozelky s názvem *Kreativní notýseček*. Na třetí straně je copyrightová značka a jméno Milan Kozelka. Na páté straně je nadepsáno: *Možné aktivity kreativních ataků na příští pětiletku*.

Milan Kozelka a Milan Kozelka

Milan Kozelka a Kozelka Milan

Milan Kozelka a...

...

Milan Kozelka r. (čti replikant)

K one

Pohlaví v našem životě

(průvodce a radce pro každého)

Autor: Dr. V. Ostrý. Nakladatelství / Edice: Ludvík Vašica, Mor. Ostrava. Rok vydání: cca 1930

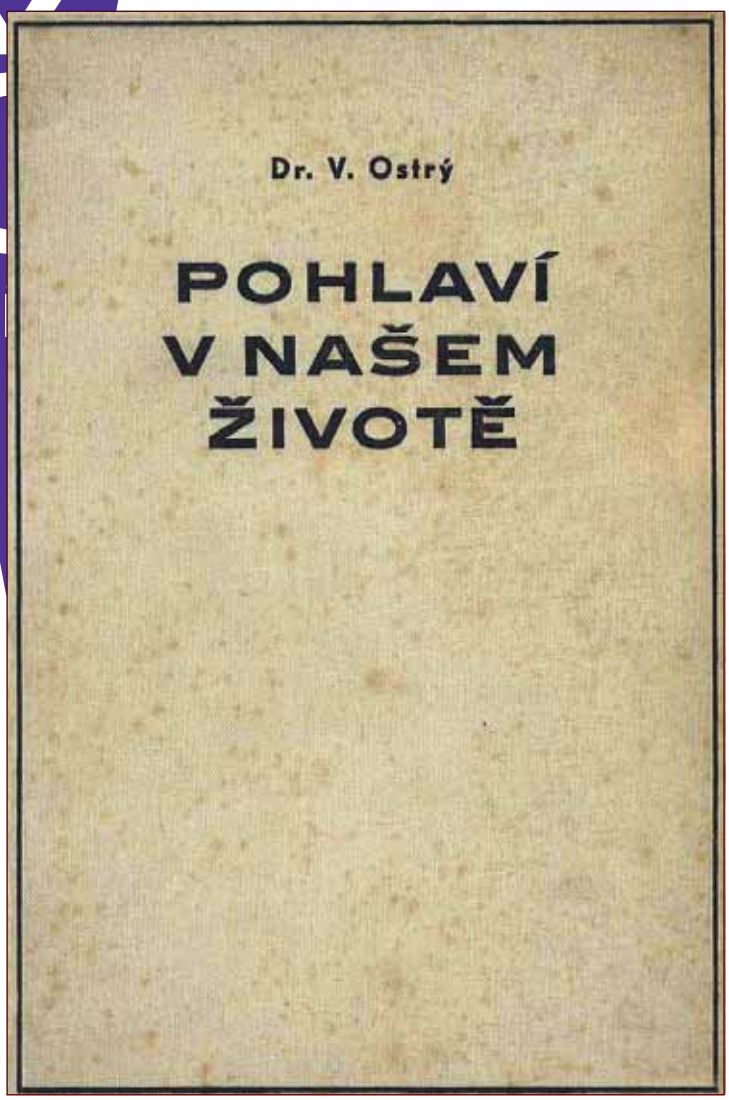

39. *Erekce z prostředků, způsobujících nadýmání břicha.* Všechny potraviny, které způsobují pocit „plnosti“, poněvadž nadýmají žaludek a střevní kanál a tak působí dráždivým podnětem na břišní nervy, umožňují drážděním erekčních nervů vznik erekcí, na př. všechny luštěniny, zelová jídla, sýry a vejce.

167. *Chování při svatební hostině.* Při svatební hostině má se ženich mírniti na rozdíl od svých hostů v požívání alkoholu, aby si uchoval plně své tělesné i duševní síly pro nastávající noc. Ženich, který se přiblíží ke své mladé ženě ve svatební noci ve stavu podnapilém, činí velmi špatný dojem. Dívčí duše sní o rytíři, který ji líbá na čelo a který ji zanese na svatební lože - a nyní vrávorá zde jakási napitá postava; místo sladkého zářícího a omamného ovzduší vane jí vstříc vůně tabáku a alkoholu a místo očekávaného milostného laskání bývají jí nezřídka servírovány oplzlosti.

197. *Smrt v lásce.* Pohlavní akt klade přirozeně velké požadavky na tělo; uvádí krev do vření,zvyšuje přechodně krevní tlak a vykonává tím přetlak na cévy. Jsou-li zvápenatělé stářím a křehkými, může dojíti během pohlavního aktu k prasknutí cév, k „záchvatům mrtvice“. Mnohý stařec nalezl tak v náručí své manželky nebo milenky „smrt v lásce“. Jeden z nejslavnějších evropských politiků 19. století, mezinárodně oblíbený pro svoji světáckou a velmi milou formu obcování, byl jednoho dne vyrván ze života takřka mezi dvěma státními konferencemi;

Jsou-li zvápenatělé stářím a křehkými, může dojíti během pohlavního aktu k prasknutí cév, k „záchvatům mrtvice“. Mnohý stařec nalezl tak v náručí své manželky nebo milenky „smrt v lásce“. Jeden z nejslavnějších evropských politiků 19. století, mezinárodně oblíbený pro svoji světáckou a velmi milou formu obcování, byl jednoho dne vyrván ze života takřka mezi dvěma státními konferencemi; smrt překvapila jej odpoledne v boudoiru jedné herečky.

smrt překvapila jej odpoledne v boudoiru jedné herečky. V jednom hamburském bordelu zemřel jedné noci dobře oblečený muž v pokoji jedné nevěstky. Jelikož nebyly nalezeny žádné papíry, byl mrtvý, což pro tuto bordelovou ulici nebylo žádným překvapením, obvyklým způsobem položen před dům na ulici a ráno zanesen policií do márnice, kde bylo jeho tělo vystaveno. Večer téhož dne oznamovaly evropské časopisy, že jeden král, který rád cestoval inkognito, opustil den předtím bez doprovodu svůj hotel a doposud se ještě nevrátil.

203. *Denní umývání.* Žena má si jedenkrát denně – jen výjimečně častěji – umývati své pohlavní části. Před umytím musí býti vyprázdněn měchýř močový. K umývání, jež má býti prováděno pokud možno teplou vodou, nechť užívá zvláštní hadříček nebo mycí houbu a jemné mýdlo, jež nemá však vnikat do samotné pochvy, jelikož mýdlo dráždí sliznici. Po oschnutí může si zasypati tuto krajinu pudrem pro tělo, nejlépe levandulovým pudrem, jelikož levandule nejsilněji zakrývá tělesný zápach. Odtud starý mrav vkládání levandulových lístků do skříně na prádlo. Nevoliti žádných nápadných vonících látek, neboť pohlavní orgán není květinou! Neužívati žádného pudru proti pocení, jelikož tento leptá kůži. Po každém vymočení nechť žena se očistí, nejlépe cho-

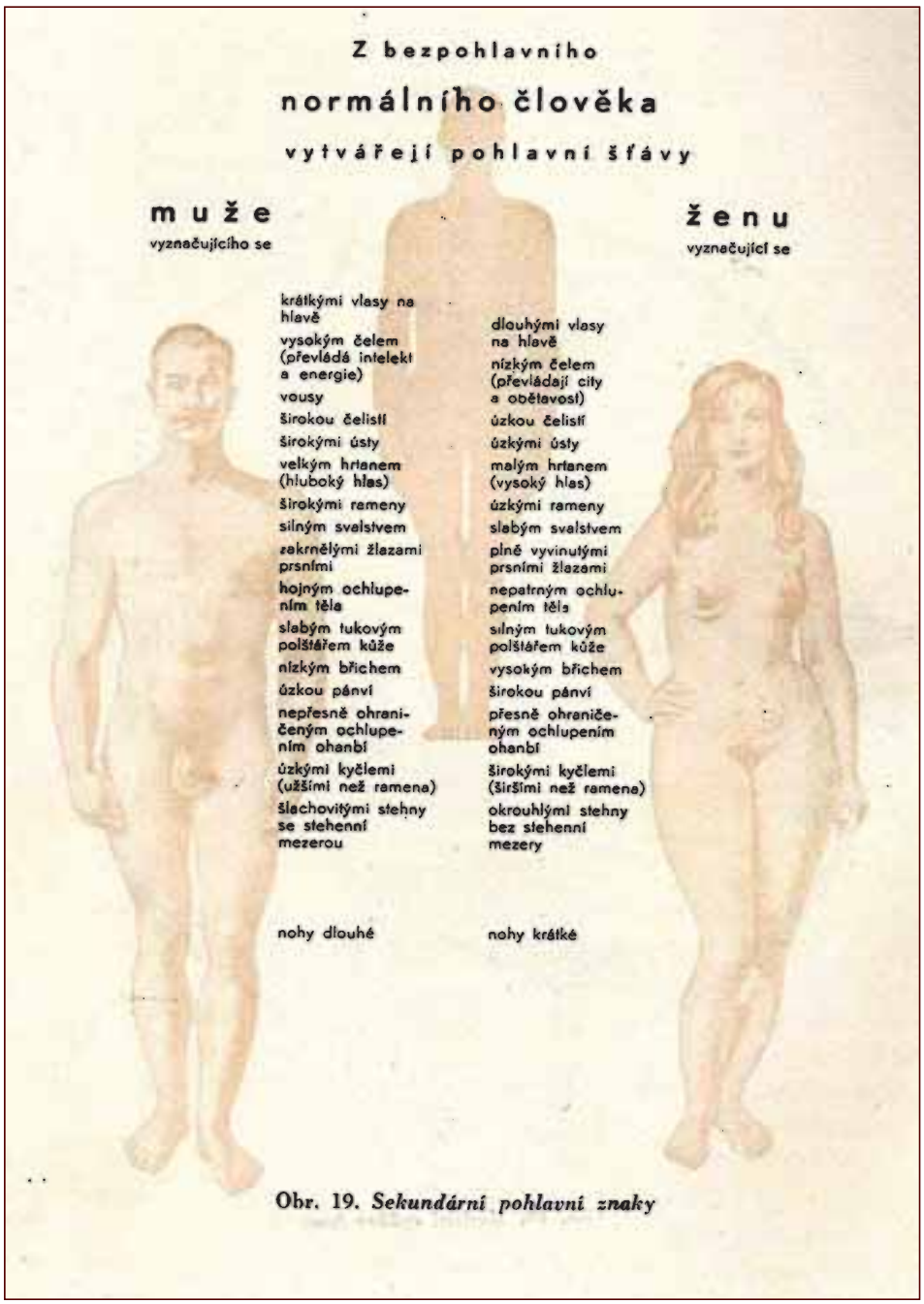

Obr. 19. *Sekundární pohlavní znaky*

Tyto ústavy jsou většinou pravými nevěstinci. Rozlišují se od dřívějších nevěstinců ve svůj prospěch tím, že prostitutky v těchto ústavech zaměstnané nejsou již prodávaným lidským zbožím a žádnými „bílými otrokyněmi“, jež se musí poddávati bez práva celým řadám čekajících „zákazníků“, nýbrž jsou přijímány dle způsobu moderních zaměstnanců pro určité pracovní hodiny za podmínek krátkodobé výpovědi a že vykonávají přiměřeně k vyšším mzdám mnohem méně úmornou službu.

máčkem vaty, aby nezůstaly lpěti na stydkých pyscích zbytky moče a nerozšiřovaly tak zápach.

Fetišisté jsou zpravidla specialisté.

Fetišista střevíčků jest blázen zamilovaný do střevíčků, který zazáří při spatření krásného ženského střevíčku, a který jako první akt milostné hry obuv své milenky, kterou přirozeně tato nesmí vyzouti. Fetišisté střevíčků jsou tak početní, že část pouličních dívek velkoměsta často vykračuje si ve vysokých a nápadně zbarvených střevíčkách, určených právě pro tyto fetišisty.

Fetišista prádla vidí své nejvyšší pozemní štěstí v tom , může-li – přirozeně již nošené – prádlo ženy ukrýti tajně ve své skříni a o slavnostních chvílích dotýkati se jej pobožně jako posvátného šatu.

Fetišista vlasů je lovcem copů, jehož jeho vášeň pudí k tomu, aby kráčel za dívkami s krásnými copy. Je-li tato vášeň chorobně zvýšena, stává se dokonce střihačem copů, který ustřihuje v lidské tlačenici dívkám cop, aby jej pak mohl donést domů, podobně jako Indiáni skalp, jako svoji trofej a pověsiti si jej na zrcadlo jako předmět zbožňování.

551. *Nevěstince s tajnou prostitucí.* Rovněž i tajná prostituce má své nevěstince. Nejsou to již domy, na nichž dříve stálo: „Maison Kitty“ nebo „Villa Désiré“, nýbrž tyto mají na domě štít firmy, jímž je předstírána tajná prostituce. Získávají své zákazníky novinovými inseráty na způsob moderních obchodních podniků. Není žádných větších denních novin, v nichž bychom nenalezli inseráty takových moderních nevěstinců. Nazývají se masérské salony, lázeňské ústavy, ústavy pro sportovní masáž, salony krásy, salony pro tělesnou péči, ústav pro tělesnou kulturu a podobně. Tyto ústavy jsou většinou pravými nevěstinci. Rozlišují se od dřívějších nevěstinců ve svůj prospěch tím, že prostitutky v těchto ústavech zaměstnané nejsou již prodávaným lidským zbožím a žádnými „bílými otrokyněmi“, jež se musí poddávati bez práva celým řadám čekajících „zákazníků“, nýbrž jsou přijímány dle způsobu moderních zaměstnanců pro určité pracovní hodiny za podmínek krátkodobé výpovědi a že vykonávají přiměřeně k vyšším mzdám mnohem méně úmornou službu.

580. *„Jak se dostane dítě do matčina břicha?“* „Dítě roste v břiše matky jako jablko na stromě. Matka má orgán, který se nazývá vaječníkem; v němž vyrůstají z docela malých poupátek děti...“ Pak poukážeme opět na slepici a ukážeme na ní příležitostně dítěti vaječník. Tento pohled uspokojí pravděpodobně dítě i na několik roků

614. *Nový pohlavní problém.* V dnešní době nemáme tudíž pouze pohlavní problém mladého člověka mezi 15–22 lety, nýbrž mnohem dalekosáhlejší pohlavní problém svobodných všech tříd věkových, pohlavní problém lidí, kteří ztráví ve stavu svobodném netoliko své první mládí, nýbrž i nejlepší leta své zralosti, ba s největší části svůj celý život , a k nimž nemůžeme tedy volati, jako kdysi bylo voláno k mládeži: vyčkejte času! Buďte trpěliví ještě několik let, neboť život, pohlavní život leží před vámi! Máme pře sebou mnohem rozšířenější třídu lidí, kteří si musí jako zralí lidé vytvářeti svůj pohlavní život v určitou positivní formu bez vyhlídky manželství. V tomto případě máme jen tři možnosti: zdrženlivost, sebeukojování, mimomanželský pohlavní styk.

Připravila
Kateřina Bolechová

Když se mu přihodila ta věc s digestoří, která zničehonic vykolejila jeho život, což mělo později fatální následky pro spoustu lidí, bylo Rudolfu Vysokému teprve sedm let, jeden měsíc, tři dny, sedm hodin, šestadvacet minut a šest vteřin. Žil jako všichni kluci jeho věku, chodil do školy, hrál fotbal, četl komiksy, sbíral figurky oblíbených filmových postav jako byli skřeti a hobiti z Pána prstenů, piráti odněkud z Karibiku a hlavně Spider-man. Nejmilejší figurka. Outsider, kterého náhodou kousne pavouk a z něho se stane superman. Všichni ho podceňují a on přitom zachraňuje lidské životy. I Ruda, až bude velký, zachrání spousty životů. Stane se totiž hasičem nebo zvěrolékařem. V tom neměl ještě jasno.

Žil jako všichni kluci jeho věku, až na to, že on spal od minulé soboty v pokoji na zámku nad městem a do školy ho vozil šofér Adam. Vždy měl na sobě fialovou uniformu a čepici se štítkem – DRIVER. Jezdili v nablýskaném Rolls-Roycu. Ve voze, které vyjelo z fabriky založené roku 1906 v Manchesteru pány Henrym Roycem a Charlesem Rollsem. Chtěli tehdy společně vyrábět nejkvalitnější automobily na světě.

Až bude Ruda velký, taky bude chtít dělat svou práci pokud možno co nejlíp, třeba se stane mistrem světa v zachraňování lidí, nebo začne taky něco vyrábět a proslaví se jako pánové Royce a Rolls, co si splnili svůj velký sen. Nikdo z ostatních kluků v takovém auťáku nikdy v životě neseděl. Záviděli. Někteří se ze samé závisti rozhodli vyhlásit mu válku, vyvolávat spory a rvačky, jiní zas zvolili taktiku ignorance a většina styl patolízala, který se snaží synkovi z nóbl rodiny zalichotit a vetřít se do přízně. Třeba z toho něco kápne.

Stmívalo se brzy. Hodiny odbíjely čtvrt na pět a už se šeřilo. Rudovi zbývala do fatální události s kuchyňskou digestoří celá hodina pětadvacet minut a dvě vteřiny. Dost času na bloumání chodbami zámku, nahlížení do kdejakých zákoutí a pokojů, na stýskání. Proč mu to tady připadá tak nepříjemně cizí a nepřátelské? Proč tu není maminka? Na co mají tolik pokojů, když jsou tu jen dva?

Vlastně od neděle tři.

Otec k nim nastěhoval dívku, která prý má na starosti právě Rudu. Je něco jako chůva nebo vychovatelka, ale že by vychovávala nebo se podle toho chovala? Celou dobu vysedává před zrcadlem, pěstí si nehty, nanáší mejkap, maluje si obočí a co chvíli mizí v tátově ložnici. Navíc bývá nesnesitelně navoněná – chodící parfumerie, jak jí říká Ruda. S ním mluvila všeho všudy třikrát. Poprvé, když dorazila, podruhé v úterý u snídaně a potřetí dnes, když zaječela, ať přestane otravovat a zmizí. Když se podává jídlo, zvoní na kravský zvonec.

Vaří ovšem paní Statečná ze sousedství, ale nejí s nimi.

Vychovatelka byla nervózní. Čekal ji první společenský večírek, na který měla jít s Rudolfem Vysokým starším coby garde. Asi se potřeboval ukázat s mladou krásnou dívenkou. Možná jej čekal podpis důležité smlouvy a nebo měl dorazit někdo vlivný z ministerstva.

Rudovi mladšímu bylo sedm let, jeden měsíc, tři dny, šest hodin a dvě vteřiny, necelá hodina zbývala do chvíle, než se to stane.

Procházel temným schodištěm vzhůru k poslednímu patru zámku a výš k půdě. Vzpomněl si, jak prolézal půdu u dědečka na venkově. Všude ležely silné vrstvy prachu, co chvíli se chytil do některé z pavučin a z nejvzdálenějšího kouta zaslechl šramot

Když se digestoř stane vynálezníkem

David Jan Žák

Digestoř

Malý Ruda otce pozoroval skrz závěs, v dlani svíral svého hrdinu Spajdyho a nechápal, proč se vždycky táta tak promění v sochu, když s někým mluví o politice.

„A pokud možno civilizovaně, ano? Žádné zbytečné vysvětlování. Pak za mnou zajeďte. Novinářům je nutné zaslat oficiální verzi..., nezapomeňte, ať se o jeho odvolání rozhodne napříč politickým spektrem," slyšel chlapec hlas táty ještě z chodby, raději se zdekoval.

a jemné chroupání. Myši! Pak objevil obrovskou skříň z tmavého dřeva...

Na to všechno si vzpomněl, když šplhal po schodech do temnoty. Šátral dlaní po zdi, než nahmatal těžké železné dveře s petlicí. Nedalo se s nimi ani hnout. Byl zklamaný. Těšil se, kolik pokladů zámecká půda bude skrývat, a ono nic. Pomalu sestupoval zpátky dolů, prošlapané schody pod jeho nohama skřípaly.

„On odmítl? Potom nám ale nezbývá jiná možnost," Rudolf starší mluvil do mobilu, jako když ukrajujete máslo. Stál uprostřed společenské místnosti, nad níž trůnil blýskavý křišťálový lustr a ze stěn shlížely trofeje jelenů, daňků, muflonů a jednoho kamzíka.

„Poraďte si s tím. Už o něm nechci slyšet," jeho tvář připomínala mramorové antické sochy. Nepoznali byste, jaké emoce se uvnitř skrývají.

Malý Ruda otce pozoroval skrz závěs, v dlani svíral svého hrdinu Spajdyho a nechápal, proč se vždycky táta tak promění v sochu, když s někým mluví o politice.

„A pokud možno civilizovaně, ano? Žádné zbytečné vysvětlování. Pak za mnou zajeďte. Novinářům je nutné zaslat oficiální verzi..., nezapomeňte, ať se o jeho odvolání rozhodne napříč politickým spektrem," slyšel chlapec hlas táty ještě z chodby, raději se zdekoval.

Nahlédl do ložnice, kde nervózní vychovatelka byla zrovna v negližé a zkoušela si podvazky a spodní prádlo. Spatřil velikou postel s nebesy a nad nimi poletující barokní andělíčky, jakési amorky s luky a šípy, s baculatými zadečky a zlatými vlásky.

„Co čumíš? To tě učili kde, takhle šmírovat?"

Raději opustil škvíru u dveří a vydal se o patro níž. Procházel jednotlivými místnostmi a obdivoval malby na stěnách, většinou s motivy loveckých scén, portréty celých generací šlechtické rodiny, bývalých majitelů panství. V rokokových skříních trůnily malované porcelánové sady hrníčků s čajníky, talíře, stříbrné příbory, až mu šla z toho všeho hlava kolem.

Vyběhl zpátky do chodby a vydal se po schodech tentokrát dolů do spodních pater.

Sklep! Prozkoumá zámecké podzemí.

Jenže dopadl úplně stejně, jako při výpravě na půdu. Ocelové dveře, petlice, zámek. Takže nic. Došoural se nakonec do pokoje, aby si pustil na počítači skvělou hru, v níž se proměnil v dobyvatele Aztécké říše. Hodiny odbily pět hodin. Přesně za čtyřicet minut se jeho život promění v temnou noční můru plnou nesnesitelného zápachu.

Přes půl hodiny byl pohroužený do hry. Nevnímal ubíhající čas, ani zvuky z chodby. Teď byl španělským konquiskadorem a v nejlepším, když už byly sluje plné zlata na dosah, dostal hlad.

Uvědomil si až teď, že paní Statečnou neviděl, nikdo neuvařil nic k večeři. Vychovatelka asi byla natolik rozrušená představou svého prvního večírku ve vysoké společnosti, že opomněla jíst. Táta se jistě navečeřel někde na poradě s partnery, nebo budou oba večeřet až tam venku? To bylo pravděpodobnější.

Odtrhl se od obrazovky počítače, promnul si oči. Vyšel ze dveří a procházel dlouhou ztemnělou chodbou. Za okny byla tma. Jen dole v anglickém parku prosvětlovaly prostor rozzářené lampy. Pod jednou z nich stál otec, připomínal sochu nějakého boha, mobil u ucha. Naslouchal, nemluvil. Že je napjatý, poznal Ruda i na tu dálku.

Raději šel dál až k vysokým dveřím vedoucím do prostorné kuchyně, kde se kdysi vyvařovalo pro mnohačlenné obyvatelstvo zámku. Odhadoval, že tu dřív muselo bydlet minimálně třicet čtyřicet lidí, možná i víc. A teď jsou tady jenom tří. Tři Robinsoni a každý z nich má svůj

vlastní ostrov, svůj soukromý pokoj. Mezi nimi se rozprostírají chodby a prázdné komnaty.

Kuchyně se ztrácela ve tmě. Prsty bloudily po stěně, než nahmataly vypínač. Pak už světlo ovládlo prostor a on mohl podniknout výpravu za potravou.

Něco tu jemně vrčelo. Ten zvuk ho zneklidňoval.

Ruda zamířil k lednici. Tyčila se i s mrazákem v pravém rohu. Nadechl se a vykročil. Dvířka musel otevřít oběma rukama. Ozářilo ho mléčné světlo. Přeplněný prostor. Nevěděl, kam dřív šáhnout. Paštiky, šunka, bochník francouzského sýra, spousty dresinků, marmeláda, umělohmotná nádoba s olivami plněnými mandlemi, bedna kaviáru, kus dortu a krevetový salát…

Nakonec vzal za vděk maďarskou klobásou. Zakousl se do ní a pohledem pátral po pečivu. Vzpomněl si, že viděl paní Statečnou, jak ukládá rohlíky do horní skříně kuchyňské linky, hned vedle digestoře.

Mrknul ke stolu, bez židle se tam nedostane.

Popadl tu nejbližší, přisunul ji k lince a vylezl na ni. Ruku musel zvednout výš, měl dost práce nahoru dosáhnout. Už už otevíral dvířka, za nimiž jistě bude bochník chleba a propečené housky, když znovu zaslechl to zvláštní vrčivé hučení. Otočil hlavu doprava. Obří digestoř, která visela nad sporákem byla zapnutá. Musela takhle nasávat vzduch už od rána, kdy tady byla paní Statečná naposledy.

Ruda se zachmuřil, slezl ze židle, popotáhl ji víc ke sporáku. Rozhodl se digestoř vypnout. Chtěl jíst v klidu a neposlouchat ten nepříjemný zvuk. V jedné ruce klobásu, ve druhé Spider-mana. Stoupnul na židli, obě ruce zvedl do výšky, stál na špičkách a pěstičkou hmatal po vypínači.

Co se dělo pak, bylo otázkou vteřin.

Digestoř jakoby škytla a začala funět. Hukot ovládl celou místnost.

Snad Ruda místo vypnutí zmáčkl omylem silnější sání, kdo ví, v každém případě se lekl, pravou rukou, v níž se schovávala figurka, šátral po vypínači, levou se snažil udržet balanc. Jak se tak komíhal nad plotýnkami, ujela mu židle pod nohama a on padal.

Ovšem ne dolů k podlaze.

Vzdušný vír ho nasál a vtáhl do temnoty digestoře.

Jediné, co po sedmiletém Rudovi zbylo, byla nakousnutá klobása. Ležela opuštěně vedle převrhnuté židle.

Neproniknutelná temnota plná směsice vůní a pachů. Všechno, co se kdy v tomto domě vařilo, peklo, smažilo a dusilo, zanechalo svou stopu právě tady.

V dlani svíral svého oblíbeného Spajdyho. Opakoval si stále dokola – dokud ho držíš, máš naději! Zachrání tě! Je to přece tvůj hrdina Spajdy!

Ruda se dusil.

Prokmitlo mu hlavou, co znamená úsloví – smažit se ve vlastní šťávě. Bylo mu horko, zalykal se, chroptěl, plakal. Snažil se něčeho zachytit, ale ať máchal rukama sebevíc, nic nemohl nahmatat.

Mastnota z přepáleného tuku mu ulpívala na tváři i dlaních. Výpary nasáklo oblečení i póry v jeho pokožce. Připadal si jako součást nějakého odpadu. Už nikdy si nebude hrát se svými figurkami, už nikdy nepoběží po zeleném fotbalovém trávníku, už nikdy…

Proud vzduchu s ním smýkl. Vichřice, která se kolem strhla, z něho servala jediným škubnutím košili. Jak se ji snažil zachytit, rozevřel dlaň. Spider-man vyklouzl. Marně chňapal kolem sebe, aby jej zachytil a získal zpět. Byl zoufalý.

Pak ucítil nesnesitelný zápach, jako když na skládku se smíšeným odpadem vysypete čerstvou várku z městských kontejnerů.

Silný tlak v podbřišku Rudolfa katapultoval a on za ohlušujícího hučení letěl temnotou šachty kamsi vzhůru.

S mocným pšouknutím byl vystřelen ven z digestoře.

Když padal dolů, všiml si, že nebe je plné hvězd a v zámku se svítí jen v prostorné kuchyni a v ložnici s nebesy, nad nimiž poletují barokní andělíčci.

Na zámeckém parkovišti už čekal nablýskaný Rolls-Royce. Před ním postával ve fialovém obleku oblečený řidič, který si krátil dlouhou chvíli kouřením a psaním esemesek. Čepice se štítkem – DRIVER ležela na kapotě.

Rudolf dopadl na hladce vysekaný anglický trávník v parku za zámkem. Rozhlédl se a zjistil, že je na místě, kde stál a telefonoval jeho táta. Ozařovala ho jedna z lamp.

Připadal si jako počítač po restartování. Všechna data byla sice zálohována, ale on byl vygumovaný. Otřesený. Nic sice nezmizelo, ale jakoby ztratil sám sebe. Veškerá paměť prošla temnou komorou Damoklovou.

Trochu se mu zamotala hlava, usedl proto na lavičku a chvíli jen koukal do dálky. Až teď si uvědomil, že má na sobě černé společenské šaty, že během letu digestoří vyrostl a zmužněl. Mohlo by mu být tak pětatřicet let, jako tátovi.

Raději se zvednul a vešel do zámku. Stoupal po točitém schodišti, přidržoval se kovaného zábradlí.

Když procházel kolem ložnice, nahlédl do ní. Spatřil mladou krásnou dívku. Byla ustrojená a namalovaná, cosi ukládala do své perletí zdobené kabelky. Zvedla oči a dívala se přímo ke dveřím. Připomněla mu vychovatelku. Chtěl uskočit, aby ho nezahlédla, ale to už se na něho líbezně usmála a řekla:

„Drahoušku, můžeme vyrazit, jsem stoprocentně připravená.“

Rozhlédl se. Pochopil, že mluví s ním. Otočil se a zmizel v chodbě.

Dorazil k povědomým dveřím. Otevřel je.

Kapky potu se mu leskly na čele. Spatřil stůl s počítačem. Před ním seděl sedmiletý chlapec a za ním v polici stála figurka Spider-mana.

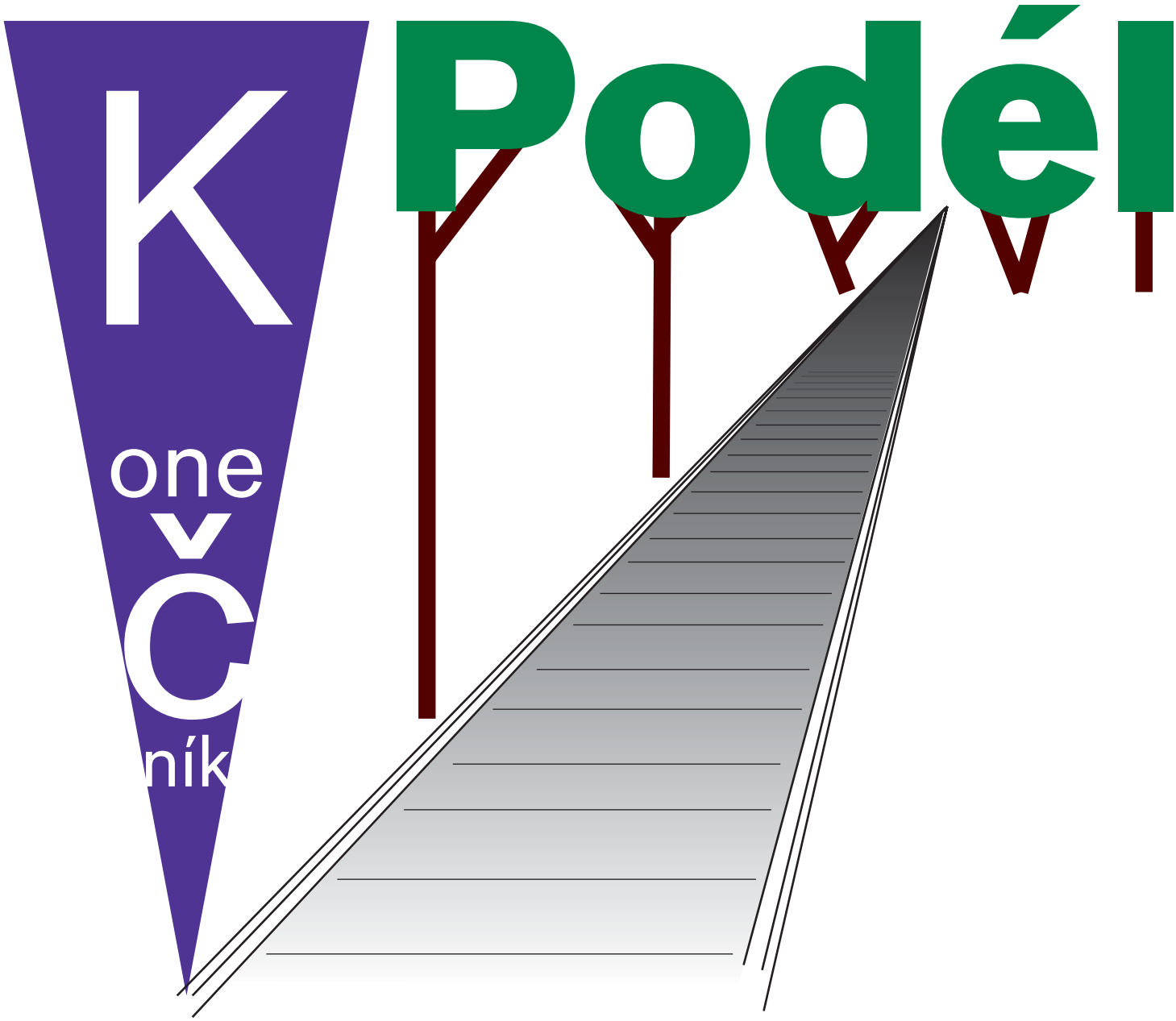

Dovolená v jižních Čechách

Dovolená v jižních Čechách je symfonií klidu. Jenže tam nahoře v okrajích má člověk pocit, že těsto na koláči je nějaké nedotažené, nepropečené a tenké. V Cetvinách parkujeme u opraveného kostela, který je zamknutý a jdeme po zelené značce zastávkami křížové cesty. Cesta směřuje ke hranicím. Jdeme lesem a přes kopec, na jehož druhé straně teče Malše. V těch místech je to jen takový potok, necelé dva metry široký, na jehož druhém břehu je Rakousko, jiná provincie téže unie, aspoň teoreticky.

U starého mostku přes hranici najdeme pomníček zastřelenému četníkovi české celní stráže, z dvacátých let. Stal se obětí omylu. Střelila ho jeho vlastní hlídka, dva kamarádi, kteří si ho ve tmě spletli s rakouským pašerákem.

Rakousko je od pomníčku už jen pár kroků, přes starý most. Na druhém břehu tam žijí lidé, jezdí auta po silnici. Vracíme se ale zpátky do Čech vstříc vlastnímu osudu v letošním sychravém létě.

Bydlíme tentokrát v Pohoří na Šumavě, to je místo v jihovýchodním koutě jižních Čech. Místo, kde se už těsta na český koláč příliš nedostává. Dříve Buchers. Obec, ve které do konce války žilo patnáct set obyvatel, většinou nebo snad výhradně Němců. Byli to sedláci, drobní rolníci, lesní dělníci, řemeslníci. Všechny jejich domky zničila armáda – Československá lidová. Minulost obce připomíná poničený kostel, který sem

trati

Míst jako je tato kaple potkáváme ještě několik. Třeba hned na prvním návrším za Dolním Dvořištěm, na Hiltschenbergu, Maria Schnee Kapelle – málem bychom minuli odbočku z hlavní silnice, po které sviští jeden kamion za druhým. A přitom je tak klidné místo. Pak po několika dnech nalezneme malou mariánskou kapli a pamětní desku na Mandelsteinu, odkud je nádherný výhled do Čech a zvláště na poutní kostel v Dobré Vodě. Tato místa spojuje jejich poloha poblíž hranice. Byly to tiché pozorovatelny socialistického experimentu. Spojené s místem pro modlitbu.

jezdí o sobotách opravovat skupina postarších Rakušanů z nedalekého Karlstiftu, první větší obce kousek od hranice. Vedle zdí starého kostela je pomník – skromný pomník – padlým z první světové války, na tu druhou se zde už ani nedostalo. Dva sloupce jmen a nápis Nie wieder Krieg! A kousek od kostela hřbitov se starými náhrobky a několika novými hroby s dřevěnými křížky. Jestliže Pohoří ožívá, pak rekreačními chalupami. Je tam pět nově postavených domků a šestý rozestavěný. Poskládány podél cesty, s krásným výhledem na okolní louky a lesy. Podle úředních záznamů má dnes v Pohoří na Šumavě trvalé bydliště pouze jedna stálá obyvatelka, která se ovšem zdržuje neznámo kde.

Krajině to zdá se nevadí. Rozprostírá se klidně v letním dešti. Pohoří na Šumavě leží na návrší nad loukou, prameništěm Pohorského potoka.

Novohradské hory projíždíme na kolech. Je to krajina k tomuto druhu putování velmi vstřícná. Rovinatá náhorní planina, obklopená táhlými návršími zalesněných kopců, se spoustou asfaltovaných cest, patrně už z dob komunistických pohraničníků. Krajina je to skoro vylidněná. A v sychravém počasí na přelomu letošního července a srpna zde opravdu není mnoho turistů. Dvě místní hospody, od Pohoří necelých pět kilometrů vzdálený Baronův most a deset kilometrů vzdálený penzion Lesovna Žofín, poskytují celkem pohodlné možnosti občerstvení.

– Takovou sezónu nepamatuju. Svěří se nám servírka v prázdné hospodě na Žofíně, kam jednoho dopoledne v setrvalém mžení dorazíme.

Jdeme pěšky do Rakouska, přes nejvyšší kopec české strany Novohradských hor, vrch Kamenec. Z Kamence scházíme ke hranici. Najdeme tam ještě kus plotu, ale je to jen obora, do které se naštěstí dá vejít pootevřenou bránou. Procházíme zdánlivě nedotčeným lesem, který je však viditelně v lepší kondici, než lesy navštívené před pár týdny na Šumavě, musí tedy být lépe obhospodařován.

Na zpáteční cestě k Pohoří najdeme kapličku, kterou si u hranic postavili vyhnaní sudetští Němci. Nad vstupem je nápis: Bucherser

Gedenkkapelle a vlevo dole od vstupních dveří je ve zdi vidět neomítnutý základní kámen s vytesaným letopočtem 1983. Kaple je otevřená, na zadní lavici leží několik sešitů a fotoalb se zápisy a fotografiemi pamětníků a potomků vyhnaných obyvatel. Stojí u cesty, na okraji lněného pole, což je sám o sobě důkaz, že jsme se ocitli v jiné zemi. Je požitek pro oči vidět modré kvítky lnu rozeseté po poli.

Míst jako je tato kaple potkáváme ještě několik. Třeba hned na prvním návrším za Dolním Dvořištěm, na Hiltschenbergu, Maria Schnee Kapelle – málem bychom minuli odbočku z hlavní silnice, po které sviští jeden kamion za druhým. A přitom je tak klidné místo. Pak po několika dnech nalezneme malou mariánskou kapli a pamětní desku na Mandelsteinu, odkud je nádherný výhled do Čech a zvláště na poutní kostel v Dobré Vodě. Tato místa spojuje jejich poloha poblíž hranice. Byly to tiché pozorovatelny socialistického experimentu. Spojené s místem pro modlitbu.

Oproti tomu v Malontech na návsi je pomník, který asi nejlépe vystihuje názor řady Čechů. Pamětní deska Eduardu Benešovi z konce čtyřicátých let, s nápisem, který přeložen do současné řeči hlásá asi toto: Děkujeme ti prezidente, žes to tady pro nás vyčistil.

Možná ledacos ze zdejších svárů pramení z daleko vzdálenějších horizontů, než je poválečný odsun. Také Češi se odsud vystěhovávali, jak dokládá místní muzeum

v bývalé škole v Kojákovicích nedaleko Třeboně. Vycestovávali do Ameriky, když byla v polovině devatenáctého století zrušeno poddanství. Z českých zemí jich bylo celkem na půl milionu a takové množství emigrantů už krajinu určitým způsobem poznamená.

Na české straně navštěvujeme klášter a hrad v Nových Hradech, muzeum v Žumberku, Trhové Sviny, Borovany, klášter v Kájově a Zlatou Korunu, Český Krumlov, v jednom deštivém dni také Budějovice. Na rakouské straně navštěvujeme převážně obce kraje Waldviertel, tj. Lesní čtvrti: Weitru, Zwettl, Sandl, Karlstift, kam je to z Pohoří jen přes kopec, řadu dalších vesnic a osad.

Weitra, Vitoraz, na řece Lužnici, německým názvem Lainsitz, je městečko s českou minulostí a připomíná Čechy opravdu snad nejvíce. Sandl ukazuje přívětivou tvář v podobě sdílného hlídače v místním muzeu maleb na skle. Freistadt, náležející už do kraje Mostviertel je vedle nich až ukázkově germánské město.

Za Žumberkem je sedminásobně vykradený kostel Svaté Trojice s výhledem na nedaleké Trhové Sviny. Je uzamčený a prázdný, bez inventáře. Vedle toho třeba Římov s jeho Loretou, nebo Kájov... – to jsou místa, o která se někdo stará a hlídá je. Tam, kde žije aspoň někdo, kdo se stará o kostel, zůstává všechno zachováno, jak bylo, aspoň uvnitř. Venek se mění nepochybně.

Ve dni, kdy se trošku vyjasní, putujeme z Horní Stropnice do Dobré Vody. Poutní kostel Panny Marie Těšitelky zde stojí přímo nad pramenem. Jako mnoho jiných v tomto kraji byl za minulé éry zanedbáván, nyní se opravuje. Máme štěstí, dělníci právě svačí, v kostele, kam nahlédneme, je klid.

Pokud se té explozi tvarů a barev dá říci klid. Barokní klid, který spočívá v tichu a souznění se všemi těmi tvary. O pár dní později mě napadá, co zůstane po našich stavbách, po stavbách těchto dní. Nebudou to džbány ani amfory, jen krabice, připomínající vězení. Jsme vměstnání do tvarů složených z ostrých hran a plochých stropů, z „úsporných důvodů“ a pro vlastní racio, které nedá jinak. Jsme omezení množstvím nepružných zákazů, tíží betonových desek nad našimi hlavami. Obdélník obrazovky, krabice, rakev panelákového bytu, omezená skříň, kontejner supermarketu. Vytěsnili jsme svobodný pohyb, kontinuitu, plynutí ducha. Pokrčená krabice, plechovka, konzerva, plastikový sáček. A rozptýlený popel – to budou pozůstatky naší doby.

Kousek nad Dobrou Vodou zachytíme značky cyklostezky Via Verde, která nás zavede – opět – na druhou stranu hranic. Via Verde je pro cyklistu nejlepší nápad široko daleko. Hranici překračujeme uprostřed lesů v místě zvaném Hirschenwies, kde je zachován kousek hraničního plotu z minulé doby. Na rakouské straně nás čeká prudký sjezd do údolí, každých dvě stě metrů lavička sponzorovaná slatinnými lázněmi v Moorbad Harbach. Volíme snazší trasu, pod vrchem Nebelstein, směrem na obec Harbach a přes obec Šejby zpět do Horní Stropnice. Na Nebelstein se podíváme o pár dní později, ze skal na jeho vrcholu je výhled daleko do obou zemí.

Déšť letošního léta vymyl krajinu až na kůži. Z vyhlídek na obě strany hranice na našich výletech pozorujeme, jak se česká a rakouská část civilizace k sobě opět blíží. Obchodní síť a cesty už fungují, zatím ale nespojují krajinu, jen její města. Další, co se opravuje, jsou kostely. Ze své povahy jaksi národní a mezinárodní současně, otevřené pro každého, kdo přichází v klidu a míru.

Šťastným zvykem Rakušanů ve Waldviertelu jsou oznámení, kde se narodilo dítě. Před takovým domkem jsou dřevění čápové, kteří nesou v zobáku peřinku s panenkou. Je na nich někdy ještě umístěn nápis se jménem dítěte a dalšími okolnostmi. Tak zjišťujeme, že se ve statku těsně za hranicí mezi Pohořím a Karlstiftem místnímu rakouskému statkáři a jeho manželce, nepochybně Češce, jelikož své první příjmení píše své jméno s diakritikou, narodila dcera Marleen. Na dálku jí přejeme šťastný život v tomto kraji na pomezí jedné hranice.

Také její cesty budou ještě lemovat kostely, kaple a smírčí kříže v polích. Kostely jako nějaká duchovní stráž, jako vysílače – vysokého napětí – jako hromosvody Boží – jak to říct – energie? Volme raději citově neutrální slovo. Byť by se zdálo, že je dnešní doba nepotřebuje. Přesto se k nim vrací, nenechává je padnout a stará se o ně.

Zdeněk Mitáček

Kvočník

Ze života duchů...

Přes čtyřicet let a půl roku navrch bylo potřeba, aby se bezejmenný němý hrdina vrátil a mstil se. Přesněji přes čtyřicet let bylo potřeba, aby se vrátil a skoro půl roku, aby se pomstil. V novém filmu nazvaném Alois Nebel přebíhá na podzim 1989 muž zvaný „Němý“ státní polsko-českou hranici, aby pomstil na chlápkovi spravující nedaleký autokemp křivdu spáchanou při poválečném odsunu Němců. Proč zrovna tou dobou – nevíme, snad jen, že se to tak hodilo scénáristům, aby míchali švestky s hruškama... Ale nad tím, že až po půl roce absurdního živoření v horách, dopadení, elektrošocích a útěku, po revoluci a prožité zimě, vezme jen tak při jarní bouři na špalku sekeru a konečně autokempaře rozseká, rámován při tom blesky a padajícími stromy, nad tím už zůstává rozum stát. Snad že je to jen rámec příběhu, do nějž je o fous zdobnější, přesto ale ne více pochopitelnou nití vetkán příběh postaršího samotářského železničáře Nebela a paní od toalet? Nebo že je důležité, „že je to kreslený“ a zbytek se píská? Nebo – a to asi nejvíc – že my to umíme a jsme tedy umělci, a vy se koukejte dívat, neb jste diváci? Absence scenáristického řemesla nevyváží ani snaha učit se jiné profe-

se (režii například), které se také utápí v hromadě klišé a vzájemných nesrovnalostí. Snad jedině zvuk je tady možné pochválit, zvuk, který je natolik perfektní, že ve vás evokuje vzpomínky a nálady, a tak chvilkami – ale jen opravdu chvilkami – zapomínáte, že zbytek je neprofesionálně slepený slepenec, který vám dá hromadu času na sledování diváků v sále, pospávání a přemýšlení. Třeba o neštěstí producentově, co chce musí film v zemi, kde to nikdo neumí, o radostech dabingu a jak se to vlastně mají naučit. Tak na to prosím běžte a podpořete je, neboť perspektivu český animovaný film určitě má.

Ludvík Mlha

Snad že je to jen rámec příběhu, do nějž je o fous zdobnější, přesto ale ne více pochopitelnou nití vetkán příběh postaršího samotářského železničáře Nebela a paní od toalet? Nebo že je důležité, „že je to kreslený“ a zbytek se píská?

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

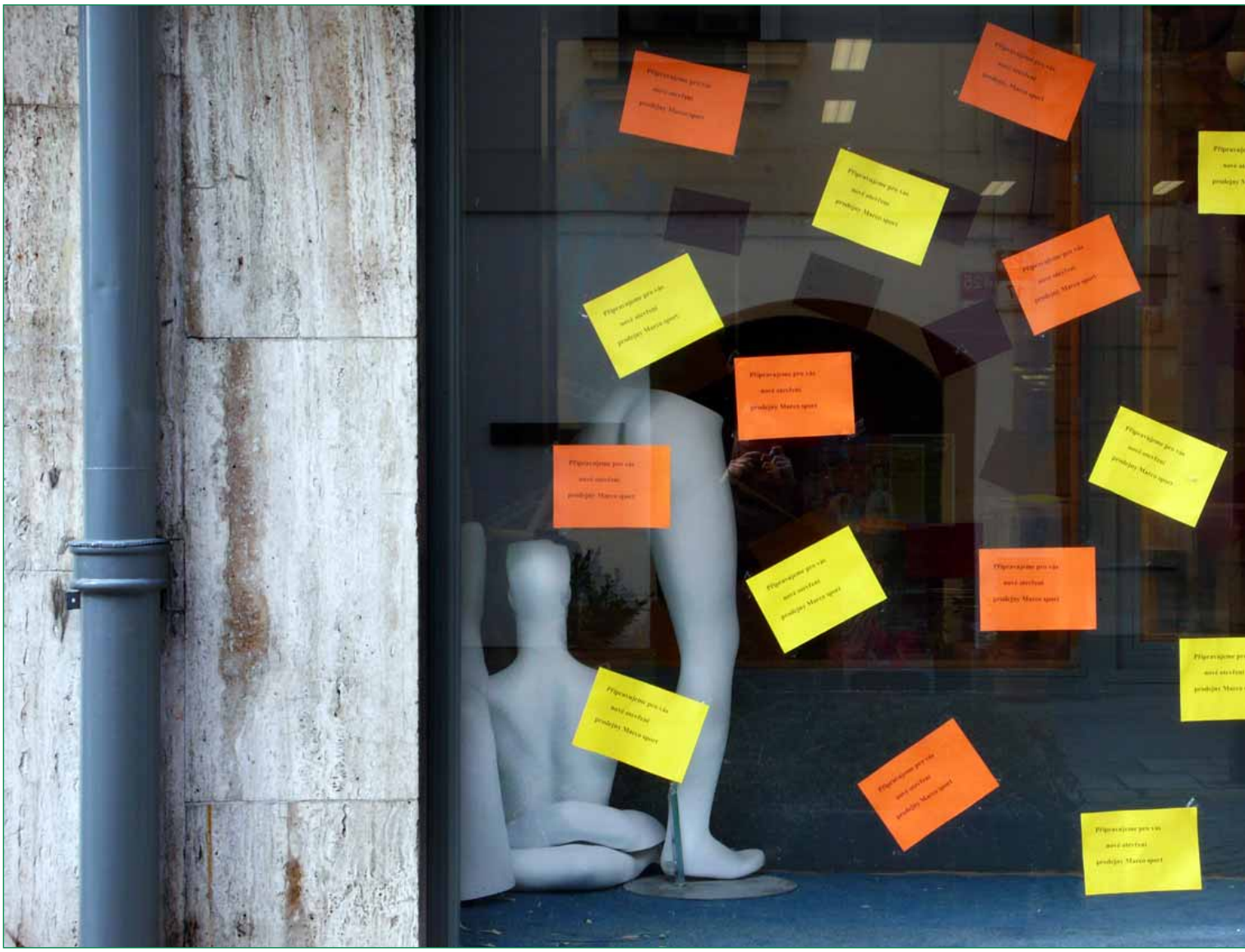

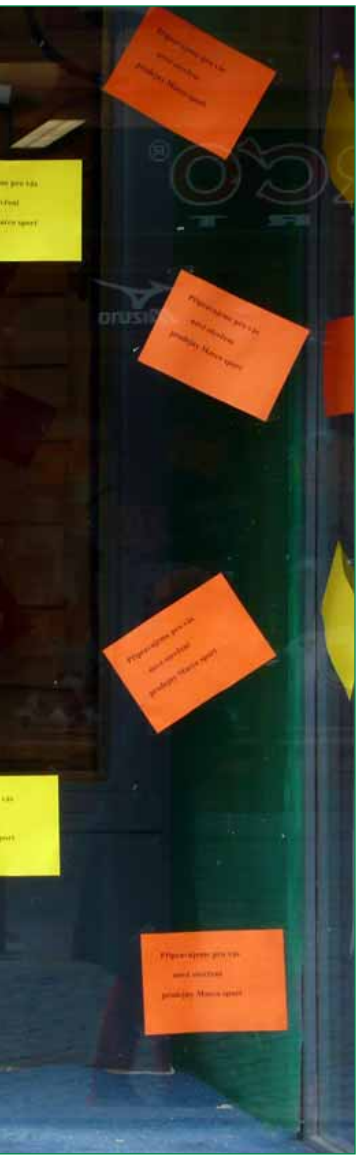

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

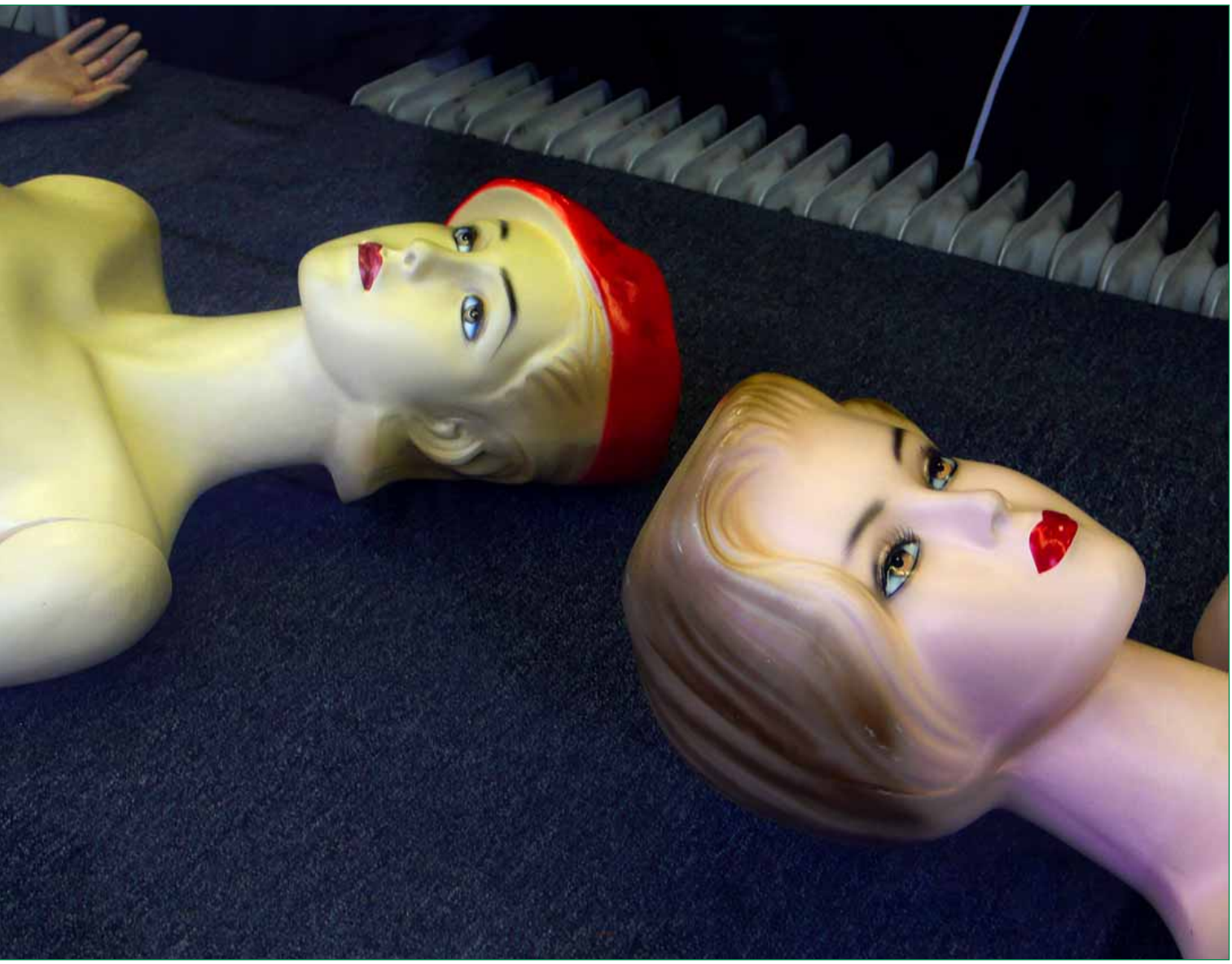

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

Jan Flaška
Ze života figurín

V příštím čísle (vychází 1. listopadu 2011) rozhodně nenajdete:

Kondom s ovocnou příchutí

Výstřel z Aurory
na Zimní palác

Slevové kupony
na kočičí granule

Lišácký úsměv
a hlemýždí smích
MUDr. Karla Nešpora

Na shledanou příště!
Ne za pomente!